

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

**POWIATOWA STACJA
SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA
W PIŁA**

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
NA TERENIE GMINY PIŁA
W 2018 ROKU**

**PIŁA
KWIECIEŃ 2019 ROK**

Spis treści

	Wstęp.....	3
I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	6
II.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia	15
III.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk	17
IV.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.....	28
V.	Stan sanitarny podmiotów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	32
VI.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.....	48
VII.	Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych..	57
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	66
IX.	Oddział Laboratoryjny.....	70
X.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	73
	Zakończenie	89

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS) powołana jest do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego celem ochrony zdrowia ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

W 2018 roku głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego.

Zadania określone w przepisach prawa, w szczególności ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 59) realizował Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile (PPIS w Pile) poprzez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Pile (PSSE w Pile).

Realizując podstawowe obowiązki objęto nadzorem 2041 obiektów na terenie Gminy Piła, co stanowi 62% wszystkich obiektów nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w powiecie pilskim.

Nadzorowane obiekty kontrolowane były zgodnie z wymogami zawartymi w obowiązujących procedurach i instrukcjach systemu zarządzania. Corocznie na podstawie Wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego opracowywany jest „Plan zasadniczych zamierzeń”, w którym określone są główne kierunki działania i zasadnicze zamierzenia przyjęte do realizacji na następny rok dla komórek organizacyjnych oraz harmonogram nadzoru nad obiektami wraz z planem pobierania próbek.

Działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Pile w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego służyły zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Gminy Piła i były prowadzone w bardzo szerokim zakresie. Przeprowadzono kontrole planowane i doraźne, które wynikały z harmonogramu, z interwencji / skarg, kontroli sprawdzających, wpływających wniosków podmiotów uruchamiających działalność oraz zgłoszeń zakończeń budowy i zamiaru przystąpienia do użytkowania lokalu.

Systemy zarządzania wdrożone w działalności kontrolnej oraz laboratoryjnej zgodnie z wymaganiami normy (PN – EN ISO/IEC 17020:2012 oraz PN-EN ISO/IEC 17025:2005) gwarantują uzyskiwanie wiarygodnych i rzetelnych wyników kontroli oraz badań.

Od 1 kwietnia 2003 roku do dnia dzisiejszego Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pile, jest stacją nadzorowo – laboratoryjną. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej z zakresu zdrowia publicznego realizowano przez pracowników PSSE w Pile zatrudnionych w:

- *Oddziale Nadzoru*, w skład którego wchodzi Sekcje: Epidemiologii; Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku; Higieny Komunalnej; Higieny Pracy; Higieny Dzieci i Młodzieży; Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego oraz w Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.
- *Oddziale Laboratoryjnym*, w skład którego wchodzi: Laboratorium Badania Wody i Gleby oraz Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii.
- *Oddziale Ekonomicznym i Administracyjnym*.

Wykonujemy badania:

- wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody z pływalni, wody z kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli,
- kału w kierunku pałeczek Salmonella i Shigella w materiale ludzkim. Badania te prowadzone są u ozdowieńców po przebytej Salmonellozie, nosicieli pałeczek Salmonella i Shigella, uczniów i studentów szkół wyższych kształcących się w kierunku zawodów, gdzie przepisy prawa nakazują wykonanie takich badań,
- skuteczności procesów sterylizacji

oraz pomiary: natężenia hałasu, drgań miejscowych i oświetlenia na stanowiskach pracy.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile wykonuje ww. badania dla Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych w: Chodzieży, Czarnkowie, Złotowie, Wągrowcu i Międzychodzie. Badania wykonywane są w akredytowanym laboratorium. Od 2005 roku Oddział Laboratoryjny posiada certyfikat akredytacji nr AB 616 Polskiego Centrum Akredytacji. Przeprowadzony w 2018 roku audyt przez pracowników Polskiego Centrum Akredytacji potwierdził utrzymanie systemu.

W ramach prowadzonej działalności oświatowo-zdrowotnej i w zakresie promocji zdrowia realizowano szereg programów edukacyjnych, kampanii informacyjnych i akcji prozdrowotnych skierowanych do mieszkańców Gminy Piła.

W przedkładanej ocenie stanu bezpieczeństwa sanitarnego Gminy Piła za 2018 rok ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych, wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PSSE w Pile wskazując jednocześnie kierunki dalszych, skutecznych działań w celu utrzymania na dobrym poziomie stanu bezpieczeństwa sanitarnego gminy.

Działalność kontrolno-represyjną Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile na terenie Gminy Piła w latach 2017 i 2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Działalność kontrolno-represyjna na terenie Gminy Piła w latach 2017 i 2018 roku

L.p.	Działalność kontrolno-represyjna	2017 rok	2018 rok
1.	Obiekty pod nadzorem sanitarnym PPIS w Pile (stan na 31.12)	1743	2041
2.	Liczba przeprowadzonych kontroli i wizytacji	2231	2243
3.	Liczba decyzji administracyjnych	674	694
4.	Liczba postanowień	111	105
5.	Liczba opinii sanitarnych	135	94
6.	Liczba skarg i interwencji	42	36
7.	Liczba mandatów / kwotę	44 / 7350,-	52 / 8650,-
8.	Liczba pobranych próbek, w tym:	1069	1213
	wody	779	929
	produktów spożywczych	279	275
	kosmetyków i przedmiotów użytku	11	9
9.	Liczba wykonanych badań laboratoryjnych, w tym :	2013	2234
	wody	1204	1054
	kału w kierunku obecności pałeczek Salmonella i Shigella	809	1180

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Działania podejmowane w 2018 roku przez Sekcję Epidemiologii wynikały z aktualnej sytuacji epidemiologicznej Gminy Piła i dotyczyły działań związanych z nadzorem epidemiologicznym mającym na celu ochronę zdrowia i życia ludzkiego, takich jak:

- wczesne wykrywanie i zwalczanie chorób zakaźnych, ognisk chorób zakaźnych, zakażeń zakładowych oraz ognisk zatruc pokarmowych w ramach zabezpieczenia przeciwepidemicznego mieszkańców,
- szczegółowe opracowywanie dochodzeń epidemiologicznych dotyczących zachorowań na choroby zakaźne celem wdrożenia działań profilaktycznych i p/epidemicznych,
- nadzór nad osobami pokąsanymi przez zwierzęta,
- nadzór nad nosicielami zakaźnych schorzeń jelitowych,
- nadzór nad realizacją programu eradykacji wirusa Polio, Odry i Różyczki,
- nadzór nad epidemią grypy w oparciu o program SENTINEL,
- prowadzenie rejestrów chorób zakaźnych,
- podejmowania działań związanych z systemem wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami oraz atakami biologicznymi, obejmujący kraje UE,
- sporządzanie raportów o zgonach, zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na wybrane choroby zakaźne,
- nadzór nad właściwą realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz prowadzenie działań wobec osób uchylających się od wykonywania obowiązku szczepień ochronnych,
- poprawę jakości udzielanych świadczeń medycznych w ramach kontroli nad obiektami lecznictwa zamkniętego i otwartego.

I.1. Nadzór nad chorobami zakaźnymi

W 2018 r. wśród mieszkańców Gminy Piła zarejestrowano 370 zakażeń i chorób zakaźnych, w tym 75 przypadków pokąsań przez zwierzęta (2017 r. – 599 zakażeń i chorób zakaźnych, w tym 72 pokąsania). Przeprowadzono 487 wywiadów epidemiologicznych i 138 kontroli podmiotów leczniczych (2017 r. – 492 wywiady epidemiologiczne i 144 kontrole podmiotów leczniczych). Prowadzono dystrybucję szczepionek dla podmiotów leczniczych, nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych oraz nad zakażeniami szpitalnymi

i drobnoustrojami alarmowymi. Analizę sytuacji epidemiologicznej przeprowadzono w oparciu o zgłoszone i zarejestrowane zakażenia i choroby zakaźne, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r., poz. 151 ze zm.). Liczbę zachorowań i współczynnik zapadalności (na 100 tys. mieszkańców) dla poszczególnych chorób zakaźnych w 2018 r. w porównaniu z rokiem 2017 r. na terenie gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Liczba zachorowań i współczynniki zapadalności dla poszczególnych chorób zakaźnych w 2018 roku w porównaniu do roku 2017 na terenie Gminy Piła

Zachorowanie		Liczba zachorowań 2017	zapadalność *	Liczba zachorowań 2018	zapadalność *
Salmonelozy – zatrucia pokarmowe		4	5,4	4	5,4
Salmonelozy pozajelitowe		1	1,3	0	0
Czerwonka bakteryjna		0	0	1	1,3
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile		20	27,03	1	1,3
Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	52	70,3	18	24,3
	wywołane przez norowirusy	2	2,7	3	4,1
	wywołane przez adenowirusy	4	5,4	0	0
	nieokreślone	11	14,9	0	0
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		36	48,6	36	48,6
Ostre porażenie wiotkie		0	0	2	2,7
Krzusiec		8	10,8	1	1,3
Płonica (szkarlatyna)		14	18,9	17	23,0
Inwazyjna Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae		1	1,3	0	0
Inwazyjna Choroba wywołana przez meningokoki		1	1,3	0	0
Róża		4	5,4	0	0
Borelioza z Lyme		29	39,2	26	35,2
Ospa wietrzna		282	381,1	140	189,7
Giardioza (lamblioza)		0	0	1	1,3
WZW typu A		7	9,5	0	0
WZW typu B		10	13,5	8	10,8
WZW typu C		13	17,6	12	16,2
Zapalenie opon mózgowych		6	8,1	7	9,4
Gruźlica		7	9,4	6	8,1
Kiła		2	2,7	1	1,3
Grypa		1	1,3	0	0
Pokąsania przez zwierzęta		72	97,3	75	101,6
Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		12	16,2	11	14,9
RAZEM		599	809,6	370	501,4

* współczynnik zapadalności liczony na 100 tys. mieszkańców

I.2. Choroby szerzące się drogą pokarmową

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 58 zachorowań na *biegunki i zakażenia żołądkowo-jelitowe*. Nastąpił spadek zachorowań w stosunku do roku poprzedniego, w którym zgłoszono 125 zachorowań. Natomiast na takim samym poziomie kształtowała się liczba zachorowań na *salmonelozę* - 4 zachorowania. Z przeprowadzonych wywiadów

epidemiologicznych wynika, że domniemanym źródłem zakażenia były jaja kurze oraz mięso drobiowe. Miejscem spożycia zakażonych produktów były mieszkania prywatne – żywienie indywidualne. Dominujący czynnik etiologiczny to *paleczka Salmonella Enteritidis*. Nadzorem epidemiologicznym objęto rodziny oraz najbliższe otoczenie chorych.

Ponadto zgłoszono 1 zachorowanie na *czerwonkę bakteryjną*, która wystąpiła u 33-letniego mężczyzny, zamieszkałego w Pile. Chory został hospitalizowany z rozpoznaniem wstępnym: zakażenie pokarmowe. Przeprowadzone badania bakteriologiczne kału wykazały zakażenie *paleczkami Shigella sonnei*. W trakcie wywiadu epidemiologicznego nie ustalono źródła zakażenia. Badania kontrolne przeprowadzone po leczeniu pacjenta w ramach nadzoru epidemiologicznego dały wynik ujemny.

Nie zarejestrowano natomiast ognisk choroby przenoszonej drogą pokarmową (w roku 2017 wystąpiło jedno ognisko choroby przenoszonej drogą pokarmową wywołane *wirusem zapalenia wątroby typu A*).

I.3. Choroby wieku dziecięcego

Liczba zachorowań na choroby wieku dziecięcego podlega cyklicznym zmianom w odstępach kilkuletnich, kiedy wzrasta populacja dzieci nieuodpornionych w sposób naturalny (przez przechorowanie). W roku 2018 zgłoszono następujące zachorowania i podejrzenia zachorowań na choroby zakaźne wieku dziecięcego:

- *ospa wietrzna* – 140 zachorowań (2017 r. - 282 zachorowania),
- *płonica* – 17 zachorowań (2017 r. - 14 zachorowań),
- *krztusiec* – 1 zachorowanie (2017 r. - 8 zachorowań).

Nie zarejestrowano natomiast podejrzeń i zachorowań na *świnkę, odrę i różyczkę*.

I.4. Neuroinfekcje - w 2018 roku zarejestrowano 7 zachorowań na *zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych* (2017 r. - 6 zachorowań). Wszystkie osoby zostały hospitalizowane. Ponadto zgłoszono 2 przypadki zachorowań na *nagminne porażenie dziecięce* przebiegające pod postacią *Zespołu Guillain - Barre*. Zachorowania dotyczyły chłopców w wieku 2,5 roku oraz 7 lat, u których wystąpiło wiotkie porażenie kończyn dolnych. Dzieci zostały hospitalizowane. Od chorych pobrano próbki kału do badania laboratoryjnego w Narodowym Instytucie Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie. Z pobranej próbki nie wyizolowano enterowirusów, w tym wirusa polio. Badania kontrolne przeprowadzone u dzieci po 60 dniach od zachorowania potwierdziły ustąpienie niedowładów.

I.5. Choroby przenoszone drogą płciową - zarejestrowano 1 zachorowanie rozpoznano jako *kiłę wczesną* u 28-letniej ciężarnej kobiety, która była hospitalizowana na oddziale położniczo-ginekologicznym Szpitala Specjalistycznego w Pile (2017 r. - 2 zachorowania). Nie zgłoszono potwierdzonych przypadków zachorowań na *HIV i AIDS*.

I.6. Choroby odzwierzęce - w roku sprawozdawczym doszło do 75 przypadków pokąsań mieszkańców Piły przez zwierzęta. Z powodu styczności i narażenia na wściekliznę u 11 osób podjęto szczepienia przeciw wściekliznie (2017 r.- 72 pokąsania, z tego u 12 osób podjęto szczepienia po ekspozycji). We wszystkich przypadkach doszło do pokąsań przez zwierzęta domowe (psy, koty). Podobnie jak w latach ubiegłych nie stwierdzono zachorowań na wściekliznę u ludzi.

I.7. Inne choroby zakaźne - na podobnym poziomie jak w roku poprzednim kształtowała się liczba zachorowań na gruźlicę. Zgłoszono 6 zachorowań, które dotyczyły 4 mężczyzn w wieku od 38-61 lat (3 osoby bezrobotne, 1 osoba pracująca z wykształceniem średnim) oraz 2 kobiet: 59 letniej rencistki oraz 48 letniej osoby pracującej z wykształceniem średnim. Wszyscy chorzy zostali poddani hospitalizacji, a 33 osoby z otoczenia chorych zostały objęte nadzorem lekarskim i epidemiologicznym (2017 r. - 7 zachorowań). W dwóch przypadkach zejściem choroby był zgon pacjenta.

Ponadto zarejestrowano 12 zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (2017 r. - 13 zachorowań) oraz 8 zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B (2017 r. - 10 zachorowań). Rodziny oraz najbliższe otoczenie chorych objęto nadzorem lekarskim i epidemiologicznym, a osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną wirusem zapalenia wątroby typu B zostały zaszczepione.

Odnotowano nieznaczny spadek zachorowań na boreliozę - 26 zachorowań, w stosunku do roku 2017 r., w którym zgłoszono 29 zachorowań. Hospitalizowanych zostało 6 osób, a leczonych ambulatoryjnie w Poradni Chorób Zakaźnych - 20 chorych. Analiza przeprowadzonych wywiadów wykazała, że większość osób chorych została ukąszona przez kleszcze, podczas przebywania na terenie kompleksów parkowo-leśnych w Pile i okolicach. Narażenie zawodowe wystąpiło u 1 leśnika.

Zgłoszono 1 zachorowanie na legionelozę stwierdzoną u 71 letniego hospitalizowanego mężczyzny, zamieszkałego w Pile. Pacjent z obniżoną odpornością, dodatkowo obciążony wieloma chorobami współistniejącymi. Nie ustalono źródła zakażenia.

I.8. Nadzór nad zakażeniami szpitalnymi

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pile sprawowała w 2018 r. nadzór nad trzema podmiotami lecznictwa stacjonarnego: Ars Medical sp. z o. o. w Pile, ER-MED s. c. w Pile, NZSOZ ALFA-PIŁA. W pierwszym z nadzorowanych podmiotów leczniczych funkcjonuje 7 oddziałów szpitalnych liczących 150 łóżek. Dwa pozostałe podmioty lecznicze dysponują łącznie 9 łóżkami i prowadzona jest w nich działalność lecznicza w ramach chirurgii jednego dnia, w którym udzielane są świadczenia zdrowotne o charakterze chirurgicznym z możliwością czasowego pobytu pacjenta do 24 godzin. Rejestracja zakażeń szpitalnych

i czynników alarmowych w nadzorowanych podmiotach prowadzona była zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 23 grudnia 2011 r. w sprawie listy czynników alarmowych, rejestrów zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych oraz raportów o bieżącej sytuacji epidemiologicznej szpitala (Dz. U. Nr 294, poz. 1741). W szpitalach funkcjonują Zespoły i Komitety Kontroli Zakażeń Zakładowych. Procedury zapobiegania zakażeniom szpitalnym zostały opracowane i zawarte w „Księżce Procedur Sanitarno - Higienicznych”. Przestrzeganie wdrożonych procedur sanitarno-higienicznych nadzoruje Zespół Kontroli Zakażeń Zakładowych. Procedury dostępne są również w formie elektronicznej dla wszystkich pracowników. Szkolenie personelu w zakresie zwalczania i zapobiegania zakażeniom szpitalnym odbywa się według rocznego planu szkoleń. Ponadto bieżące materiały szkoleniowe, opracowania i najnowsze publikacje dostępne są u pielęgniarki epidemiologicznej lub w razie potrzeby dostarczane przez nią na poszczególne oddziały.

I.9. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

Obowiązkowi poddawania się szczepieniom ochronnym podlegają osoby przebywające na terenie Polski przez okres dłuższy niż 3 miesiące. Obowiązek ten wynika z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit b i ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r., poz. 151 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 753). Rozporządzenie to określa wykaz chorób zakaźnych objętych obowiązkiem szczepień ochronnych od dnia urodzenia do 19 roku życia (dzieci i młodzież) oraz osób dorosłych przeciwko 13 chorobom zakaźnym. Obowiązkiem szczepień ochronnych są objęte następujące choroby zakaźne:

- 1) błonica,
- 2) gruźlica,
- 3) inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b,
- 4) inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*,
- 5) krztusiec,
- 6) nagminne zapalenie przyusznic (świnka),
- 7) odra,
- 8) ospa wietrzna,
- 9) ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis),
- 10) różyczka,
- 11) tężec,
- 12) wirusowe zapalenie wątroby typu B,
- 13) wścieklizna.

Program Szczepień Ochronnych (PSO) jest jednym z najważniejszych programów profilaktycznych mających wpływ na stan zdrowia publicznego. Szczegółowe wskazania dotyczące stosowania poszczególnych szczepionek w ramach Programu Szczepień Ochronnych (PSO) są opublikowane w formie komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego na podstawie art. 17 ust. 11 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r. poz. 151 ze zm.). Program Szczepień Ochronnych uwzględnia choroby zakaźne objęte obowiązkiem szczepień ochronnych, osoby i grupy osób obowiązane do poddawania się szczepieniom ochronnym, jednolity schemat stosowania poszczególnych preparatów szczepionkowych oraz uwzględnia wskazania do szczepień obowiązkowych i zalecanych. Corocznie w PSSE w Pile dokonywana jest analiza wykonania szczepień ochronnych oraz sporządzane jest sprawozdanie roczne. Analiza uwzględnia stan zaszczepienia przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym dzieci z poszczególnych roczników oraz osób z określonych grup zawodowych i grup ryzyka podlegających obowiązkowi szczepień. Procent realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych podobnie jak w roku poprzednim kształtował się na poziomie około 99%. Wprowadzenie obowiązkowych szczepień ochronnych przeciw wybranym chorobom zakaźnym zmniejsza społeczne skutki związane z ciężkimi, zdrowotnymi następstwami chorób zakaźnych, w tym związanych z kosztami leczenia chorób zakaźnych oraz ich powikłań. Nałożenie przez ustawodawcę powszechnego obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym, zapewnia odpowiednio wysoki odsetek osób poddających się szczepieniom i skutecznie zmniejsza ryzyko epidemicznego szerzenia się chorób zakaźnych w populacji. Uzyskanie wysokiego odsetka osób uodpornionych (sięgającego dla poszczególnych chorób 95-98%) w wyniku powstania odporności zbiorowiskowej, zapewnia ochronę przed zakażeniem również osobom nieszczepionym, osobom, które pomimo szczepień ochronnych, nie uzyskały odporności przeciwko tym chorobom, lub które nie mogły być szczepione z powodu trwałych przeciwwskazań do wykonania szczepień. Dla uzyskania wysokiego stopnia uodpornienia populacji znaczenie ma przekazanie rodzicom i opiekunom dzieci wyczerpujących informacji o wskazaniach, korzyściach i zasadach prowadzenia szczepień oraz o możliwości wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych, co może być znaczącą przeciwwagą dla ruchów antyszczepionkowych, prowadzących nie zawsze rzetelną, społeczną dyskusję wokół znaczenia szczepień ochronnych dla zdrowia ludzi. W 2018 roku na terenie Gminy Piła 29 podmiotów medycznych realizowało Program Szczepień Ochronnych (26 Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Oddział Noworodkowy i Szpitalny Oddział Ratunkowy Szpitala Specjalistycznego w Pile, ENEL-MED w Pile).

W 2018 r. zgłoszono 13 dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Piła, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych (2017 r. – 5 dzieci). Obecnie w rejestrze prowadzonym przez PSSE w Pile znajduje się ogółem 28 dzieci (2017 r. – 15 dzieci)

zamieszkałych na terenie Gminy Piła, których rodzice lub opiekunowie prawni w liczbie 37 osób (2017 r. – 22 osoby) uchylają się od obowiązkowych szczepień ochronnych. W stosunku do ww. osób prowadzone są przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile następujące działania:

- Po otrzymaniu informacji od lekarza pierwszego kontaktu o braku szczepień ochronnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile *pisemnie wzywa* opiekunów prawnych małoletniego do poddania go obowiązkowym szczepieniom ochronnym w terminie 21 dni od dnia otrzymania wezwania i poucza o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych;
- W przypadku nie wykonania ww. obowiązku PPIS w Pile wystawia *upomnienie*, w którym określa się obowiązek poddania małoletniego dziecka obowiązkowym szczepieniom ochronnym. Zobowiązany ma 7 dni od daty otrzymania upomnienia na wykonanie obowiązku;
- Brak wykonania obowiązku w terminie 7 dni od daty otrzymania upomnienia skutkuje wszczęciem postępowania egzekucyjnego w administracji;
- Organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej wystawia *tytuł wykonawczy* na podstawie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji i jako wierzyciel przesyła do organu egzekucyjnego – Wojewody;
- Zobowiązanemu przysługuje w terminie 7 dni od dnia doręczenia *tytułu wykonawczego* prawo zgłoszenia do organu egzekucyjnego – Wojewody *zarzutów* w sprawie prowadzenia postępowania egzekucji administracyjnej;
- Wierzyciel po otrzymaniu zarzutów od Wojewody zajmuje stanowisko i po rozpatrzeniu zarzutów wydaje *Postanowienie*, w którym uznaje zarzuty za nieuzasadnione lub uzasadnione. Na *Postanowienie* Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego przysługuje *zażalenie* do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego;
- Wojewoda wystawia *Postanowienie o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia na zobowiązanych opiekunów prawnych małoletniego dziecka*. Grzywna w celu przymuszenia może być nakładana wielokrotnie.

Grzywna w celu przymuszenia nie jest karą, ale środkiem służącym do przymuszenia zobowiązanego do wykonania obowiązku. Spośród środków egzekucyjnych przewidzianych w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji grzywna jest jedynym środkiem przymuszającym – pozostałe to środki zaspokajające. Zobowiązani nie muszą zatem płacić grzywny, jeśli zamiast tego wykonają obowiązek określony w tytule wykonawczym.

W roku 2018 zgłoszono 7 niepożądanych odczynów poszczepiennych po szczepionkach: 1 po DTP przeciwko *blonicy, tężcowi, krztuścowi*; 1 po BCG przeciwko *gruźlicy*; 1 po Infanrix Hexa przeciwko *blonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Haemophilus influenzae typu B*,

wirusowemu zapaleniu wątroby typu B; 1 po Synflorix przeciwko *pneumokokom*; 1 po Bexero przeciwko *meningokokom* typu B; 2 po Tetraxim przeciwko *blonicy, tężcowi, krztuścowi* (w 2017 roku zgłoszono 7 niepożądanych odczynów poszczepiennych). Wszystkie niepożądane odczyny poszczepienne zakwalifikowano jako łagodne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pile posiada Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek, który został opracowany w celu zapewnienia jednolitego obiegu dokumentacji dotyczącej realizacji szczepień ochronnych, usprawnienia obrotu szczepionkami zakupionymi do realizacji PSO oraz uzyskania bieżących danych o ich dostępności i rozmieszczeniu. W trakcie kontroli sanitarnych prowadzonych w gabinetach szczepień u świadczeniodawców realizujących Program Szczepień Ochronnych na terenie Gminy Piła sprawdzano prawidłowość postępowania z preparatami szczepionkowymi w miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych, zachowania łańcucha chłodniczego w trakcie transportu i zapewnienie prawidłowej gospodarki szczepionkami. Transport szczepionek z PSSE w Pile do placówek medycznych organizują świadczeniodawcy z zabezpieczeniem łańcucha chłodniczego (termotorby z wkładami chłodzącymi). W placówkach POZ szczepionki są prawidłowo przechowywane w urządzeniach chłodniczych z zapewnieniem ciągłości łańcucha chłodniczego w temp. od +2 do +8 stopni C. Każdego dnia kontrolowane są wskazania termometrów a ich wartości są rejestrowane. PSSE w Pile dysponuje odpowiednią liczbą urządzeń chłodniczych. Istnieje system ciągłego monitorowania temperatury w urządzeniach chłodniczych w magazynie szczepionek. Jest to system elektroniczny do monitoringu całodobowego z funkcją odczytu temperatury, rejestracji i powiadamiania alarmowego (w przypadku odchylenia od normy) na telefon komórkowy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile, Zastępcy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, kierownika Sekcji Epidemiologii oraz 4 wyznaczonych pracowników PSSE w Pile. Urządzenia chłodnicze w przypadku przerw w dostawie prądu zasilane są przez agregat prądotwórczy.

Podsumowanie:

Sytuacja epidemiologiczna w roku 2018 w porównaniu z rokiem 2017 kształtowała się następująco:

1. Nastąpił **spadek ogólnej liczby zachorowań** na choroby zakaźne, w tym zarejestrowano spadek zachorowań na biegunki i zakażenia żołądkowo-jelitowe, ospę wietrzną, krztusiec, różę, boreliozę, WZW typu B, kiłę.
2. Na **takim samym** lub podobnym poziomie kształtowała się liczba zachorowań na salmonelozę, WZW typu C, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, gruźlicę, styczość i narażenie na wściekliznę z potrzebą szczepień.
3. Zarejestrowano nieznaczny wzrost zachorowań na płonicę oraz przypadków pokąsań przez zwierzęta.
4. Wystąpiły zachorowania, których **nie rejestrowano w roku poprzednim** takie jak: czerwonka bakteryjna, ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14, lamblioza.
5. Zgłoszono 7 niepożądanych odczynów poszczepiennych po szczepionkach: 1 po DTP przeciwko *blonicy, tężcowi, krztuścowi*; 1 po BCG przeciwko *gruźlicy*; 1 po Infanrix Hexa przeciwko *blonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Haemophilus influenzae typu B, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B*; 1 po Synflorix przeciwko *pneumokokom* ; 1 po Bexero przeciwko *meningokokom typu B*; 2 po Tetraxim przeciwko *blonicy, tężcowi, krztuścowi*.
6. Wzrosła liczba dzieci niepoddanych obowiązkowym szczepieniom ochronnym w stosunku do roku ubiegłego: 2018 r. - 13 dzieci (2017 r. - 5 dzieci). Obecnie w rejestrze osób uchylających się od obowiązku wykonania szczepień ochronnych zarejestrowano 28 dzieci (2017 r. - 15 dzieci).

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

II.1. Ocena jakości wody

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 r., poz. 2294) przeprowadził ocenę obszarową za 2018 rok jakości wody sporządzoną w oparciu o sprawozdania z badań próbek wody pobranych z wodociągów Gminy Piła w ramach prowadzonego monitoringu kontrolnego i przeglądowego. Zaopatrzeniem w wodę na terenie Gminy Piła zajmują się Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Pile, które zarządzają 2 wodociągami. Występują również ujęcia indywidualne wykorzystujące wodę jako część działalności handlowej oraz zaopatrujące budynki użyteczności publicznej.

II.1.1 Wykaz wodociągów, produkcja oraz liczba ludności zaopatrywanej w wodę

1. Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o. w Pile:

- wodociąg publiczny Piła - produkcja wody 10945m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej 75 905 osób,
- wodociąg publiczny Gładyszewo - produkcja 167,8m³/dobę, liczba ludności zaopatrywanej 830 osób.

II.1.2. Wykaz ujęć indywidualnych wykorzystujących wodę jako część działalności handlowej oraz zaopatrujących budynki użyteczności publicznej

1. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pile:

- wodociąg lokalny Płotki - produkcja 5m³/dobę, ujęcie własne Ośrodka Turystyczno – Wypoczynkowego „Płotki” k/Piły, działającego sezonowo,
- wodociąg lokalny Piaszczyste - produkcja 1m³/dobę, ujęcie własne Ośrodka Wypoczynkowego „Piaszczyste” k/Piły, działającego sezonowo.

2. „Geovita” Sp. z o. o. w Pile

- wodociąg lokalny „Geovita” - produkcja 12,6m³/dobę, ujęcie własne Centrum Konferencji i Rekreacji „Geovita”.

3. „Ars Medical” Sp. z o. o. w Pile

- wodociąg lokalny „Ars Medical” - produkcja 18,24m³/dobę, ujęcie własne „Ars Medical”.

4. Obiekt pozostający pod nadzorem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu:

- Szpital Specjalistyczny w Pile, ul. Rydygiera 1 wodociąg lokalny Szpitala Specjalistycznego.

II.2. Sposoby uzdatniania wody

We wszystkich wodociągach zaopatrujących mieszkańców Gminy Piła oraz w ujęciach indywidualnych wykorzystujących wodę jako część działalności handlowej lub zaopatrujących budynki użyteczności publicznej uzdatnianie wody prowadzone jest na 2 etapach: napowietrzanie wody oraz filtracja. Dezynfekcja wody prowadzona jest podchlorynem sodu w sposób ciągły na wodociągu publicznym Piła oraz na wodociągu publicznym Gładyszewo, natomiast na ujęciach indywidualnych według potrzeb podchlorynem sodu.

II.3. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Badania jakości wody prowadzone były zgodnie z harmonogramem pobierania próbek wody w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę. Ogółem do badań pobrano 929 próbek wody.

Na podstawie sprawozdań z badań wody prowadzonych w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej na terenie Gminy Piła w 2018 r. nie stwierdzono przekroczeń w pobranych próbkach wody. Jakość wody oceniono jako przydatną do spożycia przez ludzi. Woda bezpieczna dla zdrowia ludzkiego jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych oraz substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu.

Dane dotyczące wodociągu publicznego Piła są raportowane do Komisji Unii Europejskiej.

Na podstawie sprawozdań z badań wody prowadzonych w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców indywidualnych ujęć wody dostarczanej jako część działalności handlowej lub do budynków użyteczności publicznej w 2018 r. w 1 wodociągu (wodociąg lokalny „Piaszczyste” – 2 próbki) stwierdzono pojedyncze przekroczenia w zakresie ponadnormatywnej ilości bakterii grupy coli, w 1 wodociągu (wodociąg lokalny „Płotki” – 1 próbka) stwierdzono podwyższoną ilość ogólnej liczby mikroorganizmów 22⁰C po 72h. Zarządca ujęć indywidualnych niezwłocznie poinformowany o wyżej wymienionym fakcie natychmiast przystąpił do działań naprawczych polegających na dezynfekcji sieci (podchlorynem sodu) oraz intensywnym płukaniu sieci wodociągowej. Podjęte działania naprawcze przyniosły oczekiwany efekt, przeprowadzone badania wykazały poprawę jakości wody. Wykryte bakterie są parametrem wskaźnikowym i nie stanowią zagrożenia dla zdrowia konsumentów, a stwierdzenie ich obecności w wodzie wodociągowej może sugerować nieodpowiednie uzdatnianie lub wtórne zanieczyszczenie. Przekroczenia miały charakter krótkotrwały lub incydentalny. W przypadku pozostałych ujęć wody nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody. Jakość wody pochodzącą z indywidualnych ujęć wody oceniono jako przydatną do spożycia przez ludzi. W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile nie odnotował niepożądanych reakcji związanych ze spożyciem wody przez konsumentów zaopatrywanych na terenie Gminy Piła. Nie prowadzono postępowania administracyjnego w stosunku do kontrolowanych podmiotów.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

III.1. Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

III.1.1. Dzienny Dom Pomocy w Pile – obiekt przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych; świadczy usługi osobom starszym, ubogim i niepełnosprawnym; dziennie wydaje się 75 obiadów. Prowadzona jest grupa terapeutyczna dla osób z chorobą Alzheimera oraz zespołami otępiennymi, do dyspozycji są 2 sale terapeutyczne – stan sanitarno-techniczny obiektu i otoczenia dobry.

III.1.2. Środowiskowy Dom Samopomocy „Caritas” w Pile – podopiecznymi są osoby dorosłe z zaburzeniami psychicznymi, łącznie 35 osób (w wieku 18 – 70 lat). Terapia prowadzona w pracowniach: komputerowej, krawieckiej, rękodzieła, stolarsko – ślusarskiej, gospodarstwa domowego i zaradności życiowej, psychologicznej, sali terapeutycznej, sali doświadczania świata, sali ćwiczeń, sali treningu samoobsługi, kawiarenki – sala spotkań, obiekt piętrowy przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych – stan sanitarno-techniczny dobry.

III.1.3. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile – 4 pomieszczenia dla mężczyzn, 1 dla kobiet, 1 dla osób poniżej 18 roku życia; łącznie 18 miejsc. Obiekt dysponuje własną pralnią, pensjonariusze otrzymują odzież zastępczą i napoje w jednorazowych kubkach. Zatrudnieni są: 6 – 8 lekarzy, psycholog, terapeuta i pedagog. Obiekt przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych, czynny całą dobę. Stan sanitarno-techniczny dobry.

III.1.4. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pile – 8 pracowni – komputerowa, ogrodnicza, rękodzieła artystycznego, plastyczna, stolarska, ceramiczna, gospodarstwa domowego, teatralno-taneczna, sala doświadczania świata, sala rehabilitacyjna, gabinety psychologa i pedagoga; 3 węzły sanitarne; część rekreacyjna z ogródkiem do uprawy warzyw na terenie posesji; z zajęć korzysta codziennie 40 osób. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny dobry.

III.2. Noclegownie i domy dla bezdomnych – 2 obiekty; obydwa obiekty skontrolowane.

III.2.1. W Pile przy ul. Długosza – budynek wolnostojący, dwupiętrowy, jest własnością Stowarzyszenia MONAR, środki finansowe pozyskiwane są z Gminy Piła lub gmin, z których pochodzą bezdomni korzystający z noclegów. Na terenie ośrodka w dniu kontroli przebywało 70 mężczyzn, w wieku 25 – 70 lat; w przypadkach ekstremalnych nocować może 100 osób. Ciepła woda oraz ogrzewanie z pieca gazowego; pralnia z 3 pralnicami, kuchnia, stołówka; na każdej kondygnacji węzły sanitarne. W ciągu roku wymieniono stolarkę drzwiową, podłogi

wyłożono okładziną termozgrzewalną, odmalowano pokoje mieszkalne. Sala wykładowa na terenie ośrodka, gdzie prowadzone są zajęcia z psychologiem i wychowawcą. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektu dobry.

III.2.2. W Pile przy al. Niepodległości – budynek wolnostojący, piętrowy jest własnością gminy Piła, pozostaje w zarządzenie Miejskiego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej; finansowanie jak wyżej. W ośrodku przebywa 9 kobiet (w wieku 25 – 70 lat); maksymalna ilość osób to 20. Ciepła woda i ogrzewanie z ciepłoka miejskiego; posiłki w ramach cateringu dowożone z domu przy ul. Długosza. W budynku na każdej kondygnacji są węzły sanitarne, w piwnicy wydzielona pralnia z pralnicą; stan sanitarno – porządkowy i techniczny dobry.

III.3. Hotele – w ewidencji 6 obiektów, stan bez zmian; wszystkie skontrolowane, przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych. Wszystkie zaopatrzone w wodę bieżącą z wodociągu publicznego; posiadają umowy na odbiór odpadów komunalnych, postępowanie z bielizną brudną i czystą prawidłowe, pranie odbywa się w pralniach własnych lub zewnętrznych; kołdry i poduszki – postępowanie jak z bielizną – najczęściej prane i dezynfekowane 1 x w roku, materace są dezynfekowane 1 x w roku. Zaopatrzenie w środki czystości i dezynfekcyjne dostateczne. Stan sanitarny pokoi hotelowych, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów i zaplecza dobry.

III.4. Motele – w ewidencji 2 motele, stan bez zmian, skontrolowano 2. Zaopatrzenie w wodę bieżącą z wodociągu publicznego, odprowadzenie do sieci kanalizacyjnej publicznej. Posiadają umowy na odbiór odpadów komunalnych. Postępowanie z bielizną brudną i czystą prawidłowe, pranie odbywa się w pralniach zewnętrznych; kołdry i poduszki – postępowanie jak z bielizną prane i dezynfekowane 1 x w roku, materace są dezynfekowane 1 x w roku. Zaopatrzenie w środki czystości i dezynfekcyjne dostateczne. Stan sanitarny pokojów hotelowych, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów i zaplecza dobry.

III.5. Pensjonaty – w ewidencji 1 pensjonat, skontrolowany. Odpady komunalne są odbierane zgodnie z umową. Bielizna pościelowa prana w pralniach zewnętrznych, koce, kołdry i poduszki, które prane są 1 x w roku. Zaopatrzenie w środki czystości i dezynfekcyjne dostateczne. Stan sanitarny pokojów hotelowych, ciągów komunikacyjnych, sanitariatów dobry.

III.6. Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie – w ewidencji 3, były 1 – Zajazd Tarcza w Pile, skontrolowano 2, przeprowadzono 3 kontrole sanitarne. W grupie tej znajdują się m.in. pokoje hotelowe, ośrodek wypoczynkowy „Geovita w Pile. Stan sanitarno – techniczny pomieszczeń, zaplecza, sanitariatów dobry.

III.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W 2018 roku w ewidencji znajdowały się 223 zakłady. Skontrolowano 76 obiektów, w których przeprowadzono 78 kontroli sanitarnych.

Tabela 3. Ilość zakładów w ewidencji PSSE w Pile

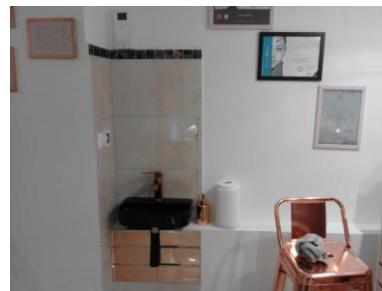
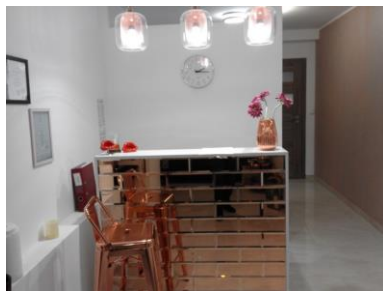
Grupy zakładów	Stan na dzień 31 grudnia	Liczba	
		obiektów skontrolowanych	Przeprowadzonych kontroli
Zakłady fryzjerskie	68	18	18
Zakłady kosmetyczne	85	26	28
Zakłady odnowy biologicznej (siłownie, fitness club, gabinety masażu)	13	4	4
Zakłady odnowy biologicznej - solaria	8	6	6
Zakłady tatuażu	2	2	2
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna usługa	47	20	20
Razem	223	76	78

Podczas prowadzonych kontroli sanitarnych, w 2 gabinetach kosmetycznych ukarano właścicieli mandatami karnymi za nie przestrzeganie zasad sanitarno – zdrowotnych, przeterminowane środki dezynfekcyjne, co stwarzało potencjalne zagrożenie dla zdrowia osób korzystających z tych placówek. Przeprowadzone rekontrole wykazały dostosowanie się do obowiązujących przepisów prawnych w tym zakresie i własnych procedur.

Od 16 lutego 2018 r. obowiązuje *ustawa z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017 r. poz. 2111)*, która ma na celu ochronę zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem promieniowania ultrafioletowego (UV) wydzielanym przez urządzenia wykorzystywane do naświetlania skóry, wywołujące efekt opalenizny. Ustawa wprowadza:

- całkowity zakaz udostępniania solarium małoletnim (osobom, które nie ukończyły 18 roku życia),
- całkowity zakaz reklamy i promocji usług w zakresie udostępniania solarium w telewizji, radiu, internecie, prasie, na plakatach, ulotkach,
- obowiązek umieszczania w miejscu udostępniania solarium czytelnej i widocznej informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia.

Wobec powyższego przeprowadzono kontrole obiektów, w których prowadzona jest działalność w zakresie solariów, zwracając uwagę na przestrzeganie wyżej wymienionych zasad. W pojedynczych przypadkach stwierdzano brak informacji o szkodliwości promieniowania UV, uchybienie było niezwłocznie usuwane.

Rysunek 1. Gabinet Kosmetyczny BEAUTY BAR w Pile

III.8. Obiekty komunikacji publicznej

III.8.1. Dworzec autobusowy – skontrolowany, obiekt dobry.

III.8.2. Dworzec kolejowy – skontrolowany; na dworcu PKP w Pile działają 3 przedsiębiorstwa kolejowe; dworzec po kapitalnym remoncie. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny bardzo dobry. Obiekt dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych – windy.

III.9. Transport publiczny i specjalistyczne środki transportu

Skontrolowano łącznie 40 środków transportu publicznego:

- 12 autobusów, stan sanitarno – techniczny i porządkowy dobry, w tym:
 - 8 autobusy komunikacji miejskiej MZK w Pile; ogółem jest 51 autobusów, w tym 98% przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych; stan sanitarno – porządkowy i techniczny ocenianych środków dobry. Autobusy zakładów komunikacji miejskiej myte są wewnątrz codziennie natomiast z zewnątrz 1 x na 2 dni - po zakończonym kursie lub częściej w miarę potrzeb. Czyszczenie parowe tapicerek autobusów przeprowadzane jest okresowo przez firmę zewnętrzną lub w miarę potrzeb. Odpady komunalne gromadzone są w workach foliowych a następnie wrzucane do kontenerów i odbierane przez uprawnioną firmę. Dla potrzeb kierowców na pętlach autobusowych ustawiono 9 toalet przenośnych, są one opróżniane i dezynfekowane przez firmę zewnętrzną 1 x w tygodniu,
 - 4 autobusy PKS komunikacji międzymiastowej – kompleksowe sprzątanie autobusów na zakończenie dnia odbywa się w bazie PKS w Pile przy ul. Przemysłowej, natomiast bieżącego sprzątania między kursami dokonuje osoba zatrudniona na dworcu PKS w Pile przy ul. Kwiatowej,
- 2 pociągi – szynobusy – stan sanitarno – porządkowy i techniczny bardzo dobry,
- 1 środek transportu do przewozu chorych, kierowca posiadał opracowane procedury m.in. sprzątania, postępowania po zainfekowaniu pojazdu płynami ustrojowymi, myte i sprzątane na bieżąco,

- 24 samochody do przewozu zwłok i szczątków. Łącznie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile sprawuje nadzór nad 23 samochodami do przewozu zwłok i szczątków ludzkich należącymi do 12 zakładów pogrzebowych; pozostały środek transportu należał do zakładu pogrzebowego, który dokonywał transportu szczątków po ekshumacji. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile kontroluje każdy nowy specjalistyczny środek transportu wydając zezwolenie na transport zwłok lub szczątków w formie opinii sanitarnej. Wydano 3 opinie sanitarne dotyczące zezwolenia na użytkowanie nowych środków transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Środki transportu wewnątrz myte i dezynfekowane są na terenie zakładu pogrzebowego po każdym przewozie zwłok/szczątków ludzkich środkami dezynfekcyjnymi o szerokim spektrum działania, natomiast z zewnątrz środki transportu myte są w myjniach samochodowych, z którymi zakłady pogrzebowe mają podpisane umowy. Do dezynfekcji skóry rąk przez pracowników zakładów pogrzebowych używane są specjalistyczne preparaty dezynfekcyjne w postaci sprayu – znajdujące się na stanie środków transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, w żelu przy punktach wodnych. Odpady potencjalnie zakaźne gromadzone są w jednorazowych workach koloru czerwonego i obierane przez specjalistyczne firmy zajmujące się ich przewozem i utylizacją. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny samochodów bardzo dobry,
- 1 tramwaj wodny, który jest w sezonie letnim atrakcyjnym uzupełnieniem transportu miejskiego autobusowego; stan sanitarno – porządkowy i techniczny bardzo dobry.

III.10. Ustępy publiczne i ogólnodostępne

III.10.1 Ustępy publiczne – ogółem 32 ustępy. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny zachowany.

III.10.1.1. Stałe – skanalizowane – w ewidencji 5 ustępów, wszystkie skontrolowane, przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych. W jednym przypadku nałożono mandat karny w wysokości 100 zł. za brak bieżącej czystości i dezynfekcji, wystawiono 1 decyzję rachunkową za kwestionowaną kontrolę sanitarną; podmiot zawiesił działalność na okres zimy.

III.10.2. Tymczasowe nieskanalizowane – w ewidencji 27 ustępów. Zarząd Dróg i Zieleni w Pile wystąpił do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile o zaopiniowanie usytuowania przenośnych kabin sanitarnych przy cmentarzach oraz na terenach zielonych Piły. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile w każdym roku opiniuje miejsca, w których mają zostać ustawione przenośne kabiny sanitarne. Są to: Park Miejski im. Stanisława Staszica w Pile, Park na Wyspie, Bulwary Chatellerault – ze ścieżkami pieszo – rowerowymi, okolice Muzeum Okręgowego, cmentarze pilskie (czynny i zabytkowe), boisko, plac zabaw, Miasteczko Ruchu Drogowego, parking dla TIR-ów.

Serwisowaniem kabin zajmuje się firma WC SERWIS Sp. z o. o., Spółka Komandytowa ul. Szybowa 2, 41-800 Zabrze, filia Czerwonak ul. Gdyńska 139. Opróżnianie toalet odbywa się

dwa razy w tygodniu w poniedziałki i piątki (kabiny na parkingu TIR-ów 1 x tygodniu). Nieczystości płynne są wypompowywane z pojemnika znajdującego się w kabinie, która jest oczyszczona urządzeniem wysokociśnieniowym, suszona i spryskiwana preparatem odkażającym "Premiere Plus X". Po zakończonej dezynfekcji uzupełniany jest papier toaletowy. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny dobry.

Rysunek 2. Toaleta przenośna w Parku Miejskim

III.10.3. Ustępy ogólnodostępne – w ewidencji 17 ustępów, stan bez zmian, skontrolowano 15, przeprowadzono 21 kontroli sanitarnych. Stan sanitarno – porządkowy i techniczny dobry. W 2018 roku złożono anonimową skargę na ustęp przy markecie, przeprowadzona kontrola sanitarna nie potwierdziła zasadności skargi.

III.11. Kąpieliska śródlądowe

W sezonie kąpielowym od 15 czerwca do 15 września 2018 roku w ewidencji znajdowały się 2 kąpieliska raportowane do UE: jez. Płotki” i jez. Piaszczyste”. Organizatorem kąpielisk jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pile; klasyfikowane są jako doskonałe. Łącznie z kąpielisk zbadano 10 próbek wody: w ramach kontroli urzędowej przed sezonem – 2 próbki; w ramach kontroli wewnętrznej w sezonie – 8 próbek; przeprowadzono 4 kontrole. Wydano 10 bieżących ocen jakości wody w kąpieliskach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli o przydatności wody do kąpeli. Stan sanitarno-porządkowy infrastruktury dobry.

III.12. Pływalnie

W 2018 roku w ewidencji znajdowały się 2 pływalnie kryte, obydwie skontrolowano. Ogółem przeprowadzono 340 kontroli. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016) przeprowadzono badanie wody w zakresie oznaczeń mikrobiologicznych, w tym ciepłej wody w kierunku Legionelli sp. i fizykochemicznych. Łącznie do badań

laboratoryjnych pobrano 461 próbek wody (113 w ramach kontroli urzędowych i 348 w ramach kontroli wewnętrznej zlecanej przez administratora obiektu) oraz 61 próbek wody ciepłej z instalacji wewnętrznej do badań w kierunku bakterii z rodzaju Legionella sp.. Bieżący stan sanitarno-higieniczny obiektów dobry. Ocena roczna obiektów dobra.

III.12.1. WODNIK Piła, ul. Kossaka 102 - właścicielem jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pile, ul. Bydgoska 76. Jest to basen miejski, kryty, całoroczny i ogólnodostępny; *wyłączony z eksploatacji w dniu 01.07.2018r. - obiekt zakończył działalność.* Źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg publiczny Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Pile. Ogółem przeprowadzono 78 kontroli. Do badań laboratoryjnych pobrano 87 próbek wody, w tym 18 próbek w ramach kontroli urzędowej i 69 próbek w ramach kontroli wewnętrznej). Ocena roczna obiektu dobra.

Tabela 4. Liczba pobranych próbek wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej w 2018 roku

Rodzaj kontroli	Liczba próbek bakteriologia	Liczba próbek fizykochemia	ogółem	w tym ile z przekroczeniami	przekroczone parametry
Kontrola urzędowa	13	5	18	0	0
Kontrola wewnętrzna	33	26	59	0	0
suma	46	31	77	0	0

W ramach kontroli wewnętrznej pobrano 10 próbek wody ciepłej z instalacji wewnętrznej do badań w kierunku bakterii z rodzaju Legionella sp .

III.12.2. Park wodny - Centrum Rekreacji Wodnej AQUA-PIL w Pile, ul. Grottgera 4. Jest to obiekt miejski, kryty, całoroczny, ogólnodostępny; *nieczynny od 04.06.2018 r. do 03.07.2018 r.* Źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg publiczny *Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Pile.* Przeprowadzono 262 kontrole. Ogółem do badań laboratoryjnych pobrano 435 próbek wody, w tym 95 próbek w ramach kontroli urzędowej i 340 próbek w ramach kontroli wewnętrznej. Bieżący stan sanitarno-higieniczny obiektu dobry. Ocena roczna obiektu dobra.

Tabela 5. Liczba pobranych próbek wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej w 2018 roku

Rodzaj kontroli	Liczba próbek bakteriologia	Liczba próbek fizykochemia	ogółem	w tym ile z przekroczeniami	przekroczone parametry
Kontrola urzędowa	66	29	95	0	0
Kontrola wewnętrzna	159	130	289	0	0
suma	225	159	384	0	0

W ramach kontroli wewnętrznej pobrano 51 próbek wody ciepłej z instalacji wewnętrznej do badań w kierunku bakterii z rodzaju Legionella sp. .

III.13. Tereny rekreacyjne – w ewidencji 21. Ogółem skontrolowano 11 obiektów, przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych, stan sanitarno – porządkowy i techniczny dobry. W grupie są piaskownice należące do 15 jednostek tj. do spółdzielni mieszkaniowych i jednostki samorządu terytorialnego. Stan sanitarno – porządkowy dobry, piasek wymieniany jest w piaskownicach co najmniej 1 raz – wiosną.

Fitness na świeżym powietrzu w Pile ze ścieżkami zdrowia i stacjami wyposażonymi w różne urządzenia do ćwiczeń w parku przy ul. Ceglanej oraz przy placu zabaw przy ul. Śniadeckich. Są to: równoważnie, zestawy do podciągania - drążek trzystopniowy dostosowany do wzrostu i możliwości ćwiczącego, przeplatanka - ścianka wspinaczkowa, urządzenia do ćwiczeń mięśni brzucha, dolnego odcinka grzbietu i pośladków (orbitrek, biegacz wolnostojący, trasa nożna, twister, wioślarz, wahadło), płotki wielofunkcyjne - możliwość pokonania płotków skacząc, przechodząc nad i pod płotkiem, obiegając slalomem. Obiekty bardzo dobre.

Rysunek 3. Plac zabaw dla dzieci z piaskownicą i plac do ćwiczeń fitness w Pile

Park miejski im. Stanisława Staszica w Pile. W centralnej części staw z dwoma wyspami obok secesyjna, żelazna altana, przez park przepływa strumyk; 2 place zabaw dla dzieci, 2 fontanny, labirynt z żywopłotu; 4 toalety przenośne czynne w okresie od kwietnia do końca października; na terenie parku 50 pojemników na odpady komunalne i 10 na psie odchody. Stan sanitarno – porządkowy całego terenu dobry.

Rysunek 4. Park Miejski im. Stanisława Staszica w Pile

Największym pilskim parkiem jest śródmiejski Park na Wyspie, w którym organizowane są letnie koncerty muzyczne w muszli koncertowej i festyny. Sztuczny staw stał się matecznikiem ptactwa wodnego. W Parku istnieje duży plac zabaw dla dzieci, droga pieszo-rowerowa wzdłuż rzeki Gwda. Zorganizowano punkt czerpania wody zdanej do spożycia. Jest tu przystań dla kajaków, łodzi i tramwaju wodnego Grandolina, który uzupełnia transport miejski w sezonie letnim. Przy fontannie tabliczka z informacją o zakazie kąpieli. Na terenie 7 przenośnych toalet. Obiekt bardzo dobry.

III.14. Przystanie żeglugi śródlądowej obsługi pasażerskiej – w ewidencji 4 przystanie, skontrolowano wszystkie. Są to mariny, gdzie cumuje tramwaj wodny, będący uzupełnieniem komunikacji miejskiej autobusowej w okresie letnim. Są to miejsca, gdzie zorganizowano place zabaw dla dzieci lub miejsca wypoczynku dla dorosłych.

III.15. Cmentarze – w ewidencji 2 cmentarze, skontrolowano cmentarz komunalny w Pile. Stan sanitarno – porządkowy dobry, odpady wywożone na bieżąco.

III.15.1. Domy przedpogrzebowe – w ewidencji 1 obiekt, skontrolowany. Stan sanitarno – techniczny bardzo dobry.

III.16. Inne obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji 50 obiektów, skontrolowano 27. Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry.

Tabela 6. Ilość obiektów użyteczności publicznej i kontroli w poszczególnych grupach obiektów w 2018 r.

Lp.	Grupy obiektów	Razem	
		Liczba obiektów	Liczba kontroli
1.	Sklepy medyczne – sprzęt ortopedyczny	4	1
2.	Domy kultury i kina	2	1
3.	Parkingi przydrożne	2	2
4.	Pralnie wodne i chemiczne	5	1
5.	Stacje paliw	14	5
6.	Stadiony i hale sportowe	2	2
7.	Targowiska	2	0
8.	Zakłady pogrzebowe	7	9
9.	Różne	12	6
Razem		50	27

Różne to

- Laboratoria występujące do PPIS w Pile o zatwierdzenie badań próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- Studio tańca,
- Zakłady zajmujące się usuwaniem nieczystości stałych i ciekłych,
- Miejski Zakład Komunikacji w Pile,
- Baza PKS w Pile, gdzie dokonuje się generalnego sprzątania autobusów, wymiany pokrowców na zagłówkach itd.

Stan sanitarno – techniczny obiektów dobry.

III.17. Interwencje ludności, mieszkańców miasta

W 2018 r. rozpatrywano 9 interwencji złożonych przez mieszkańców miasta. Interwencje dotyczyły:

1. Właściciel domu jednorodzinnego żądał opinii PIS dot. zniszczeń jakich dokonał lokator; skarga bezprzedmiotowa.
2. Występowania znacznej ilości krocionogów w otoczeniu budynków mieszkalnych – przekazano do administratora budynku tj. dyrektora Szpitala Specjalistycznego w Pile.
3. Zrzutu nieczystości ciekłych do strumienia – przekazano do Prezydenta miasta Piły; kontrola potwierdziła zdarzenie, zobowiązano właściciela nieruchomości do usunięcia przyczyn wycieku nieczystości do środowiska. Zobowiązanie wyegzekwowano.
4. Złego stanu sanitarnego w-c przy markecie, przeprowadzona kontrola sanitarna nie potwierdziła informacji – skarga niezasadna.
5. Nieprawidłowego gromadzenia odpadów stałych segregowanych, po długotrwałym postępowaniu wyjaśniającym ze stronami ustalono, iż skarga jest bezzasadna.
6. Pluskiew w mieszkaniu sąsiada, które rozprzestrzeniają się w częściach wspólnych budynku oraz przechodzą do mieszkań sąsiednich – przekazano do zarządcy budynku.
7. Inspekcji w mieszkaniu sąsiada w związku z podejrzeniem występowania pluskiew w mieszkaniu sąsiada, które rozprzestrzeniają się w częściach wspólnych budynku oraz przechodzą do mieszkań sąsiednich, poinformowano uprawnieniach PIS oraz o możliwych do podjęciach działaniach; w tej samej sprawie PPIS w Pile udzielił odpowiedzi Komendzie Policji w Pile.
8. Złych warunków natury sanitarnej podczas usługi kosmetycznej wykonanej 3 miesiące przed zgłoszeniem sprawy PPIS w Pile; poinformowano interweniującą iż obiekt był w tym czasie kontrolowany i wdrożono postępowanie administracyjno – egzekucyjne w związku ze stwierdzonymi uchybieniami.

9. Porozrzucanych rękawiczek jednorazowych wokół magazynu należącego do jednego z zakładów pogrzebowego oraz zakrwawionych białych worków wnoszonych do magazynu przez jego pracowników. Przeprowadzono kontrolę sanitarną; stwierdzono, iż skarga nie potwierdziła się, otoczenie uporządkowane. Natomiast stwierdzono, iż worki z odpadami niebezpiecznymi o kodzie 180103 są nieprawidłowego koloru (były niebieskie, powinny być czerwone) nie są zamknięte oraz nie są odpowiednio oznakowane. Za stwierdzone nieprawidłowości ukarano podmiot mandatem karnym w wysokości 200 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca nie wykazała żadnych nieprawidłowości w obiekcie.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

IV. Stan sanitarny zakładów służby zdrowia

Nadzór sanitarny sprawowany przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Pile nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą wiąże się z oceną warunków, w jakich udzielane są świadczenia profilaktyczno – lecznicze.

Tabela 7. Placówki służby zdrowia w powiecie pilskim w latach 2017-2018 (dane w nawiasach dotyczą obiektów w Pile)

Rodzaj placówki	Rok	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba skontrolowanych obiektów	% obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli
Podmioty lecznicze	2017	97	73	75,3	80
	2018	97 (62)	72 (46)	74,2	79 (50)
Praktyki lekarskie	2017	202	144	71,3	146
	2018	193 (162)	136 (106)	70,5	155 (124)
Praktyki pielęgniarskie	2017	84	26	31,0	26
	2018	85 (51)	31 (14)	36,5	31 (14)
Inne usługi medyczne	2017	32	6	18,8	6
	2018	34 (20)	5(3)	14,7	5 (3)
Razem	2017	415	249	60,0	259
	2018	409 (295)	244 (169)	59,7	270 (191)

IV.1. Zakłady lecznicze prowadzące stacjonarną działalność

Nadzór sanitarny sprawowany przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Pile nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą wiąże się z oceną warunków, w jakich udzielane są świadczenia profilaktyczno – lecznicze. W Gminie Piła w 2018 r. skontrolowano 169 z 295 placówek służby zdrowia, przeprowadzono 191 kontroli sanitarnych.

IV.1.1. Er-med Piła, ul. Kraszewskiego 4 – szpital jednodniowy - specjalizuje się w dziedzinach okulistyki, chirurgii ogólnej, chirurgii naczyniowej, chirurgii dziecięcej, dermatologii, dermatologii estetycznej, urologii. W ramach szpitala jednodniowego wykonuje się zabiegi usunięcia zaćmy, przepukliny i żylaków kończyn dolnych. Obiekt skontrolowany, stan sanitarno – techniczny obiektu dobry.

IV.1.2. NZOZ Alfa w Pile, ul. Lotnicza 3 – szpital jednodniowy prowadzona jest działalność w ramach chirurgii jednego dnia z możliwością czasowego pobytu pacjentów do 24 h oraz specjalistycznych gabinetów lekarskich, specjalizujące się m.in. w zakresie urologii i laryngologii.

Zespół chirurgii jednego dnia – dwie sale operacyjne z pomieszczeniami funkcjonalnie z nimi związanymi. Zachowana jest zasada rozdziału pracowników, pacjenta, materiału czystego od brudnego materiału zużytego, odpadów pooperacyjnych. Obiekt skontrolowany. Stan sanitarno-porządkowy i techniczny gabinetów bardzo dobry.

IV.1.3. „Ars Medical” sp. z o. o., Piła al. Wojska Polskiego 43

Jest to szpital stacjonarny połączony z częścią ambulatoryjną. W roku sprawozdawczym oddano do użytku wyremontowane IV piętro „starej” części budynku z przeznaczeniem na działalność leczniczą w zakresie onkologii i chemioterapii. Przeprowadzona kontrola kompleksowa w 2018 r. całego obiektu nie wykazała uchybień natury sanitarno – technicznej; stan obiektu bardzo dobry.

Rysunek 5. Korytarze – poczekalnie

Rysunek 6. Izolatka i węzeł sanitarny przy izolatce

IV.2. Zakłady lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

W tej grupie ujęte są przychodnie, medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej i inne – łącznie to 43 obiekty, które są przedsiębiorstwami. Przeprowadzono 46 kontroli sanitarnych. Dwukrotnie kontrolowano obiekty, w których wydano

zalecenia dot. stanu technicznego w-c dla pacjentów; zalecenia (remonty) zostały wykonane w ciągu maksymalnie 2 miesięcy. Stan sanitarno – techniczny obiektów zadowolający.

Rysunek 7. Przychodnia NEURO-MED Piła

IV.3. Praktyki lekarskie

Ogółem w ewidencji ujęto 162 placówki, z czego skontrolowano 106 przeprowadzając 124 kontrole sanitarne. Są to praktyki lekarzy rodzinnych i lekarzy dentystów oraz praktyki lekarzy specjalistów i dentystów specjalistów. W roku sprawozdawczym nie stwierdzano uchybień natury sanitarno – technicznej. Stan sanitarno – techniczny gabinetów dobry, systematycznie unowocześniane są gabinety praktyk stomatologicznych. W 18 gabinetach lekarskich lekarzy rodzinnych przeprowadzono rekontrole zaleceń wydanych podczas kontroli, dotyczyły one złego stanu technicznego poczekalni i w-c dla pacjentów, zalecenia zostały wykonane w ciągu 3 miesięcy.

IV.4. Praktyki pielęgniarskie

W ewidencji zarejestrowano 51 gabinetów pielęgniarskich, skontrolowano 14. Są to gabinety pielęgniarek rodzinnych, środowiskowych oraz pomocy przedlekarskiej w szkołach. W mieście funkcjonują 24 gabinety pomocy przedlekarskiej w szkołach, świadczą one usługi w ramach indywidualnej działalności pielęgniarskiej, na podstawie kontraktu z NFZ. Szczególną uwagę poświęca się gabinetom pielęgniarskim działającym w placówkach oświatowo – wychowawczych. W kilku gabinetach odmalowano ściany i zakupiono nowy sprzęt. Przeniesiono gabinet pielęgniarki szkolnej w Centrum Kształcenia „Nauka” w Pile z pierwszego piętra na parter, obiekt dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Pielęgniarki w gabinetach zlokalizowanych w szkołach wykonują świadczenia zdrowotne, polegające na pierwszej pomocy przedlekarskiej, profilaktyce zdrowotnej, promocji i edukacji zdrowotnej, badaniach przesiewowych, badaniach kontrolnych uczniów z problemami zdrowotnymi, monitoringu grup dyspanseryjnych, fluoryzacji, bez wykonywania zabiegów naruszających ciągłość tkanki. W związku z charakterem działalności prowadzonej w gabinetach pomocy przedlekarskiej w szkołach, nie wytwarza się odpadów medycznych.

Do większości kontrolowanych gabinetów nie jest zapewniony dostęp dla osób niepełnosprawnych, ponieważ szkoły, w których mieszczą się gabinety nie mają zniesionych barier architektonicznych, z wyjątkiem gabinetów w:

- Szkole Podstawowej Nr 1 im. Stanisława Staszica w Pile,
- Szkole Podstawowej Nr 2 im. Olimpijczyków Polskich w Pile,
- Szkole Podstawowej Nr 3 im. Jana Brzechwy w Pile,
- Szkole Podstawowej Nr 11 im. Królowej Jadwigi w Pile,
- Szkole Podstawowej Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi w Pile,
- Centrum Kształcenia „Nauka” w Pile,
- Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Pile.

Stan sanitarno – porządkowy i techniczny gabinetów profilaktycznych i pomocy przedlekarskiej w szkołach jest dobry. Pomieszczenia, w których wykonywane są świadczenia wyposażone są w niezbędny sprzęt, materiały i środki medyczne z aktualnymi datami ważności, w które wyposaża podmiot prowadzący działalność i szkoła. Dostępne są środki dezynfekcyjne do rąk, skóry, powierzchni dotykowych i bezdotykowych o aktualnych terminach ważności. Sprzątaniem gabinetów w większości zajmują się sprzątaczkі szkolne. Osoby wykonujące działalność posiadały aktualne badania sanitarno – epidemiologiczne oraz zaświadczenia o braku przeciwwskazań do wykonywania zawodu. We wszystkich kontrolowanych gabinetach opracowano i wdrożono stosowne procedury higieniczno – sanitarne – mycia i dezynfekcji rąk, powierzchni dotykowych i bezdotykowych, postępowania w przypadku skażenia powierzchni materiałem biologicznym, które są na bieżąco aktualizowane.

IV.5. Inne obiekty świadczące usługi medyczne

W ewidencji 20 obiektów, skontrolowano 3. W grupie tej znajdują się placówki zajmujące się rehabilitacją, badaniem słuchu, optyczne, zakłady rtg i rtg zębów, poradnie dietetyczne.

Podsumowanie

Placówki lecznictwa są obiektami dobrymi w zakresie utrzymania stanu sanitarno – porządkowego z pojedynczymi wyjątkami. W gabinetach prywatnych – indywidualnej działalności problemem pozostają bariery architektoniczne; w niektórych przypadkach jedynym rozwiązaniem jest zmiana miejsca świadczenia usług na pomieszczenia, które spełnia wymagania, jednak ten proces przebiega bardzo opornie, bowiem jest trudny do zaakceptowania przez samych świadczeniodawców usług medycznych.

V. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

V.1 Zakres nadzoru sanitarnego

Nadzór nad jakością i bezpieczeństwem żywności i przedmiotów użytku opiera się na dwojakim systemie kontroli: wewnętrznym prowadzonym w danym zakładzie oraz zewnętrznym sprawowanym przez organy urzędowej kontroli żywności takie jak Państwowa Inspekcja Sanitarna. Działalność Sekcji Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku w 2018 roku miała za zadanie sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, poprzez prowadzenie efektywnej działalności kontrolnej w podległych zakładach, zmierzającej do wyegzekwowania przestrzegania obowiązujących przepisów prawa krajowego i europejskiego w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia. W 2018 r. pod nadzorem sanitarnym na terenie Gminy Piła znajdowało się ogółem 952 obiektów (2017 r. – 724):

- 39 obiektów produkcji żywności (m.in. przetwórnice owocowo-warzywne, lodziarnie, piekarnie, ciastkarnie, cukiernie),
- 564 obiekty obrotu żywnością (m.in. kioski, sklepy spożywcze/markety, magazyny hurtowe),
- 171 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego (m.in. zakłady małej gastronomii, restauracje),
- 82 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego (m.in. bloki żywienia w szpitalach, stołówki szkolne, stołówki przedszkolne, bloki żywienia w domach opieki społecznej),
- 31 środków transportu żywności,
- 39 wytwórni i miejsc obrotu przedmiotami użytku, w tym 2 wytwórnice materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością,
- 26 zakładów wprowadzających do obrotu kosmetyki.

W nadzorowanych zakładach przeprowadzono ogółem 729 kontroli sanitarnych (2017 r. – 717). Przeprowadzono 63 kontrole tzw. „weekendowe” w okresie letnim, mające na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa żywności i stanu higienicznego obiektów, prowadzących obsługę ruchu turystycznego w dni wolne od pracy. Wydano 382 decyzji administracyjnych (2017 r. – 382), wyszczególnionych w poniższej tabeli.

Tabela 8. Zestawienie ilości wydanych decyzji w 2018 r.

DECYZJE	2018
wstrzymania działalności produkcyjno-handlowej lub ograniczenia produkcji	8
nakazujące doprowadzenia zakładu do właściwego stanu sanitarno-technicznego	2
poszerzające działalność produkcyjno-handlową	19
wygasające związane ze zmianą zakresu działalności	19
zatwierdzające zakład do prowadzenia działalności	89
wykreślające zakład - zaprzestanie prowadzenia działalności	101
warunkowego zatwierdzenia zakładu	4
płatnicze obciążające podmioty gospodarcze kosztami przeprowadzonych kontroli	125
umorzenia wszczęcia postępowania	3
decyzje zatwierdzające – czasowe z określonym terminem działalności	12
RAZEM	382

Ponadto wydano 162 zaświadczenia o wpisie do rejestrów zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w tym 22 niewymagające decyzji zatwierdzenia tj. podmioty prowadzące sprzedaż artykułów spożywczych opakowanych – trwałych mikrobiologicznie, zakłady działające na rynku materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktów z żywnością oraz urządzenia dystrybucyjne do sprzedaży żywności.

Kontrole urzędowe żywności były przeprowadzane zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 59) oraz w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2018 r. poz. 1541 ze zm.), a także w oparciu o rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań sanitarnych. Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej, wynika to wprost z obowiązującego prawa żywnościowego.

Za zaniechania sanitarne nałożono 48 mandatów karnych (2017 r. – 42), na łączną kwotę 8050 zł. (2017 r. – 6850 zł.). Skierowano 7 (2017 r. – 3) wniosków o nałożenie kary pieniężnej do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, za prowadzenie działalności niezgodnie z wydaną decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile, prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru

oraz za sprzedaż w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży określonymi w przepisach. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w drodze decyzji wymierzył kary pieniężne dla 7 podmiotów na łączną kwotę 8500 zł.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 275 próbek środków spożywczych (2017 r. – 279), 6 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością i 3 próbki kosmetyków. Większość próbek pobrano z miejsc obrotu żywnością, z tego 6 próbek środków spożywczych zostało zdyskwalifikowanych, z uwagi na zanieczyszczenia mikrobiologiczne; 20 próbek opatrzone uwagami, które dotyczyły błędnego oznakowania.

Prowadzono również nadzór w zakresie kontroli granicznej nad środkami spożywczymi (kawa, herbata, skrobia ziemniaczana, borówka amerykańska) eksportowanymi do różnych krajów świata m.in. Arabia Saudyjska, Turcja, Oman, Wietnam, Filipiny, Syria, Bangladesz, Indonezja, Egipt, Białoruś, Panama, Manilia, Algieria, Maroko, Zjednoczone Emiraty Arabskie) oraz importowanych z Bośni i Hercegowiny. Rozpatrzono 38 wniosków. Przeprowadzono 35 kontroli obejmujących sprawdzenie dokumentacji i oględziny partii produktów. Wydano 38 świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych przez ww. środki spożywcze.

W 2018 roku przyjęto 27 interwencji konsumentów w sprawie m.in.:

- wprowadzania do sprzedaży artykułów spożywczych oraz dań gastronomicznych o niewłaściwej jakości zdrowotnej, w tym ze zmianami organoleptycznymi, zanieczyszczonymi owadami, robakami, ciałami obcymi oraz po terminie przydatności do spożycia,
- uciążliwego dla mieszkańców i klientów zapachu powstającego podczas sprzedaży i przygotowywania potraw gastronomicznych oraz brak zapewnienia prawidłowej wentylacji w zakładzie gastronomicznym,
- brak zachowania higieny przy produkcji żywności,
- nieodpowiedniej temperatury dostarczanych w ramach cateringu posiłków,
- prowadzenia sprzedaży środków spożywczych w niewłaściwych warunkach sanitarnych, dostarczania niewłaściwie zabezpieczonych potraw w ramach cateringu, narażając tym samym żywność na zanieczyszczenia zewnętrzne,
- wprowadzania do sprzedaży środków spożywczych w kioskach szkolnych, niezgodnie z obowiązującym rozporządzeniem (batony, napoje),
- niewłaściwych warunków podczas sprzedaży ryb żywych,
- brak zachowania bieżącego stanu sanitarno-technicznego zakładu,
- brak przestrzegania warunków sanitarno-higienicznych przy produkcji i sprzedaży środków spożywczych, zatrudniania personelu bez aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,

- prowadzenia działalności bez decyzji zatwierdzającej zakład, wydanej przez PPIS w Pile,
- obecności szkodników w markecie.

Potwierdziły się interwencje dotyczące sprzedaży wędlin na targowisku miejskim z narażeniem ich na zanieczyszczenia zewnętrzne, wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej (tzn. po terminie przydatności do spożycia), złych warunków sanitarno-higienicznych w zakładzie, brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych, nieprawidłowego przechowywania produktów spożywczych tj. z narażeniem na zanieczyszczenia, w warunkach niezgodnych z deklaracjami producentów, prowadzenia działalności bez decyzji zatwierdzającej zakład wydanej przez PPIS w Pile, wprowadzania do obrotu środków spożywczych w kioskach szkolnych, niezgodnie z obowiązującym rozporządzeniem (batony, napoje), braku zapewnienia prawidłowej wentylacji w zakładzie gastronomicznym.

We wszystkich przypadkach prowadzono w trybie pilnym postępowanie ustawowe, zgodnie z posiadanymi kompetencjami. Osobom wnoszącym interwencje z podaniem danych osobowych udzielano każdorazowo pisemnej odpowiedzi. W związku ze zgłoszonymi interwencjami nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 1350 zł., skierowano 1 wniosek o ukaranie do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Kontrole akcyjne stanowiły stały element działalności organu nadzoru sanitarnego nad żywnością i żywieniem, które wynikały z zaleceń i pism Głównego Inspektora Sanitarnego i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W zakresie kontroli akcyjnych przeprowadzono następujące działania:

- 17 kontroli sanitarnych poza ustalonymi godzinami pracy, w godzinach rannych i popołudniowych, które podyktowane były wzmożonym nadzorem nad zakładami żywnościowo-żywieniowymi. W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 3 mandaty karne na sumę 300 zł., za sprzedaż artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia,
- 63 kontrole sanitarne w wolne soboty i niedziele w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, obiektach ruchomych i tymczasowych oraz innych obiektach obrotu żywnością. W wyniku tych kontroli nałożono 6 mandatów karnych na sumę 650 zł., za następujące nieprawidłowości: stanowiska pracy wykorzystywane niezgodnie z ich przeznaczeniem, niewłaściwe przechowywanie żywności tj. środki spożywcze przechowywane niezgodnie z deklaracją producenta, brak aktualnej dokumentacji zdrowotnej pracowników, brak zachowania bieżącego stanu sanitarno-higienicznego w zakładzie,
- w związku z zorganizowaną imprezą masową „Rewia Smaków” na pilskiej wyspie, przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych stoisk – przyręczep gastronomicznych, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości,

- w związku z zorganizowaną imprezą masową „Majówka 2018” na pilskiej wyspie, przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych stoisk – przyczep gastronomicznych i ruchomych punktów sprzedaży, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości,
- w związku z zorganizowaną imprezą masową „Projekt Hangar” Piła, przeprowadzono 4 kontrole sanitarne ruchomych punktów sprzedaży, podczas których stwierdzono nieprawidłowości w 3 obiektach. Nałożono 3 mandaty karne na kwotę 300 zł., za brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- 5 kontroli tematycznych w sklepach „sex-shop”, siłowniach i w sklepie sportowym w sprawie suplementów diety zawierających niedozwolone substancje, takie jak: *1,3-dimethtylamylamine (DMAA)* oraz obecność niedozwolonego sterydu anaboliczno-androgennego metasteronu (przesłanego w ramach działania systemu AAC dotyczącego monitoringu suplementów diety), *5-hydroksytryptofan (5-HTP)*, substancji farmakologicznie czynnych, w szczególności: sildenafil, tadalafil, wardenafil oraz sibutramine. Podczas kontroli nie stwierdzono w obrocie ww. suplementów diety,
- w trakcie przeprowadzania bieżących kontroli (30) odnoszono się do przestrzegania rozporządzenia Komisji UE 2017/1237 z dnia 07 lipca 2017 r. w odniesieniu do najwyższego dopuszczalnego poziomu cyjanowodoru w nieprzetworzonych całych, mielonych, rozdrobnionych, łupanych, siekanych pestkach moreli, ze względu na ryzyko związane ze spożyciem zbyt dużej ilości gorzkich pestek moreli,
- przeprowadzono 415 bieżących i tematycznych kontroli w zakładach żywienia zbiorowego, hurtowniach, marketach, sklepach mięsnych i stoisk handlowych na targowiskach w związku z występowaniem przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) i prowadzeniem wzmożonego nadzoru nad sprzedażą mięsa wieprzowego i dziczyzny oraz postępowania z odpadami gastronomicznymi pochodzenia zwierzęcego. W trakcie tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących identyfikowalności/legalności mięsa wieprzowego i dziczyzny, produktów/wyrobów oraz postępowania z odpadami. W 18 kontrolach uczestniczyli również przedstawiciele Inspekcji Weterynaryjnej,
- zwracano szczególną uwagę podczas 25 kontroli na prawidłowość doboru podkładek absorpcyjnych (pochłaniacze wilgoci) stosowanych w opakowaniach m.in. mięsa świeżego lub mrożonego. W jednym przypadku stwierdzono, że przy pakowaniu piersi z kurczaka podkłádki nie spełniły wymagań w zakresie zdolności absorpcyjnej, z uwagi na duży wyciek płynów/osocza do opakowania. Wobec powyższego dalsze postępowanie prowadzone było przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Pile,
- odnoszono się w trakcie 240 bieżących i tematycznych kontroli sanitarnych do przestrzegania wymagań w zakresie przekazywania informacji od producenta na temat żywności nieopakowanej, zgodnie z art. 44 rozporządzenia nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r.,

w tym: zawierające nazwę środka spożywczego, nazwę/imię i nazwisko producenta, wykaz składników, a w przypadku pieczywa wypiekanego z ciasta mrożonego dodatkową informację, iż „pieczywo produkowane jest z ciasta głęboko mrożonego”. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wszczęto 6 postępowań administracyjnych w sprawie kosztów za negatywne kontrole,

- zwracano również szczególną uwagę na stan sanitarno-higieniczny koszy zakupowych podczas bieżących kontroli (56). W 3 przypadkach zostały nałożone mandaty karne za nieprzestrzegania wymagań,
- wzmożono nadzór nad identyfikowalnością wprowadzanych do obrotu warzyw, (w szczególności ziemniaków) i owoców. W hurtowniach, sklepach, zakładach żywienia zbiorowego i marketach w ramach bieżącego nadzoru odniesiono się w 118 kontrolach sanitarnych do źródła pochodzenia warzyw i owoców. Nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie,
- w okresie przedświątecznym przeprowadzono 7 kontroli tematycznych, dotyczących przestrzegania prawidłowych warunków sanitarno-higienicznych podczas wprowadzania do obrotu ryb żywych. Kontrole prowadzono na targowisku miejskim i stoiskach ze sprzedażą ryb żywych w hipermarkecie. Przeprowadzono 3 kontrole przy współudziale przedstawicieli Inspekcji Weterynaryjnej,
- w związku z zorganizowanym w okresie przedświątecznym Pilskim Jarmarkiem Bożonarodzeniowym przez Prezydenta Miasta Piły przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych. Na wnioski podmiotów wydano 3 decyzje zatwierdzające z określonym terminem oraz 1 zaświadczenie o wpisie do rejestru zakładów również z określonym terminem działalności. W ofercie sprzedażowej znajdowały się wyroby wędliniarskie, nabiałowe, przyprawy, zioła, miody oraz wyroby cukiernicze,
- w okresie zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży przeprowadzono odpowiednio 11 i 4 kontrole w placówkach żywieniowych, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. 2 Przedstawienie stanu sanitarnego grup obiektów

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Do grupy obiektów, w których nie stwierdzono zakładów niezgodnych ocenionych z arkuszem oceny stanu sanitarnego należą: wytwórnie lodów, wytwórnie tłuszczów roślinnych, ciastkarnie, przetwórnie owocowo – warzywne, wytwórnie napojów bezalkoholowych, wytwórnie wyrobów cukierniczych, wytwórnie koncentratów spożywczych, wytwórnie chrupek, wytwórnie suplementów diety, zakłady garmazeryjne, inne wytwórnie żywności, kioski, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu i inne obiekty obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego

zamkniętego, wytwórnie i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Rysunek 8. Zakład żywienia zbiorowego Rysunek 9. Zakład produkcji skrobi ziemniaczanej

Do grupy obiektów skalsyfikowanych, w których stwierdzono zakłady niezgodne należą: piekarnie (20%), automaty do lodów (20%), sklepy spożywcze i markety (16,2%), zakłady żywienia zbiorowego otwartego (13,6%), hurtownie (5,7%). Porównując lata 2017 – 2018 obserwujemy wzrost o 2% liczby zakładów niespełniających wymagań sanitarno – higienicznych.

Wykres 1. odsetek obiektów złych w latach 2017 - 2018

Zestawienie zakładów o złym stanie sanitarnym według grup obiektów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Grupy obiektów o złym stanie sanitarnym (porównanie lat 2017-2018)

Lp.	Grupy obiektów	2017	2018
		(%)	(%)
1.	Magazyny hurtowe	5,1	5,7
2.	Kioski	11	0
3.	Piekarnie	0	20
4.	Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	16	13,6
5.	Automaty do lodów	0	20
7.	Sklepy spożywcze i markety	17	16,2

Porównując lata 2017 – 2018 nastąpiło pogorszenie stanu sanitarnego w następujących grupach zakładów ocenionych tj. magazyny hurtowe (0,6%), piekarnie (20%), automaty do lodów (20%).

Natomiast polepszenie stanu sanitarnego nastąpiło w kioskach (0%), zakładach żywienia zbiorowego (2,4%), sklepach spożywczych i marketach (0,8%).

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- sprzedaż artykułów spożywczych po upływie terminu/daty przydatności do spożycia,
- niewłaściwe postępowanie z odpadami,
- niewłaściwe magazynowanie żywności,
- rozbieżności pomiędzy dokumentacją a realizacją zamierzeń wynikających z zasad dobrej praktyki produkcyjnej (GHP),
- przekroczenie zawartości cukru i tłuszczu w środkach spożywczych – produktach cukierniczych, które nie spełniały wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach,
- wykorzystywanie stanowisk pracy niezgodnie z ich przeznaczeniem,
- brak zachowanego bieżącego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń i sprzętu,
- brak segregacji żywności w urządzeniach chłodniczych,
- przechowywanie żywności niezgodnie z deklaracją producenta,
- brak do wglądu aktualnej dokumentacji zdrowotnej pracowników,
- brak zapewnienia konsumentom informacji o składnikach, substancjach pomocniczych i substancjach powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, występujących w każdym serwowanym daniu,
- brak do wglądu wdrożonego systemu HACCP,
- działalność prowadzona bez decyzji zatwierdzającej,
- działalność prowadzona niezgodnie z wydaną decyzją zatwierdzającą,
- brak identyfikacji źródła pochodzenia na wprowadzane do obrotu artykuły spożywcze.

Większość uchybień stwierdzanych podczas przeprowadzanych kontroli w poszczególnych grupach obiektów wynikała z zaniedbań właścicieli i pracowników zatrudnionych w sektorze spożywczym, braku środków finansowych lub nadmiernej oszczędności, braku wdrożenia systemu HACCP oraz nieprzestrzegania zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej.

V.3. Stan sanitarny środków transportu żywności

W roku 2018 skontrolowano 31 środków transportu. Wydano 21 decyzji zatwierdzających środki transportu do przewozu artykułów spożywczych.

V.4. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych

W 2018 roku pobrano 275 próbek środków spożywczych, 6 próbek przedmiotów użytku i 3 próbki kosmetyków do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej i monitoringu. Badania żywności prowadzono w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych i chemicznych. Badano, także materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz kosmetyki. Zgodnie z rocznym planem pobierania próbek na rok 2018 zaplanowano 112 próbek do badań w kierunku zanieczyszczeń fizykochemicznych oraz 163 próbki do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Roczny plan został zrealizowany w 100%. Poza planem pobrano 9 próbek, w tym 6 próbek środków spożywczych i 3 próbki kosmetyków. Zdyskwalifikowanych zostało 6 próbek pobranych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Uwagami opatrzone 20 próbek środków spożywczych. Pobór próbek prowadzony był zgodnie z procedurą pobierania próbek w ramach nadzoru bieżącego.

Tabela 10. Liczba zbadanych, w tym zdyskwalifikowanych próbek w 2018 r.

Badanie w kierunku zanieczyszczeń	Liczba próbek				
	pobranych	zdyskwalifikowanych/ opatrzonych uwagą	krajowe	import	UE
chemicznych	115 plan w tym : 6 PU	10 opatrzonych uwagą	77	12	26
	7 poza planem	-	6	-	1
mikrobiologicznych	168 plan	10 opatrzonych uwagą 6 zdyskwalifikowanych	138	-	30
	2 poza planem	-	-	-	2

Sześć próbek środków spożywczych zostało zdyskwalifikowanych, z uwagi na zanieczyszczenia mikrobiologiczne (obecność *Campylobacter* oraz zawyżona liczba bakterii z rodziny *Enterobacteriaceae*). Natomiast 20 próbek opatrzone uwagami, które dotyczyły znakowania środków spożywczych:

- napisy na opakowaniu środka spożywczego nieczytelne, nadruk nietrwały, łatwy do usunięcia,
- błędna prezentacja informacji o wartości odżywczej,
- niewłaściwe nazewnictwo form chemicznych, składników mineralnych i witamin,
- brak podania właściwej funkcji technologicznej jaką pełnił w danym wyrobie zadeklarowany w wykazie składników dodatek do żywności.

We wszystkich stwierdzonych niezgodnościach postępowano zgodnie z „Algorytmem postępowania z próbkami żywności i przedmiotami użytku oraz wynikami badania próbek” tzn. przekazywano wyniki badań odpowiednio do właściwego terenowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego/Powiatowego Lekarza Weterynarii nadzorującego zakład produkcyjny oraz do zakładu, w którym pobierano próbki.

V. 5. Suplementy diety

W trakcie kontroli sanitarnych sprawdzano prawidłowość znakowania środków spożywczych, w tym ze szczególnym uwzględnieniem suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia i żywności wzbogaconej. Oceniono oznakowanie 33 suplementów diety, w tym 13 ze stron internetowych; 8 żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego, 16 środków spożywczych wzbogaconych witaminami. Nie stwierdzono nieprawidłowości w ocenianych suplementach diety, żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych.

V. 6. Działania w ramach systemu RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF), to system wczesnego ostrzegania o bezpośrednim lub pośrednim zagrożeniu dla zdrowia ludzi, pochodzącym z żywności lub pasz. System ten służy ochronie konsumenta przed niebezpieczną żywnością stanowiącą zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, zaliczany jest do systemu bezpieczeństwa żywności, jako jeden z jego elementów.

W 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile otrzymał 22 powiadomienia o niebezpiecznej żywności i paszach. Przesłane powiadomienia ze względu na rodzaj, podzielone były na alarmowe (17) i informacyjne (5).

Powiadomienie alarmowe oznacza powiadomienie o zagrożeniu, które wymaga natychmiastowego działania. Najczęściej dotyczy przypadków, gdy niebezpieczna żywność może spowodować wystąpienie groźnych konsekwencji zdrowotnych lub nawet śmierć albo przejściowe niepożądane skutki zdrowotne.

Powiadomienie informacyjne oznacza powiadomienie o zagrożeniu, które nie wymaga natychmiastowego działania. Ten rodzaj powiadomień stosuje się w sytuacji, gdy produkt dla którego zidentyfikowano ryzyko nie wymaga szybkiego działania, np. dlatego, że dany produkt nie jest już dostępny na rynku w momencie zgłoszenia.

Przedmiotem powiadomień były:

- *produkty spożywcze, w tym suplementy diety*: sezamki, rodzynki, ryż brązowy długoziarnisty, woda źródłana Świętokrzyska, krystaliczna górską wodą źródłaną Żywiec Zdrój, mleko początkowego żywienia, jaja, sezam, mrożone mięso z kurczaka, pasta z makreli, filet z piersi kurcząt, hemoglobina w proszku, napój Frugo, wódka luksusowa,
- *wyroby do kontaktu z żywnością* (produkty z tworzywa bambusowego).

Najczęściej występujące zanieczyszczenia: *chemiczne* - przekroczenie dopuszczalnych zawartości związków chemicznych; *mikrobiologiczne* - obecność bakterii; *zanieczyszczenie fizyczne* - obecność ciał obcych oraz *zmienione cechy organoleptyczne*.

Nadto przesłano do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego zgłoszenie formularzem RASFF w związku ze stwierdzeniem obecności bakterii w badanej próbce pobranego mięsa z kurcząt.

Przeprowadzono kontrole w zakładach wskazanych w listach dystrybucyjnych oraz przekazano informacje telefonicznie podmiotom wskazanym w listach dystrybucyjnych, o kwestionowanych produktach. Przeprowadzone kontrole sanitarne oraz uzyskane informacje na piśmie wykazały, że produkty kwestionowane zostały wycofywane z obrotu zgodnie z własną procedurą o wycofaniu produktu niebezpiecznego, bądź już wcześniej zostały sprzedane indywidualnym klientom. Również we własnym zakresie podmioty podejmowały działania polegające na wcześniejszym wycofaniu z obrotu produktów niebezpiecznych, zgodnie z własnymi procedurami, po otrzymaniu informacji z centrali bądź od producentów. W sporadycznych przypadkach w zakładach wywieszane były informacje dla klientów o możliwości zwrotu kwestionowanego towaru.

V.7. Nadzór nad obrotem grzybami i przetwórstwem grzybów

W okresie grzybobrania sprawowany był nadzór nad obrotem grzybami świeżymi, suszonymi i przetworami grzybowymi. Prowadzone były dyżury grzyboznawcy i klasyfikatora, którzy udzielali porad osobom zainteresowanym odnośnie przynależności gatunkowej grzybów oraz zasad prawidłowego zbierania grzybów. Wydano 2 atesty na grzyby suszone, udzielono 10 porad w sprawie rozpoznawania przynależności gatunkowej grzybów świeżych. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących wprowadzania do obrotu grzybów świeżych i suszonych. Ponadto w okresie grzybobrania, w holu siedziby PSSE wyświetlana była prezentacja multimedialna, dotycząca zasad prawidłowego zbierania grzybów świeżych oraz postępowania w razie pojawienia się zatruc grzybami.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile przekazał na stronę internetową informacje dotyczącą podstawowych zasadach bezpieczeństwa dla osób zbierających i spożywających grzyby oraz zasad wprowadzania do obrotu handlowego grzybów świeżych. Na stronie internetowej stacji podawane były również informacje na temat bieżących kursów dla kandydatów na grzyboznawców i klasyfikatorów grzybów.

V.8. Nadzór nad przedmiotami użytku. Jakość zdrowotna przedmiotów użytku

W 2018 roku nadzorem objętych było 39 miejsc obrotu przedmiotami użytku. Łącznie przeprowadzono 8 kontroli, podczas których stwierdzono, że zakłady posiadają wymaganą dokumentację na wprowadzane do obrotu przedmioty użytku. W ramach funkcjonowania systemu RASFF otrzymano 2 powiadomienia alarmowe dotyczące „Łyżki wazowej” pochodzącej z Bangladeszu i „Kubka bambusowego” oraz 2 powiadomienia informacyjne, które dotyczyły wyrobów: miska z włókna bambusowego oraz szczypeczki kuchenne z nylonu.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badań laboratoryjnych 6 próbek wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością tj. 2 próbki wyrobów ceramicznych (filiżanka i kubek), 1 próbka wyrobów z melaminy (łyżeczka), 2 próbki wyrobów szklanych (szklanka i kieliszek) oraz 1 próbka wyrobów z tworzywa sztucznego (zestaw pojemników składanych). Pobrane próbki nie były kwestionowane w zakresie badanych parametrów.

V.9.Kosmetyki

W roku sprawozdawczym 2018 objęto nadzorem 26 obiektów wprowadzających do obrotu produkty kosmetyczne, w tym 23 sklepy i 3 hurtownie. Ogółem przeprowadzono 18 kontroli w miejscach obrotu produktami kosmetycznymi (sklepy i hurtownie), podczas których dokonano 5 ocen zgodności oznakowania opakowania jednostkowego produktu kosmetycznego, w tym zgodności oświadczeń z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawnych. Oceniano oświadczenia umieszczane na produktach kosmetycznych. W jednym przypadku zakwestionowano oświadczenie, które sugerowało działanie lecznicze. W powyższej sprawie przesłano pismo informujące do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, właściwego ze względu na lokalizację dystrybutora przedmiotowego produktu celem wykorzystania służbowego.

W ramach urzędowej kontroli pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych 2 próbki produktów kosmetycznych dla dzieci pochodzące z Unii Europejskiej (żel myjący do ciała i szampon). Natomiast w kierunku zanieczyszczeń chemicznych pobrano do badań laboratoryjnych 1 próbkę - „Wybielacz do zębów”. Pobrane próbki nie były kwestionowane.

W ramach unijnego systemu RAPEX w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów kosmetycznych w roku 2018 r. otrzymano 1 powiadomienie o umieszczeniu, w tym systemie dwóch notyfikacji, dotyczących obecności w obrocie produktów kosmetycznych (w sieci ogólnopolskiej), uznanych za stwarzające zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. W związku z powyższym przeprowadzono 5 kontroli (3 sklepy kosmetyczne i 2 hurtownie kosmetyczne); nie stwierdzono w obrocie handlowym notyfikowanych produktów.

V.10. Ocena sposobu żywienia

Żywnie zbiorowe typu zamkniętego jest szczególną formą wyżywienia określonych grup społecznych takich jak dzieci w żłobkach i przedszkolach, uczniowie szkół, pacjenci szpitali, pensjonariusze domów opieki społecznej. W 2018 roku oceniono sposób żywienia w 68 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego. Oceny żywienia dokonano na podstawie jadłospisów dekadowych w stołówce żłobka, w stołówkach przedszkoli i szkolnych; w stołówkach na koloniach i obozach, bursach i internatach; w bloku żywieniowym dziennego

domu opieki społecznej; Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR – MARKOT; w bloku żywieniowym w szpitalu w systemie cateringowym; w zakładzie usług cateringowych.

Podczas prowadzonego nadzoru nad jakością posiłków w 6 palcówkach oświatowych stwierdzono zbyt małą ilość serwowanej porcji ryby w tygodniu oraz zbyt niski udział warzyw w przygotowywanych posiłkach. Informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach przekazywano kierownictwu zakładów. Zalecono aby dostosować jadłospis do wymogów *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*. W trakcie dokonywania ocen jadłospisów sprawdzano sposób żywienia według obowiązującego rozporządzenia. Środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży, dobiera się w taki sposób, aby:

- na całodzienne żywienie składały się środki spożywcze pochodzące z różnych grup spożywczych,
- posiłki (śniadania, obiady, kolacje) zawierały produkty następujących grup środków spożywczych: produkty zbożowe lub ziemniaki, warzywa lub owoce, mleko lub produkty mleczne, mięso, ryby, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych i inne nasiona oraz tłuszcze,
- zupy, sosy oraz potrawy sporządzane były z naturalnych składników, bez użycia koncentratów spożywczych,
- od poniedziałku do piątku były podawane nie więcej niż dwie porcje potrawy smażonej,
- napoje przygotowywane na miejscu zawierały nie więcej niż 10 g cukru w 250 ml produktu gotowego do spożycia,
- każdego dnia były podawane:
 - co najmniej dwie porcje mleka lub produktów mlecznych,
 - co najmniej jedna porcja z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych,
 - warzywa lub owoce w każdym posiłku,
 - co najmniej jedna porcja produktów zbożowych w śniadaniu, obiedzie i kolacji,
- w żywieniu całodziennym było podawane przynajmniej pięć porcji warzyw lub owoców,
- co najmniej raz w tygodniu była podawana porcja ryb.

W niektórych szkołach oprócz obiadów prowadzone jest dożywianie finansowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej w formie kanapki, jogurtu, herbaty. Ponadto zwracano szczególną uwagę na wyszczególnianie składników alergicznych w ocenianych jadłospisach.

V.11. Informacja o współpracy z innymi jednostkami kontrolnymi, środkami masowego przekazu

W roku sprawozdawczym współpracowano z:

1. *Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Ochrony Środowiska* w ramach porozumienia z dnia 20 stycznia 2015 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.
2. *Powiatowym Inspektoratem Weterynarii* zgodnie z zawartym porozumieniem ramowym z dnia 14 listopada 2018 r. oraz wytycznymi o współpracy z dnia 21 listopada 2018 r. pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Pile, a Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Pile o współdziałaniu i współpracy pomiędzy inspekcjami. Przeprowadzono 21 wspólne kontrole w zakładach objętych nadzorem tj.: w zakładzie przemysłu ziemniaczanego, sklepach mięsno-wędliniarskich, zakładach gastronomicznych i marketach. Ponadto skontrolowano 3 stoiska ze sprzedażą ryb żywych w marketach w okresie przedświątecznym. Na bieżąco przekazywano informacje w zakresie wykazu wspólnie nadzorowanych obiektów oraz spraw dotyczących zakładów, które podlegały organowi PIW w celu podejmowania działań zgodnie z kompetencjami.
3. *Wojskowym Ośrodkiem Medycyny Prewencyjnej w Bydgoszczy* w ramach współpracy przeprowadzono 1 kontrolę z przedstawicielami Wojskowego Ośrodka Medycyny Prewencyjnej w Bydgoszczy. Skontrolowano hurtownię rybną, w której nie stwierdzono nieprawidłowości.
4. *Komendą Powiatową Policji w Pile* w ramach współpracy przeprowadzono 1 kontrolę z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Pile, w okresie zimowego wycieczki, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości.
5. *Środkami masowego przekazu*

Na stronie internetowej stacji umieszczane są informacje dotyczące:

- rolniczego handlu detalicznego,
- przydatnych informacji związanych z suplementami diety,
- znakowanie wartością odżywczą środków spożywczych,
- wytycznych Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) i Produkcyjnej (GMP) przy produkcji żywności niezwierzęcego pochodzenia, w warunkach domowych z wykorzystaniem surowców roślinnych z własnych upraw,

- kursów dla kandydatów na grzyboznawcę i klasyfikatora grzybów,
- zasad bezpiecznego grzybobrania, jak również postępowania w razie wystąpienia zatruc grzybami – link GIS,
- dobrej praktyki postępowania z żywymi rybami w okresie przedświątecznym.

Podsumowanie

1. Po przeprowadzeniu analizy działań, które wynikają z prowadzonego nadzoru nad obiektami żywnościowo-żywnościowymi stwierdza się pogorszenie stanu sanitarnego niektórych grup obiektów w stosunku do roku 2017 (2018 r. – 13% , 2017 r. – 11%).
2. Liczba wymierzonych kar pieniężnych zwiększyła się z uwagi na niedopełnienie przez przedsiębiorców formalności wynikających z ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia w zakresie uruchamiania zakładów bez decyzji właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, rozszerzenia zakresu działalności bez wymaganej zgody, a także sprzedaży w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży określonymi w przepisach.
3. Liczba próbek kwestionowanej żywności w 2018 roku w stosunku do roku 2017 zwiększyła się (2018 r. – 6 próbek kwestionowanych, 20 opatrzonych uwagami; 2017 r. – 0 próbek kwestionowanych, 8 opatrzonych uwagami). Najwięcej próbek opatrzono uwagami ze względu na niewłaściwe oznakowanie. Próbkę kwestionowano z uwagi na zanieczyszczenia mikrobiologiczne.
4. W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w dalszym ciągu kontynuowany będzie nadzór sanitarny, szczególnie w zakresie:
 - przeprowadzania kontroli w obiektach, które uzyskały ocenę niezgodną w roku 2018,
 - wzmożonego nadzoru nad obiektami sezonowymi, zlokalizowanymi na trasach turystycznych,
 - prawidłowego znakowania środków spożywczych, uwzględniając wymagania rozporządzenia 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 oraz znakowania suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i środków spożywczych wzbogaconych,

- wdrażania systemów kontroli wewnętrznej, zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP w obiektach żywnościowo-żywnościowych,
- nadzoru nad jakością mikrobiologiczną i chemiczną środków spożywczych, przedmiotów użytku, kosmetyków, realizowanego zgodnie z rocznym planem poboru próbek na rok 2019,
- bezpieczeństwa materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- bezpieczeństwa produktów kosmetycznych,
- wzmożonego nadzoru nad produkcją pierwotną i sprzedażą bezpośrednią w celu zapewnienia wytwarzania i sprzedaży produktów bezpiecznych,
- kontynuowania realizacji przepisów dotyczących grup środków spożywczych, przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań , jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, w celu całkowitego wyeliminowania niezdrowych nawyków żywieniowych,
- nadzór nad sprzedażą mięsa oraz odpadami gastronomicznymi m.in. na targowiskach, bazarach w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF).

VI. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

VI.1. Bieżący nadzór sanitarny

Sekcja Higieny Pracy sprawowała nadzór nad 269 zakładami pracy (299 obiektów), w których zatrudnionych było 13600 osób pracujących w ekspozycji lub narażeniu na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy, bądź prowadzących działalność w zakresie obrotu chemikaliami: substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, substancjami chemicznymi w wyrobach, produktami biobójczym, detergentami, prekursorami narkotyków kategorii 3 i środkami ochrony roślin. Ogółem skontrolowano 95 obiektów, w których przeprowadzono 179 kontroli: 102 kontrole sanitarne, 75 rekontroli oraz 2 kontrole interwencyjne.

Kontrola interwencyjna, na wniosek Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach dotyczyła nieprawidłowo sporządzonej karty charakterystyki mieszaniny niebezpiecznej przez zakład zajmujący się produkcją mieszanin chemicznych. Podczas kontroli pracodawca usunął nieprawidłowości – przedstawił zweryfikowaną kartę charakterystyki mieszaniny niebezpiecznej. Skarga dotyczyła nieprawidłowej gospodarki odpadami w zakładzie naprawy samochodów. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zgłaszanych nieprawidłowości.

W 10 skontrolowanych zakładach stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 12 decyzji administracyjnych w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego, w tym: 10 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości oraz 2 decyzje prolongujące termin wykonania decyzji pierwszej. Wydane nakazy dotyczyły poprawy złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy – 9; w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin u stosujących – 4; u wprowadzających do obrotu – 6; w zakresie oceny ryzyka zawodowego – 4; w zakresie czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy – 12. Wszystkie nakazy wydanych decyzji z terminem usunięcia nieprawidłowości do końca roku zostały wykonane. Podczas prowadzonych kontroli wydawano w 41 obiektach doraźne zalecenia dotyczące usunięcia uchybień z zakresu higieny pracy bądź gospodarki chemikaliami. Wszystkie zostały zrealizowane.

VI.2. Czynniki szkodliwe środowiska pracy występujące w przekroczeniach normatywów higienicznych (NDN i NDS)

Ogółem w ewidencji znajdują się 34 zakłady, w których występują przekroczenia normatywów higienicznych w zakresie NDS (najwyższych dopuszczalnych stężeń) i NDN (najwyższych dopuszczalnych natężeń) czynników szkodliwych środowiska pracy. W 2018 roku skontrolowano 20 zakładów pracy, w których występują przekroczenia normatywów higienicznych.

Skontrolowano 16 zakładów pracy, w których występują przekroczenia równoważnego poziomu hałasu, pracuje w nich 1271 osób. Ponadnormatywny hałas emitowany jest podczas prowadzenia procesów produkcji lub podczas stosowania ręcznych urządzeń elektrycznych i spalinowych. Strefy, gdzie występuje hałas, są oznakowane znakami informującymi o występującym zagrożeniu. We wszystkich zakładach stosowane są zabezpieczenia pracowników przed nadmiernym hałasem głównie pod postacią indywidualnych ochron słuchu. Ze względu na specyfikę produkcji oraz stosowanych narzędzi ręcznych brak jest możliwości obniżenia równoważnego poziomu hałasu do wartości poniżej NDN.

Skontrolowano 2 zakłady, w których występują przekroczenia drgań mechanicznych o działaniu miejscowym na organizm człowieka, w narażeniu pracuje 10 osób. Przekroczenia drgań dotyczą stanowisk pracy przy obsłudze ręcznych urządzeń elektrycznych i spalinowych. Pracownicy narażeni na drgania miejscowe są informowani o występującym zagrożeniu i zaopatrzeni są w rękawice ochronne.

Kontrolą objęto 3 zakłady, w których występują przekroczenia pyłów. Były to 2 zakłady przemysłu spożywczego gdzie występują przekroczenia pyłów pochodzenia organicznego (pyły mąki) oraz zakład produkcji mebli (pyły drewna), łącznie w narażeniu pracuje 12 osób. W zakładach tych stosowane są ochrony zbiorowe w postaci wentylacji ogólnych i miejscowych wyciągowych, pracownicy wyposażeni są w maski p/pyłowe.

W narażeniu na czynniki chemiczne pracują 2 osoby w 1 zakładzie, są to substancje wydzielające się w trakcie procesu spawania: tlenki azotu i mangan.

Narażenie na mikroklimat gorący występuje w hucie szkła oraz w dwóch zakładach przemysłu spożywczego. W hucie szkła zamontowane są kabiny klimatyzacyjne, w których pracownicy mogą ochronić się przed wysoką temperaturą.

VI.3. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi

W zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi występującymi w środowisku pracy skontrolowano 8 zakładów, w których w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym pracują 122 osoby. Przeprowadzone kontrole nie wykazały przekroczeń normatywów higienicznych dotyczących czynników rakotwórczych, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi. Kontrole przeprowadzono w:

- 3 zakładach opieki zdrowotnej, gdzie występuje promieniowanie jonizujące oraz promieniowanie x,
- 3 zakładach przemysłowych (1 galwanizernia, 1 zakład produkujący sprzęt oświetleniowy, 1 zakład z branży metalowej) – występują w nich: WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), epichlorohydryna, związki niklu, związki chromu VI wartościowego,
- 1 zakładzie usługowym – przy stosowaniu benzyny zawierającej benzen,

1 laboratorium usługowo-badawczym - przy pracy z odczynnikami laboratoryjnymi (chromian potasu).

W 2018 roku wpłynęły 2 zgłoszenia dotyczące planowanych prac rozbiórkowych wyrobów zawierających azbest na budynkach na terenie Gminy Piła. Zgłoszenia dotyczyły demontażu i odbioru materiałów zawierających azbest z posesji prywatnych lub zakładów. Zgłoszeń dokonały firmy mające siedzibę po za województwem wielkopolskim.

VI.4. Nadzór nad chemikaliami

Ogółem w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono kontrole w 78 zakładach gdzie stosowane są chemikalia, w 11 obiektach zajmujących się dystrybucją, u 1 formulatora (producenta mieszanin chemicznych) oraz u 1 producenta substancji chemicznej (gorzelnia). W wyniku przeprowadzonych kontroli w 4 obiektach stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie substancji chemicznych ich mieszanin, w wyniku czego wydano 4 decyzje administracyjne. Nakazy dotyczyły zapewnienia prawidłowego oznakowania niebezpiecznych mieszanin chemicznych u producenta, zapewnienia prawidłowych karty charakterystyki mieszanin chemicznych u producenta i stosujących, sporządzenie aktualnego spisu stosowanych chemikaliów. W zakładach pracy, jak również w podmiotach, które zajmują się dystrybucją chemikaliów, informowano o konieczności posiadania aktualnych kart charakterystyki stosowanych i wprowadzanych do obrotu chemikaliów.

W ramach nadzoru nad obrotem i stosowaniem chemikaliów dokonano oceny zgodności kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych oraz ich oznakowania z obowiązującymi przepisami. Łącznie oceniono 11 kart charakterystyki i 8 etykiet opakowań chemikaliów. W przypadku, gdy podmiot odpowiedzialny za kartę charakterystyki i oznakowanie opakowania znajdował się na terenie innego powiatu przesyłano informację o stwierdzonych niezgodnościach do właściwych inspektorów sanitarnych – wysłano 4 pisma informujące.

Prowadzono nadzór nad stosowaniem w działalności zawodowej prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3. W 10 zakładach stosowane są prekursory narkotyków:

- kategorii 2 - bezwodnik kwasu octowego w zakładzie produkcji skrobi ziemniaczanej oraz nadmanganian potasu w 2 laboratoriach analitycznych do przeprowadzania analiz laboratoryjnych,
- kategorii 3 – kwas solny do produkcji preparatów skrobiowych, przy produkcji sprzętu oświetleniowego, w trawialni przy procesie produkcji krat i mat stalowych; kwas siarkowy przy produkcji sprzętu oświetleniowego; metyloetyloketon przy produkcji sprzętu oświetleniowego; oraz jako odczynniki chemiczne w 6 laboratoriach analitycznych zakładowych i badawczych - kwas solny, kwas siarkowy, metyloetyloketon, eter etylowy, aceton, toluen.

Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Na terenie Gminy Piła brak jest wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2.

W przypadku kategorii 3 jest dwóch dystrybutorów, którzy wprowadzają do obrotu aceton – hurtownie farb i lakierów.

Przeprowadzono 6 kontroli u dystrybutorów produktów. Podczas kontroli w ramach oceny realizacji wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, poddano ocenie 4 produkty biobójcze: 3 produkty biobójcze w sklepach zoologicznych; 1 produkt biobójczy w hurtowni materiałów budowlanych, który także oceniono w ramach wspólnotowego projektu REACH-EN-FORCE-6 (REF-6) – opracowano moduł główny i moduł D – dotyczący produktów biobójczych. W wyniku kontroli nie zakwestionowano i nie wycofano z obrotu żadnego produktu biobójczego.

VI.5. Choroby zawodowe, ocena narażenia zawodowego

W 2018 roku zgłoszono 14 podejrzeń chorób zawodowych. Przeprowadzono łącznie 23 oceny narażenia zawodowego w związku z prowadzonym postępowaniem przez PPIS w Piile oraz dla innych organów w sprawie chorób zawodowych. Łącznie wydano 15 decyzji w sprawie chorób zawodowych. Wydano 7 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, 6 decyzji uprawomocniło się w 2018 roku, od 1 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej odwołał się zakład pracy będący stroną w postępowaniu - akta sprawy wraz z odwołaniem przekazano do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Wystawiono 6 kart stwierdzenia choroby zawodowej, które przesłano do Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi. Wydano 6 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Ponadto wydano 2 decyzje w sprawie umorzenia postępowania dotyczącego choroby zawodowej do zakładów, które nie zostały uznane, jako strona postępowania – nie występowało charakterystyczne narażenie zawodowe, które mogło być przyczyną powstania choroby zawodowej. Jednostki chorobowe, których dotyczyły wydane decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej to:

- Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: Zespół cieśni w obrębie nadgarstka – 3 przypadki: u stomatologa, szwaczki i cynkownika;
- Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym, co najmniej 15 lat: niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosi i trwałą dysfonią – 1 przypadek u nauczyciela;
- Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem – 2 przypadki: u elektromontera i wiertacza;
- Astma oskrzelowa – 1 przypadek u pracownika produkcji modeli i form silikonowych.

W porównaniu do lat poprzednich wystąpił wzrost stwierdzonych chorób zawodowych.

VI.6. Promocja zdrowia

W zakładach pracy, w których pracownicy, w czasie wykonywania pracy, są narażeni na hałas powyżej NDN zwracano uwagę na dostępność i stosowanie środków ochrony indywidualnej o odpowiedniej charakterystyce tłumienia chroniących przed hałasem. Przekazywano, w jaki sposób należy dobierać ochronniki słuchu korzystając z wyników badań i pomiarów hałasu oraz informacji dotyczących współczynnika tłumienia hałasu dostarczonych przez producenta środków ochrony indywidualnej.

W trakcie kontroli informowano o nowym Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1286), w tym o konieczności wykonywania badań i pomiarów z uwagi na zmiany wartości normatywnych substancji chemicznych oraz nowe wartości NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) dla części substancji szkodliwych dla zdrowia. Szczególnie zwrócono uwagę na zmianę wartości normatywów higienicznych dla niektórych substancji chemicznych, w stosunku do których według nowego prawa obniżono poziomy normatywów (NDS) w porównaniu do dotychczas obowiązujących. Mając na uwadze właściwą ochronę zdrowia pracowników informowano pracodawców, którzy wcześniej odstąpili od wykonywania badań i pomiarów czynników chemicznych, których wartości normatywów uległy obniżeniu, o konieczności ponownego przeprowadzenia badań i pomiarów poziomu danego czynnika chemicznego w środowiska pracy.

Podczas przeprowadzanych kontroli informowano zakłady o konieczności zawierania umów na wykonywanie świadczeń zdrowotnych w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami z uprawnionymi podmiotami leczniczymi. Zwracano również uwagę na treść skierowań na badania profilaktyczne, oceniano czy zawierają prawidłowy opis stanowiska pracy i czy zawierają wszystkie istotne czynniki szkodliwe w środowisku. W jednym przypadku wydano zalecenia dotyczące zweryfikowania skierowania na profilaktyczne badania lekarskie o czynnik rakotwórczy.

W zakładach wykonujących działalność leczniczą dokonano ocena realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Łącznie oceniono 15 podmiotów zajmujących się świadczeniem usług leczniczych, w tym 12 indywidualnych praktyk lekarskich ogólnych. W ramach ww. działań we wszystkich placówkach medycznych wydano zalecenia z zakresu przestawienia bądź poprawy prowadzonej dokumentacji dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienia ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych.

VI.7. Nadzór nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych

W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej ogłoszona w Dz. U. z 2018 r. poz. 1490), **od dnia 21 sierpnia 2018r. nowe substancje psychoaktywne**, które dotychczas nie podlegały przepisom karnym, obecnie są traktowane na równi z narkotykami. Oznacza to, iż wytwarzanie, przerabianie, wprowadzanie do obrotu i posiadanie nowych substancji psychoaktywnych podlega karze grzywny lub ograniczenia wolności. Zgodnie z nowelizacją ustawy, na podstawie art. 44 f ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wykaz nowych substancji psychoaktywnych oraz substancji psychotropowych i środków odurzających jest określony w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17.08.2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych, ogłoszonym w Dz. U. z 2018 r. poz. 1591 z dnia 20 sierpnia 2018 r. rozporządzenie określa:

- 1) **wykaz substancji psychotropowych** z podziałem na grupy, o których mowa w art. 32 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwanej dalej „ustawą”, stanowiący **załącznik nr 1** do rozporządzenia;
- 2) **wykaz środków odurzających** z podziałem na grupy, o których mowa w art. 31 ustawy, oraz ze wskazaniem środków odurzających grupy IV-N dopuszczonych do stosowania w leczeniu zwierząt zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy, stanowiący **załącznik nr 2** do rozporządzenia;
- 3) **wykaz nowych substancji psychoaktywnych**, stanowiący **załącznik nr 3** do rozporządzenia.

Środki zastępcze to wszystkie substancje nie wymienione w powyższych wykazach, co do których zachodzi podejrzenie, że działają na ośrodkowy układ nerwowy sposób podobny do substancji znajdujących się w wykazie.

W zakresie środków zastępczych sytuacja co do zasady nie uległa zmianie i substancje te są związane z postępowaniem administracyjnym i w razie wykrycia substancji wypełniających definicję ww. środków wiąże się to z kosztami przeprowadzonych badań, bądź też – w przypadku osób / podmiotów wprowadzających je do obrotu lub wytwarzających z karą pieniężną w wysokości od 20 000 złotych do 1 000 000 złotych. Środki te natomiast będą analizowane przez Zespół do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych i mogą być wpisywane na listę nowych substancji psychoaktywnych.

W 2018 r. nie prowadzono kontroli w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych, z powodu braku informacji o podmiotach

prawnych i fizycznych działających na terenie powiatu pilskiego, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że wytwarzają lub wprowadzają do obrotu środki zastępcze.

W 2018 r. otrzymano 4 sprawy od organów ścigania tj. materiały dowodowe wraz z dokumentacją, celem ich dalszego prowadzenia, dotyczące posiadania środków zastępczych przez osoby fizyczne. Sprawy przekazywała Prokuratura Rejonową w Pile, Komenda Powiatowa Policji w Pile oraz dwie sprawy otrzymano z Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie, za pośrednictwem PPIS w m.st. w Warszawie.

Sprawa z Prokuratury Rejonowej w Pile to sprawa sprzed 21 sierpnia 2018 r. i dotyczyła zakupu przez Internet nowych substancji psychoaktywnych o nazwie MDMB CHMICA. Sprawa z Komendy Powiatowej Policji w Pile dotyczyła posiadania na własny użytek środków zastępczych o nazwie ADB-FUBINACA (substancji zaliczanej do syntetycznych kannabinoidów). Sprawy otrzymane z Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie dotyczyły ujawnienia nowej substancji psychoaktywnej AB-PINACA (sprawa 1-wsza sprzed 21 sierpnia 2018r.) oraz środka zastępczego (2-ga sprawa) w przesyłkach pocztowych z Holandii do Polski, której odbiorcą była osoba fizyczna.

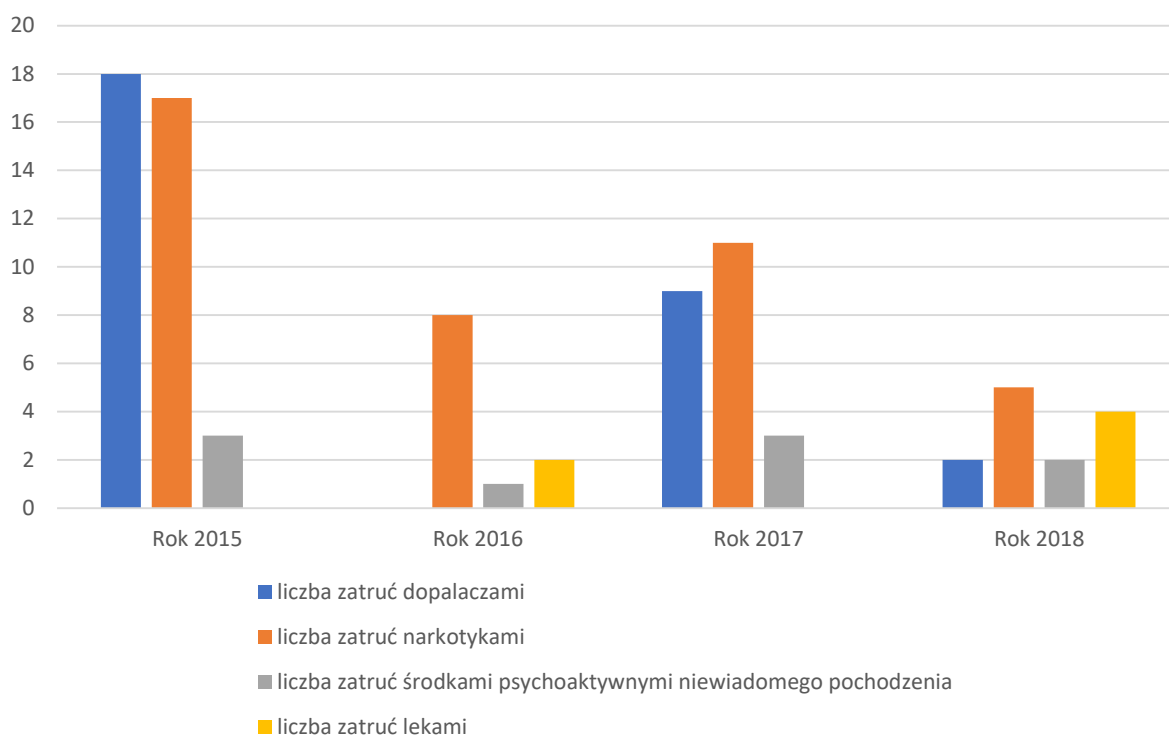
W wyniku prowadzonych spraw wydano dotychczas 3 decyzje merytoryczne na podstawie art. 44 c ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Stronami postępowania decyzji były osoby fizyczne. We wszystkich sprawach decyzje umorzono w części zakazu wprowadzania do obrotu i nakazu wycofania z obrotu produktów, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że są one środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, gdyż osoba fizyczna, nie wprowadzała do obrotu tych produktów, natomiast orzeczono o zniszczeniu zatrzymanych produktów na koszt strony postępowania.

Ponadto w 2018 r. wydano 1 decyzję, w zakresie utylizacji środków zastępczych dla podmiotu, w stosunku, do którego została wyczerpana droga administracyjno-sądowa w związku z decyzją Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 02 października 2010 r. znak: GIS-BI-073-239/RS/10. Podmiot w 2010 r. prowadził w Pile sklep z wyrobami kolekcjonerskimi będącymi środkami zastępczymi.

W ustawie znalazł się również zapis nakładający obowiązek zgłaszania do Państwowej Inspekcji Sanitarnej przypadków zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1490), która weszła w życie z dniem 21 sierpnia 2018 r., wprowadziła bowiem obowiązek zgłaszania państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu przez podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badania pośmiertne wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją

psychoaktywną, nie później jednak niż w terminie 48 godzin od chwili wystąpienia powyższych okoliczności.

W ramach współpracy z ośrodkami opieki zdrowotnej, w zakresie monitorowania podejrzeń zatruc środków psychoaktywnymi, w 2018 roku otrzymywano 11 informacji o zatruciach ze Szpitala Specjalistycznego w Pile. Zgłoszenia podejrzeń zatruc środkami psychoaktywnymi, dotyczyły łącznie 13 osób, w tym w przypadku 2 osób - było to podejrzenie zatrucia środkami zastępczymi. Pozostałe osoby zatrute były kanabinolami, amfetaminą, ekstazy bądź lekami oraz środkami psychoaktywnymi niewiadomego pochodzenia. Zatrucia dotyczyły osób w wieku 14-31 lat, z zdecydowaną przewagą osób w wieku 19-23 lat (6 osób), zarówno płci męskiej (5 osób) jak i płci żeńskiej (8 osób). Przypadków śmiertelnych wywołanych zażyciem substancji psychoaktywnych w roku 2018 nie było.

Wykres 2. Porównanie liczby zgłoszonych zatruc dopalaczami, narkotykami i środkami niewiadomego pochodzenia w latach 2015-2018.

Sekcja Higieny Pracy zajmuje się prowadzeniem i aktualizowaniem systemu monitorowania informacji o „dopalaczach” SMIOD. W systemie raportowane są na bieżąco wszelkie informacje i dokumenty dotyczące realizacji zadań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych m. in. decyzji, wyników badań kwestionowanych produktów i dokumentacji toczących się postępowań. Ponadto do systemu są

także wpisywane informacje o podejrzeniach zatruc substancjami psychoaktywnymi w szczególności o przypadkach śmiertelnych wywołanych zażyciem substancji psychoaktywnych.

Podsumowanie

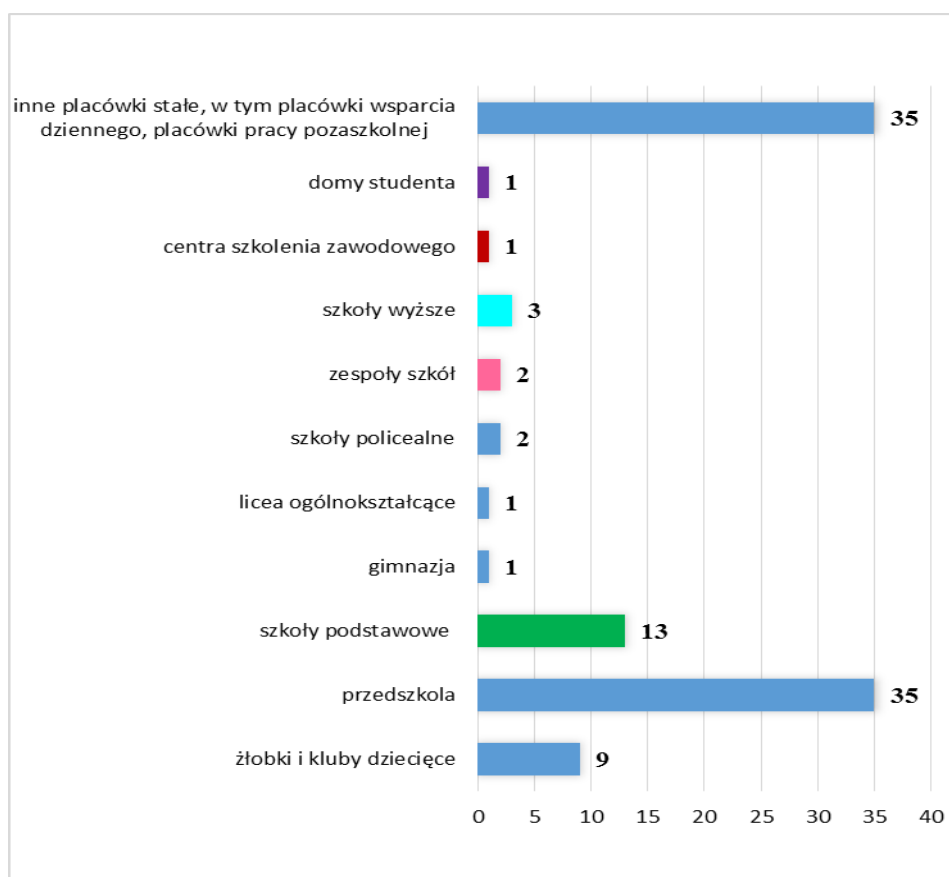
- 1) Liczba zakładów będących w ewidencji Sekcji Higieny Pracy w porównaniu z rokiem ubiegłym utrzymuje się na tej samej wysokości. Przekroczenia normatywów higienicznych dotyczą głównie przekroczeń poziomu hałasu.
- 2) Rodzaj jak i wielkość narażenia na występujące w środowisku pracy czynniki rakotwórcze w przeciągu ostatnich lat nie uległa zmianie.
- 3) Zakłady pracy stosujące w swojej działalności chemikalia, jak również w podmioty wprowadzające do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny posiadają coraz większą wiedzę o konieczności posiadania aktualnych kart charakterystyki oraz prawidłowego oznakowania opakowań stosowanych i wprowadzanych do obrotu chemikaliów.
- 4) W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, w wydawanych decyzjach administracyjnych najczęściej uwzględniano nakazy dotyczące zapewnienia prawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla pracowników oraz zapewnienia prawidłowych oznakowań opakowań chemikaliów i kart charakterystyki tych chemikaliów.
- 5) W ramach nadzoru nad nielegalnym handlem środkami zastępczymi, nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz innymi tego typu produktami, co do których zachodzi podejrzenie, że są one środkami zastępczymi nie odnotowano przypadku handlu w sklepie stacjonarnym. Prowadzone sprawy dotyczą osób fizycznych, które zakupiły „dopalacze” w sklepach internetowych. W obszarze przestrzegania prawa dotyczącego środków zastępczych prowadzona jest stała współpraca z organami policji.

VII. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

VII.1. Informacje wstępne

W 2018 r. w ramach działań Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży sprawowano nadzór nad placówkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży. Realizowanie zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej miało na celu zapewnienie właściwych warunków higieniczno - sanitarnych pomieszczeń, sprzętu używanego w placówkach oraz eliminowanie niekorzystnych zjawisk występujących w środowisku przebywania dzieci i młodzieży podczas procesu nauczania i wychowania. Na terenie Gminy Piła w 2018 r. skontrolowano 103 placówki nauczania i wychowania oraz 62 turnusy wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. Liczbę placówek objętych nadzorem w 2018 r. wraz z danymi liczbowym przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Placówki objęte nadzorem na terenie Gminy Piła w 2018 r.

Ogółem w placówkach stałych i sezonowych na terenie gminy Piła przeprowadzono 236 kontroli sanitarnych, wśród kontrolowanych obiektów występowały placówki, w których stwierdzono nieprawidłowy stan techniczny. W roku 2018 toczyły się postępowania administracyjne po negatywnych kontrolach w następujących 5 obiektach:

1. wydano decyzję w klubie malucha, nakazującą zapewnienie osłon ochraniających przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym na grzejnikach centralnego ogrzewania w salach pobytu dzieci, brodzika z natryskiem lub innego urządzenia do mycia ciała dziecka, dopływu powietrza zewnętrznego w pomieszczeniu szatni dla dzieci w ilości niezbędnej dla potrzeb wentylacyjnych, poprzez montaż urządzeń nawiewnych; umieszczenie miski ustępowej dla dzieci w kabinie o szerokości co najmniej 1 m i długości 1,10 m, ze ściankami i drzwiami o wysokości nie mniejszej niż 1,5 m z prześwitem nad podłogą 0,15 m. W wyniku nie wykonania nakazów decyzji w wyznaczonym terminie wysłano upomnienie, a następnie wydano postanowienie o nałożeniu grzywny wraz z tytułem wykonawczym;
2. w przedszkolu publicznym na terenie Gminy Piła nakazano doprowadzenie do właściwego stanu technicznego nawierzchni tarasu przylegającego do budynku przedszkola oraz schodów i murków przy tarasie, przejść zlokalizowanych na terenie przedszkola oraz nawierzchni betonowej placu przy budynku przedszkola oraz obudowę włączów prowadzących do pomieszczeń piwnicznych;
3. wydano także decyzje w 3 publicznych szkołach podstawowych, dotyczące doprowadzenia do właściwego stanu technicznego nawierzchni placu zabaw oraz części elementów urządzeń zabawowych umiejscowionych na tych placach, ściany w szatni dla dziewcząt przy dużej sali gimnastycznej w jednej ze szkół oraz przeprowadzenia pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego zgodnego z obowiązującą w tym zakresie Polską Normą.

Ponadto wydano:

- 5 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów prawomocnych decyzji PPIS w Pile w 2 przedszkolach publicznych i 3 publicznych szkołach podstawowych,
- 2 opinie w formie decyzji po przekształceniu klubów malucha w żłobki,
- 1 opinię sanitarną w związku z pismem właściciela przedszkola niepublicznego o włączeniu w strukturę placówki nowej sali pobytu wraz z węzłem sanitarnym dla dzieci.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano łącznie 7 decyzji płaćniczych.

VII.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Na terenie Gminy Piła wszystkie obiekty przeznaczone do prowadzenia działalności oświatowo – wychowawczej posiadają odpowiednią do tego celu infrastrukturę. Placówki nauczania i wychowania funkcjonują głównie w obiektach budowlanych przeznaczonych wyłącznie do tego celu lub zaadoptowanych do prowadzenia w nich powyższej działalności, natomiast nowopowstające uzyskały pozytywną decyzję lub opinię Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. We wszystkich obiektach w których prowadzona jest działalność dydaktyczno-wychowawcza zapewniona jest bieżąca ciepła i zimna woda. Sanitariaty wyposażone są w podstawowe środki higieniczne: w mydło w płynie, suszarki do rąk lub ręczniki jednorazowe, papier toaletowy. Placówki zaopatrywane są wodę z wodociągu publicznego,

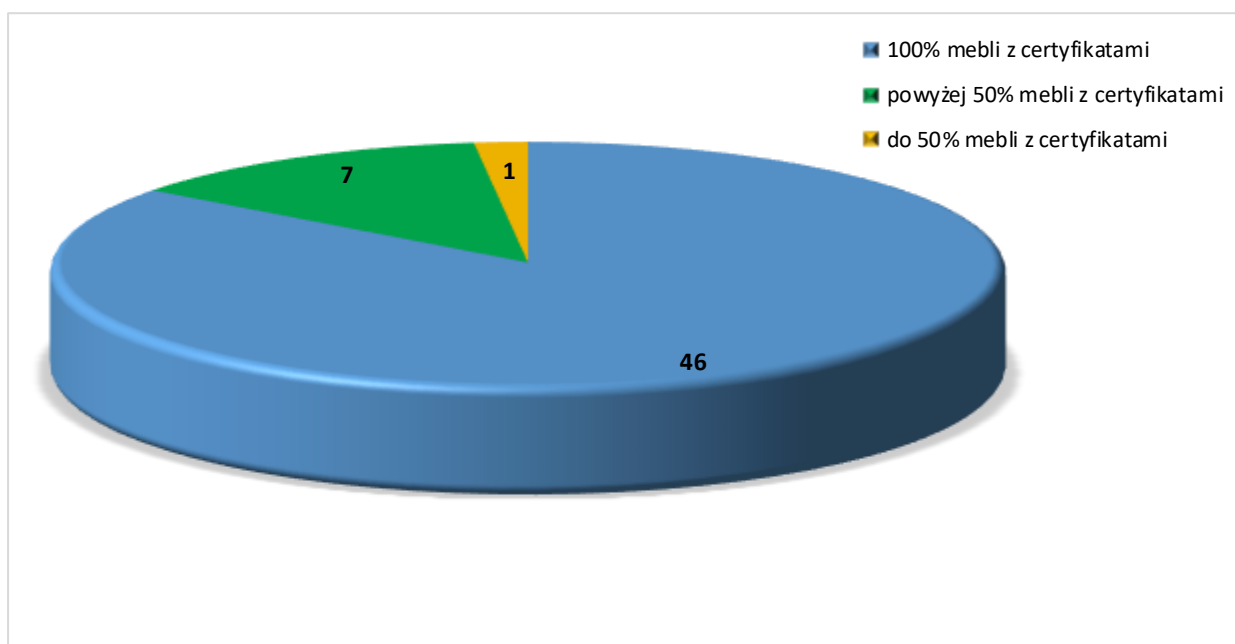
natomiast ścieki odprowadzane są do kanalizacji centralnej. W pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży zapewniona jest wentylacja grawitacyjna, mechaniczna lub klimatyzacja. Część obiektów dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazdy do budynków, windy, dostosowane toalety). W 2018 r. w części placówek objętych nadzorem przeprowadzane były bieżące prace remontowe oraz termomodernizacyjne w celu poprawy warunków pobytu uczniów i wychowanków.

VII.3. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Warunkiem prawidłowego rozwoju i zdrowia ucznia jest uprawianie sportu. Z oceny przeprowadzonej pod kątem warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w roku 2018 wynika, że spośród 22 szkół ocenionych, większość placówek posiada szkolny zespół sportowy z boiskami wielofunkcyjnymi, pozostałe placówki posiadają bądź szkolny zespół sportowy bez boiska, salę gimnastyczną pełnowymiarową, zastępczą salę gimnastyczną z boiskiem lub bez, salę rekreacyjną. Dwie placówki – szkoły policealne nie posiadają infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego – korzystają z sali gimnastycznych i boisk innych placówek. Poza tym wszystkie szkoły korzystają z zajęć na basenie.

VII.4. Ocena posiadania certyfikowanych mebli i sprzętu sportowego

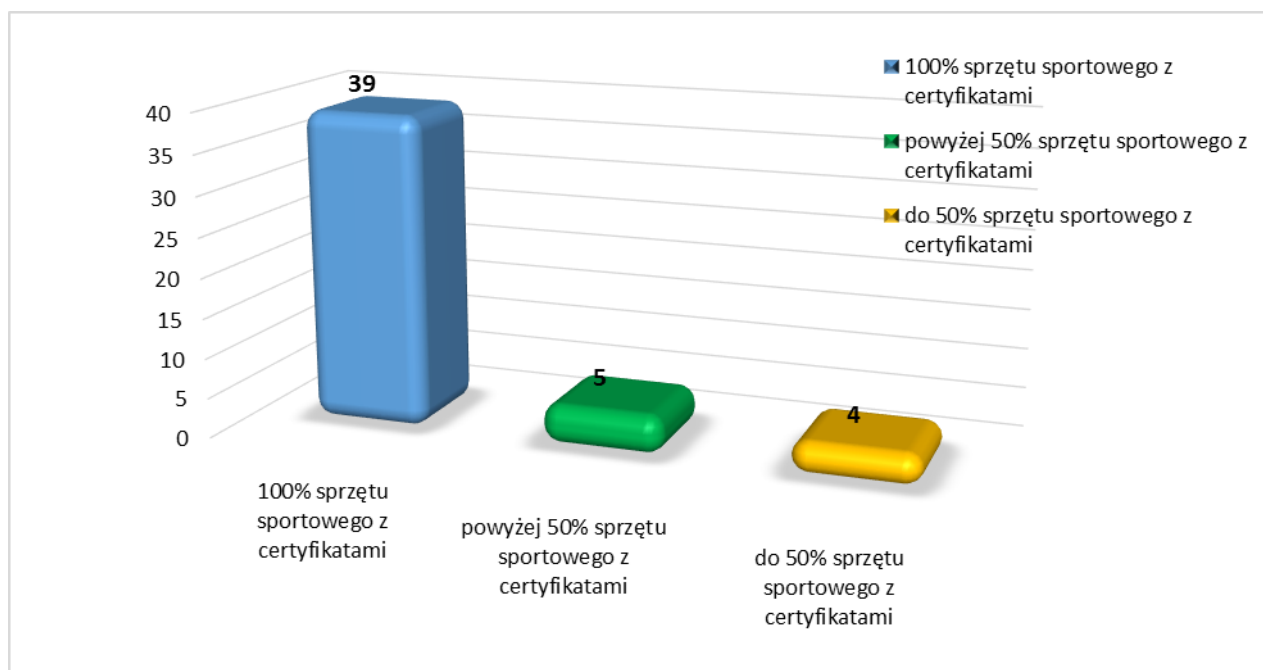
W roku 2018 przeprowadzono ocenę posiadania przez szkoły i placówki certyfikowanych mebli edukacyjnych oraz urządzeń i sprzętu sportowego. Powyższą ocenę przeprowadzono na terenie gminy we wszystkich nadzorowanych przedszkolach i szkołach, w tym gimnazjum, liceum, zespołach szkół, szkołach policealnych. Skontrolowano łącznie 54 placówki (35 przedszkoli i 19 szkół). Dane liczbowe dotyczące posiadania certyfikatów na meble przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Liczba placówek posiadających meble z certyfikatami w roku 2018

Z prowadzonej w roku 2018 r. analizy wynika, że liczba placówek posiadających 100% mebli edukacyjnych z certyfikatami stanowi największą grupę placówek. W grupie tej najwięcej mebli z certyfikatami posiadają przedszkola i szkoły podstawowe.

W roku 2018 skontrolowano 48 placówek oświatowo-wychowawcze pod kątem posiadania certyfikatów na urządzenia i sprzęt sportowy. W wyniku kontroli stwierdzono, że 39 placówek posiadało 100% sprzętu i urządzeń z certyfikatami; 5 placówek powyżej 50% urządzeń i sprzętu sportowego posiadających certyfikat; do 50% urządzeń i sprzętu sportowego posiadających certyfikat stwierdzono w 4 placówkach. Posiadanie certyfikowanych urządzeń i sprzętu sportowego za rok 2018 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Liczba placówek posiadających sprzęt sportowy i urządzenia z certyfikatami w roku 2018

Z prowadzonej w roku 2018 r. analizy wynika, że liczba placówek posiadających 100% i powyżej 50% urządzeń i sprzętu z certyfikatami stanowi największą grupę placówek, do których należą: przedszkola posiadające nowe place zabaw oraz szkoły z nowymi placami zabaw, salami gimnastycznymi lub boiskami.

VII.5. Ocena warunków środowiska szkolnego

W roku 2018 przeprowadzono badania środowiska szkolnego w placówkach nauczania i wychowania w zakresie: dostosowania stanowiska pracy do zasad ergonomii, temperatury powietrza w salach oraz oceny tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych. Właściwie zestawione stanowisko pracy ucznia oraz odpowiedni dobór krzeseł i stolików ma niebagatelne znaczenie w kształtowaniu właściwej postawy ciała młodego człowieka.

Oceniono zestawienie mebli i ich dostosowanie do wymagań ergonomii. Oceną objęto 74 oddziały, w 9 placówkach, w tym: 28 oddziałów w 8 przedszkolach, 46 oddziałów w 1 szkole

podstawowej. Ogółem badaniem objęto 1341 stanowisk pracy, w tym 694 stanowiska pracy przedszkolaka i 647 stanowisk pracy ucznia. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W okresie grzewczym w 84 placówkach stałych, również podczas trwania wycieczki zimowego dzieci i młodzieży, dokonano pomiarów temperatury w salach pobytu, sanitariatach oraz w pomieszczeniach do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Na zdrowie i dobre samopoczucie uczniów w środowisku szkolnym istotny wpływ ma tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych. Ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 17 placówkach: szkołach podstawowych, gimnazjum, liceum ogólnokształcącym i zespołach szkół. Dokonano ocen higieny tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych, zwracając uwagę na fakt, czy zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami jest nie większa niż 1 godzina oraz czy różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia jest nie większa od 1 godziny. W dalszym ciągu w kilku szkołach podstawowych, nauka klas I-III odbywa się w systemie dwuzmianowym z uwagi na większą ilość oddziałów, niż izb lekcyjnych. W związku z powyższym zwracano uwagę dyrektorom szkół na konieczność uwzględnienia higienicznych wymagań procesu nauczania. Nie prowadzono postępowania administracyjnego.

VII.6. Dożywianie dzieci i młodzieży

Posiłek w szkole stanowi niezbędny element racjonalnego żywienia warunkujący prawidłowy rozwój dziecka, jego dobre samopoczucie i zdolność do pracy. Ocenę dożywiania prowadzono podczas kontroli szkół podstawowych, gimnazjum, liceum, zespołów szkół z uwzględnieniem posiłków dofinansowywanych. Dożywianie dzieci i młodzieży w formie wydawania ciepłych posiłków w formie obiadów dwudaniowych przygotowywanych na miejscu lub dowożonych do placówki prowadziło 14 szkół. Dwie placówki zapewniały uczniom obiady poza terenem szkoły, w tym jedna z uwagi na trwające prace remontowe wokół obiektu. Część szkół zapewniała również uczniom śniadania – były to posiłki w 100% dofinansowywane. Poza posiłkami dzieci otrzymywały napoje (mleko i herbatę). Ponadto wszystkie szkoły podstawowe klasy I-V uczestniczyły w rządowym programie „Owoce i warzywa w szkole”.

VII.7. Opieka medyczna w szkołach

Systemem profilaktycznej opieki zdrowotnej objęte są dzieci i młodzież podlegająca obowiązkowi szkolnemu. We 14 skontrolowanych szkołach uczniowie objęci byli opieką medyczną przez pielęgniarki szkolne na terenie placówki, a w 1 szkole podstawowej niepublicznej oraz szkołach policealnych opieka medyczna zapewniona była poza terenem placówki – gabinety lekarzy POZ. Gabinety do dyspozycji jednej szkoły posiadało 14 placówek, natomiast 2 szkoły – liceum oraz gimnazjum gabinet do dyspozycji miały wspólnie z inną placówką w tym samym obiekcie.

VII.8. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W roku 2018 szkolne pracownie chemiczne posiadało 9 placówek: 8 szkół podstawowych, 1 liceum ogólnokształcące. Substancje i preparaty były przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach na zapleczu pracowni chemicznych, oznakowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, posiadały karty charakterystyki, aktualne spisy ilości substancji chemicznych i ich mieszanin. Uczniowie nie mają bezpośredniego kontaktu z substancjami i preparatami chemicznymi, gdyż wszystkie doświadczenia wykonywane są przez nauczycieli chemii lub przedstawiane są za pomocą programów multimedialnych.

VII.9. Szkoły wyższe

W zakresie higieny pomieszczeń oraz warunków zdrowotnych środowiska pracy skontrolowano 3 uczelnie w tym: 2 publiczne, 1 niepubliczną. Dwie uczelnie prowadzą naukę w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym oraz jedna w systemie niestacjonarnym. Do uczelni uczęszczało łącznie 1592 studentów w tym: 1422 studentów uczelni publicznych i 170 uczelni niepublicznej. Wszystkie uczelnie mieszczą się w budynkach dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz charakteryzują się wysokim standardem technicznym wyposażenia. Uczelnie publiczne funkcjonują w 10 obiektach, w tym: 9 budynków posiada Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, w 1 budynku mieści się Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Pile. Uczelnia niepubliczna posiada 1 budynek. Poza budynkami dydaktycznymi Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa posiada: bibliotekę z czytelnią, aulę, pełnowymiarową salę gimnastyczną z boiskami oraz dom studenta.

VII.10. Inne placówki oświatowo-wychowawcze

W roku 2018 skontrolowali 35 innych placówek nauczania i wychowania. Do placówek należą: ochotniczy hufiec pracy, dom studenta, 15 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego - świetlice socjoterapeutyczne, 15 pozaszkolnych placówek specjalistycznych – szkoła muzyczna, szkoły językowe, 3 sale zabaw dla dzieci, zlokalizowane wewnątrz centrów handlowych. Przy ocenie brano pod uwagę funkcjonalność, wyposażenie i stan sanitarno-techniczny obiektów. We wszystkich skontrolowanych placówkach stwierdzono właściwy stan sanitarno-techniczny.

VII.11. Wypoczynek dzieci i młodzieży

Wszystkie turnusy wypoczynku zimowego i letniego zostały zgłoszone do kuratorium oświaty i zarejestrowane w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej. W 2018r. zorganizowano 65 turnusów (2017r. – 66) wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży, w tym: 24 turnusy wypoczynku zimowego i 41 turnusów wypoczynku letniego, z czego nie odbyły się 3 turnusy w wyniku braku frekwencji. Ogółem z wypoczynku zimowego

i letniego skorzystało 3355 uczestników (2017r. – 3288). Porównanie ilości turnusów i liczby uczestników wypoczynku zimowego i letniego w roku 2017 i 2018 zestawiono w tabeli nr 11.

Tabela 11. Ilość turnusów i liczba uczestników wypoczynku zimowego i letniego w roku 2017 i 2018

Rodzaj placówek	Rok 2017		Rok 2018	
	liczba turnusów skontrolowanych	Liczba uczestników wypoczynku	liczba turnusów skontrolowanych	Liczba uczestników wypoczynku
wypoczynek zimowy	24	1858	24	1563
wypoczynek letni	42	1430	41	1792
RAZEM	66	3288	65	3355

Podczas kontroli zwracano uwagę, na stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, przestrzeganie właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej, (zapewnienie ciepłej wody, środków higienicznych), warunki do prowadzenia żywienia, dokumentację zdrowotną personelu oraz zapewnienie opieki medycznej uczestnikom wypoczynku. W trakcie trwania wypoczynku nie odnotowano przypadków zachorowań, zatruc pokarmowych, nieszczęśliwych wypadków odnotowano jeden uraz – złamanie ręki. Placówki zostały właściwie przygotowane oraz zapewniały bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. Stan sanitarny pomieszczeń mieszkalnych, bloków żywieniowych i obiektów sportowych nie budził zastrzeżeń.

VII.12. Interwencje

W roku 2018 bezpośrednio do Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE w Pile wpłynęły 2 anonimowe interwencje, które dotyczyły placówek zlokalizowanych na terenie Gminy Piła. W tabeli nr 12 zestawiono interwencje podjęte w roku 2018.

Tabela 12. Interwencje podjęte w roku 2018 na terenie Gminy Piła

Nazwa placówki	Czego dotyczyła zgłoszona interwencja, kto zgłosił	Sposób załatwienia sprawy
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	Informacja e-mailowa, dotycząca wszawicy i obecności pluskiew na terenie placówki.	Przekazano według właściwości do WSSE w Poznaniu.
Niepubliczne Przedszkole	Informacja listowna anonimowa, dotycząca niewłaściwych warunków sanitarno – higienicznych na terenie placówki.	Przeprowadzono kontrolę sanitarną, w trakcie trwania której, wyeliminowano niewłaściwe warunki techniczne.

VII.13. Współpraca z instytucjami i mediami

W roku 2018 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży współpracowała z Komendą Powiatową Policji w Pile oraz Urzędami Miast i Gmin. Współpraca z przedstawicielami samorządów terytorialnych polegała na wzajemnej wymianie informacji dotyczących podległych placówek nauczania i wychowania. Do gmin przesłano informację, dotyczącą strony w postępowaniu administracyjnym po negatywnej kontroli w związku z art. 10 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. Do Urzędu Miasta Piły przesłano również protokół pokontrolny, po negatywnej kontroli w klubie malucha.

Wzorem lat poprzednich przedstawiciel Państwowej Inspekcji Sanitarnej na zaproszenie Powiatowego Komendanta Policji w Pile uczestniczył w corocznym spotkaniu organizacyjnym służb z terenu powiatu pilskiego, dotyczącym metod współpracy w ramach zapewnienia bezpiecznego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, polegającego m.in. na wspólnych kontrolach turnusów oraz prowadzeniu działań edukacyjnych. Organizatorom wypoczynku przekazywano materiały oświatowe w formie broszur, ulotek na temat: bezpiecznego wypoczynku i higieny, profilaktyki uzależnień (nikotyna, narkotyki, środki zastępcze) oraz zdrowego stylu życia, a także w sezonie letnim przeprowadzano instruktarze posługiwania się kleszczołapką. W sumie w trakcie wypoczynku przeprowadzono łącznie 12 kontroli z udziałem przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Pile.

Współpraca z mediami w 2018 r. polegała na opracowaniu i przesłaniu lokalnym mediom (prasa, lokalny portal internetowy) informacji dotyczących oceny warunków sanitarno-higienicznych wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Podczas kontroli placówek wypoczynku zimowego i letniego wspólnie z Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia zajmowano się poradnictwem zdrowotnym oraz przekazywano materiały edukacyjne dotyczące: profilaktyki grypy, profilaktyki HIV, bezpiecznego stosowania antybiotyków, bezpiecznego wypoczynku podczas ferii zimowych i podczas wakacji, zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki antynikotynowej, profilaktyki HIV i AIDS, zagrożeń związanych z zażywaniem środków zastępczych i zagrożeń wynikających z nadmiernej ekspozycji na słońce. Ponadto pracownicy Sekcji uczestniczyli w organizowaniu punktów poradnictwa zdrowotnego podczas powiatowych imprez i festynów.

Podsumowanie

1. Stała współpraca z organami założycielskimi ma wpływ na poprawę warunków sanitarno-higienicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie Gminy Piła.
2. Na podniesienie standardu technicznego oraz poprawę warunków pobytu dzieci i uczniów w placówkach wpływ mają podejmowane prace remontowe, realizowane w ramach wydanych przez PPIS w Pile decyzji.

3. Dnia 31.12.2018 r. upływały terminy wykonania nakazów decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile z lat ubiegłych dążących do poprawy stanu sanitarno – technicznego obiektów. Przedstawiciel organu prowadzącego jednostki oświatowe, których powyższe decyzje dotyczyły, zwrócił się z prośbą o prolongatę terminu usunięcia nieprawidłowości argumentując, iż organ podejmuje starania w celu usunięcia nieprawidłowości wskazanych w decyzjach, jednak aktualnie przekraczają one możliwości budżetowe. Mając na uwadze zapewnienie właściwych warunków higieniczno-sanitarnych na terenie placówek oraz podejmowane działania, polegające na sukcesywnych remontach PPIS w Pile biorąc pod uwagę podejmowane starania wyraził zgodę na prolongatę terminów. Organ prowadzący zobowiązał się do wcześniejszej realizacji nakazów w przypadku pozyskania dodatkowych środków finansowych.
4. Wszystkie placówki zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów, zapewniają również możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych na terenie obiektu.
5. W podległych placówkach podczas kontroli kładzie się nacisk na higieniczne warunki nauczania i wychowania, w tym zgodne z obowiązującą normą parametry natężenia oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach nauki i pracy, higieniczny rozkład zajęć lekcyjnych dzienny i tygodniowy, odpowiednią temperaturę w pomieszczeniach pobytu dzieci, ergonomię mebli edukacyjnych i prawidłowo zorganizowane miejsce pracy ucznia.
6. W porównaniu z rokiem 2017 odnotowano nieznaczny wzrost liczby uczniów korzystających z ciepłych posiłków, zmniejszyła się liczba dzieci i młodzieży korzystających z posiłków dofinansowywanych.
7. Porównywalna z rokiem 2017 jest liczba turnusów wypoczynku oraz liczba uczestników wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Wszystkie turnusy wypoczynku zimowego i letniego zostały zgłoszone do elektronicznej bazy wypoczynku MEN, zostały prawidłowo zorganizowane oraz zapewniały bezpieczny i higieniczny wypoczynek.

VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Głównym zadaniem nadzoru jest zapobieganie negatywnym skutkom działalności inwestycyjnej dla zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego i ochrony zdrowia ludzi. Zakres działania w dziedzinie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego określa ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 59). W analizowanym 2018 r. zadania Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego obejmowały:

1. opiniowanie miejscowych planów zagospodarowanie przestrzennego;
2. uczestniczenie w postępowaniu w sprawie oddziaływania na środowisko inwestycji mogących znacząco pogorszyć stan środowiska;
3. uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, dotyczącej budowy i zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych (obiekty przemysłowe, obiekty służby zdrowia, użyteczności publicznej, oświaty i wychowania, obiekty nauki, obiekty usługowe);
4. uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych różnego przeznaczenia;
5. wydawanie opinii o spełnieniu wymagań obowiązujących przepisów w lokalach przeznaczonych do działalności leczniczej;
6. wydawanie opinii o spełnieniu wymagań obowiązujących przepisów w lokalach żłobków, zakładów kosmetycznych, fryzjerskich i odnowy biologicznej oraz innych lokali usługowych;
7. uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
8. wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i realizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej;
9. udzielanie zainteresowanym (inwestorom, projektantom, itp.) wyjaśnień w zakresie obowiązujących przepisów i wymagań sanitarnohigienicznych;
10. współpraca z organami administracji państwowej i lokalnej oraz innymi organami inspekcji.

Podczas realizacji swoich zadań Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny skupia się przede wszystkim na ochronie zdrowia ludzi poprzez egzekwowanie wymogów higieniczno – zdrowotnych oraz higieny środowiska dla ww. kierunków działania.

W 2018 r. wydano 6 opinii sanitarnych dotyczących uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych pomieszczeń przeznaczonych m.in. na: zakłady kosmetyczne, zakłady fryzjerskie, obiekty produkcji i obrotu artykułami spożywczymi. Wśród 6 opinii sanitarnych 2 opinie to opinie pozytywne pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Uzgodnione pomieszczenia spełniają warunki higieniczne i zdrowotne wynikające z przepisów szczególnych. Wydano 2 opinie sanitarne z zastrzeżeniami dotyczącymi pomieszczeń przeznaczonych na daną działalność. Zastrzeżenia dotyczyły przede wszystkim wentylacji pomieszczeń sanitarnych oraz pomieszczeń przeznaczonych na usługi bądź inne wynikające z danej działalności. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał także 2 opinie odmawiające uzgodnienia. W dokumentacji projektowej, dla której odmówiono uzgodnienia stwierdzono szereg nieprawidłowości oraz niespełnienie warunków wynikających z przepisów szczególnych, które dyskwalifikowały dane pomieszczenia na prowadzenie w nich danej działalności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile sprawując zapobiegawczy nadzór sanitarny uczestniczył w 23 kontrolach obiektów zgłoszonych do użytkowania na terenie Gminy Piła. Wydał 21 opinii sanitarnych, w tym 14 opinii dotyczyło kontroli obiektów budowlanych zgłoszonych do odbioru zgodnie z Prawem Budowlanym, 7 opinii sanitarnych dotyczyło kontroli sprawdzenia zgodności przygotowania pomieszczeń z projektem technologicznym uzgodnionym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego bądź rzeczoznawcę ds. sanitarnohigienicznych. W czasie kontroli, w 21 obiektach nie stwierdzono występowania niezgodności wykonania robót budowlanych w stosunku do projektu budowlanego/technologicznego jak i obowiązujących przepisów. Wszystkie obiekty budowlane realizowane były na podstawie opracowanej i uzgodnionej dokumentacji projektowej. Uzgodnienia dokonywane były głównie przez rzeczoznawcę d/s higienicznych i zdrowotnych. Wszystkie obiekty posiadały decyzję o pozwoleniu na budowę wydaną przez stosowny urząd. Obiekty realizowane były zgodnie z założeniami projektowymi uzgodnionymi przez rzeczoznawcę d/s higienicznych i zdrowotnych lub przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał 2 decyzje, w zakresie spełnienia wymagań sanitarno-lokalowych przez pomieszczenia żłobka.

Ponadto w 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał 4 postanowienia rozpatrujące w sposób milczący zawiadomienie o zakończeniu budowy.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania

na środowisko (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081) Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wypowiadają się w formie opinii sanitarnej co do obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz uzgodnienia warunków higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W roku analizowanym 2018 wydano ogółem 9 opinii sanitarnych w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Na ogólną liczbę ww. 9 opinii, 3 stwierdzają konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i podają zakres raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko, 4 opinie proponują odstąpić od konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Propozycje odstąpień od konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dotyczyły inwestycji takich jak zespół budynków magazynowych i mieszania substancji chemicznych z częścią biurowo-socjalną; budowa budynku montowni; budowa sieci kanalizacji sanitarnej; zbieranie, przeładunek i przetwarzanie odpadów. Opinie sanitarne co do obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dotyczyły budowy wytwórni mas mineralno-bitumicznych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał 85 postanowień odnośnie uzgodnienia warunków zabudowy, na terenie dla którego brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danej inwestycji. Postanowienia wydane jako pozytywne, we wszystkich 85 rozpatrywanych przypadkach. W szczególności postanowienia dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- budowy/rozbudowy/nadbudowy/przebudowy hali /budynku magazynowego, produkcyjnego;
- budowy/rozbudowy/nadbudowy/przebudowy pawilonu handlowego, budynku garażowego, budynku usługowego, budynku gospodarczego, biurowego;
- budowy/rozbudowy/nadbudowy/przebudowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego, wielorodzinnego;
- zmiany sposobu użytkowania.

Analizie i ocenie poddano 12 wniosków dotyczących zaopiniowania oraz uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 6 wniosków dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego danej gminy. Łączna liczba wydanych opinii oraz postanowień wynosi 18. Wydane opinie oraz postanowienia, nie posiadały zastrzeżeń, przedłożona dokumentacja uzgodniona została bez zastrzeżeń.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał 2 decyzje dotyczące ustawienia tymczasowych, nieskanalizowanych ustępów publicznych w postaci przenośnych kabin sanitarnych na skanalizowanych terenach publicznych Gminy Piła.

Wydano ogólnie 27 decyzji płatniczych, które w rozumieniu art. 104 § 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.) należy traktować jako decyzję. Wydane decyzje płatnicze oraz rachunki dotyczyły opłat za wykonywane czynności w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, a mianowicie: za czynności związane z kontrolą obiektu/pomieszczeń w związku z dopuszczeniem go /ich do użytkowania oraz za uzgodnienie projektu technologicznego /budowlanego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile wydał w 2018 r. wydał 10 pism dotyczących m.in. współpracy z urzędami miejskimi; współpracy z interesantami. W tabeli poniżej przedstawiono wyszczególnienie uzgodnionych opinii, postanowień oraz decyzji na terenie Gminy Piła w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Tabela 13. Ilość wydanych opinii, postanowień oraz decyzji w latach 2017 i 2018

Wyszczególnienie		2017 r.	2018 r.
Ogółem uzgodniono i zaopiniowano w drodze decyzji, postanowień i opinii sanitarnych,		262	184
w tym w drodze opinii sanitarnej:	dokumentacje projektowe	38	6
	konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko	2	3
	odstąpienie od konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko	9	4
	dokumentacja dotycząca środowiskowych uwarunkowań inwestycji	0	2
	kontrole obiektów budowlanych w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania	23	21
	dotyczące innych spraw	3	0
	uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	4	6
	projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	6	12
w drodze postanowienia:	warunki zabudowy dla terenów, dla których brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	86	85
	projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	3	0
	milcząca zgoda	3	4
w drodze decyzji:	decyzje opłatowe	63	27
	decyzja merytoryczna	0	2
	decyzja odbiorowa	0	2
pisma:	współpraca urzędy miejskie, interesanci	22	10

IX. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile, w którego skład wchodzi Laboratorium Badania Wody i Gleby oraz Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii wykonuje badania w ramach nadzoru sanitarnego pełnionego przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Wykonywane są również badania w ramach działalności usługowej. Laboratoria pracują zgodnie z wymaganiami systemu zarządzania opisanego w normie PN-EN ISO/IEC 17025:2005. Wysoką jakość badań, rzetelność i wiarygodność wyników oraz wysokie kompetencje personelu laboratorium potwierdza uzyskany 24.06.2005 r. Certyfikat Akredytacji nr AB 616 wydany przez Polskie Centrum Akredytacji oraz wyniki uzyskiwane w krajowych i międzynarodowych badaniach biegłości. Szczegółowy zakres badań akredytowanych znajduje się w Zakresie Akredytacji Laboratorium Badawczego nr AB 616, wydanie 17 z dnia 13 kwietnia 2018 r.

Laboratorium w 2018 r. wzięło udział w badaniach biegłości zorganizowanych przez:

1. LGC – Wielka Brytania /UKAS 0001/ - dla oznaczeń mikrobiologicznych wody (liczby bakterii grupy coli i *Escherichia coli*, ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C po 48 h oraz w 22°C po 72h, liczby enterokoków i liczby *Legionella sp.*).
2. ERA WATERS COMPANY - USA/ - dla oznaczeń fizykochemicznych wody (oznaczanie mętności oraz stężenia żelaza i manganu metodami spektrofotometrycznymi i metodą płomieniowej spektrometrii absorpcji atomowej).
3. MAAG LAB KOMPETENCJE – Polska - dla oznaczeń skuteczności sterylizacji.
4. LABQUALITY – Finlandia /PT02/ - dla identyfikacji szczepów bakteryjnych (obecność pałeczek *Salmonella* i *Shigella*).

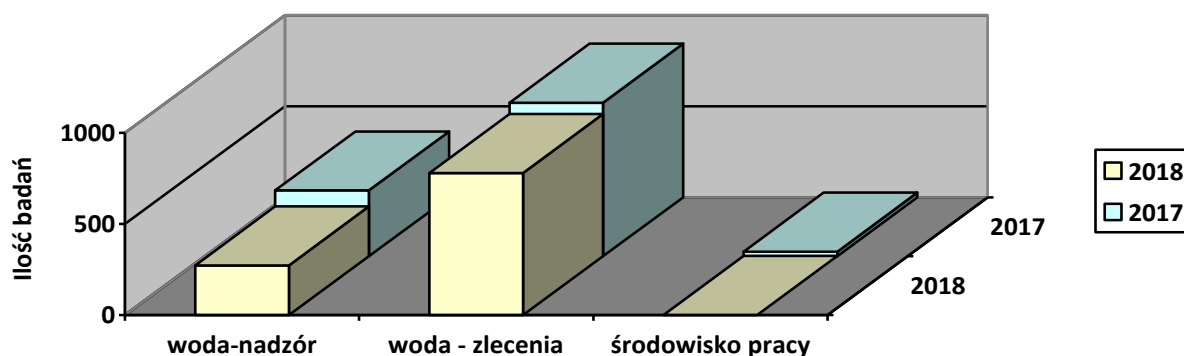
Laboratorium Badania Wody i Gleby

W ramach nadzoru sanitarnego i zapobiegawczego pełnionego przez Państwową Inspekcję Sanitarną w obszarze zadań realizowanych z zakresu zdrowia publicznego wykonywano badania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody z pływalni i z kąpielisk. Dodatkowo w ramach działalności usługowej prowadzone były badania próbek wody w ww. zakresie oraz badania i pomiary czynników szkodliwych i uciążliwych na stanowiskach pracy w zakresie badania natężenia hałasu. Ogółem w 2018 r. na dla terenu Gminy Piła wykonano 1054 badania, co stanowi ok. 14,2 % spadek ilości badań w stosunku do roku ubiegłego. W ramach działań nadzorowych

wykonano 273 badania próbek wody (ok. 24,4% mniej niż w roku ubiegłym). Szczegóły dotyczące ilości badań przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 14. Badania laboratoryjne przeprowadzone w roku 2017 i 2018

Rodzaj badań	Lata	Ilość badań			
		Chemicznych	Fizycznych	Mikrobiologicznych	Ogółem
Badania w ramach nadzoru - próbki wody	2017	88	88	185	361
	2018	31	76	166	273
Badania na zlecenie – próbki wody	2017	169	224	450	843
	2018	168	161	451	780
Badania na zlecenie – środowisko pracy	2017	0	25	0	25
	2018	0	1	0	1

Wykres 6. Badania laboratoryjne przeprowadzone w latach 2017-2018

Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii

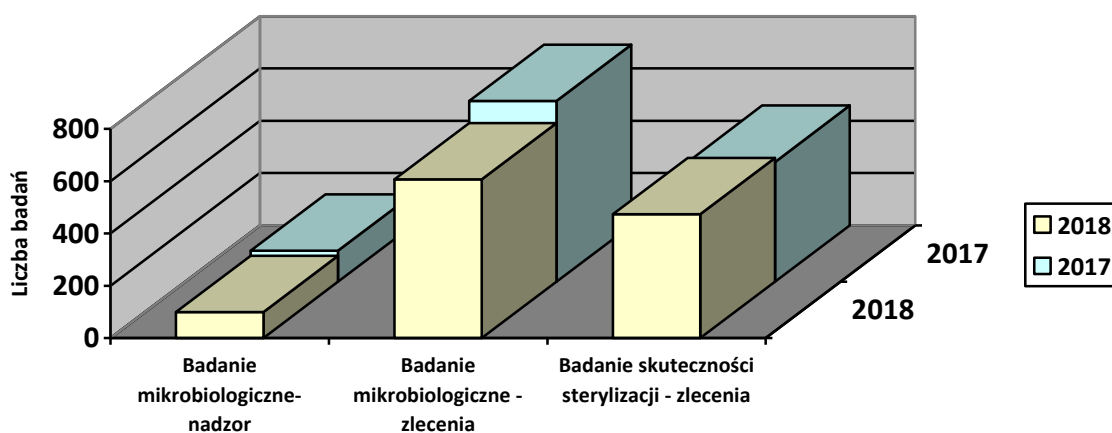
Wykonywano badania sanitarno-epidemiologiczne w kierunku obecności pałeczek Salmonella, Shigella w ramach nadzoru epidemiologicznego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile, zgodnie z wymaganiami Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r., poz. 151 ze zm.). Badania te prowadzone były u osób: ozdowieńców po przebytej salmonellozie, nosicieli pałeczek Salmonella, podejrzanych o zakażenie oraz uczniów i studentów szkół wyższych kształcących się w kierunku zawodów, gdzie przepisy prawa nakazują wykonanie takich badań. Wykonywano również badania sanitarno-epidemiologiczne oraz badania skuteczności sterylizacji w ramach działalności usługowej.

Ogółem w 2018 r. wykonano 1180 badań (6,9 % spadek w stosunku do roku 2017). W ramach działalności nadzorowej wykonano 99 badań (ok. 16,1 % mniej niż w roku ubiegłym).

Szczegóły dotyczące ilości poszczególnych rodzajów przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 15. Badania laboratoryjne przeprowadzone w 2017 i 2018

Rodzaj badań	Lata	Ilość badań wykonanych		
		W ramach nadzoru	Na zlecenia	Ogółem
Badania mikrobiologiczne w kierunku obecności pałeczek Salmonella, Shigella	2017	118	691	809
	2018	99	607	706
Badania w kierunku skuteczności sterylizacji	2017	-	458	458
	2018	-	474	474

Wykres 7. Badania laboratoryjne przeprowadzone w latach 2017-2018

X. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

X.1. Wprowadzenie

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Pile prowadzi działania z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia. Realizowane przedsięwzięcia oparto o wytyczne Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Poznaniu oraz potrzeby środowiska lokalnego. Pracownicy pionu oświaty zdrowotnej inicjowali, koordynowali i przeprowadzali działania, dotyczące następujących zagadnień: profilaktyka nikotynowa, profilaktyka zażywania substancji psychoaktywnych, profilaktyka HIV/AIDS i innych chorób zakaźnych, profilaktyka nadwagi i otyłości, profilaktyka chorób nowotworowych. Promowano zasady zdrowego stylu życia, aktywność fizyczną i racjonalne odżywianie. Edukacja zdrowotna kierowana była do ogółu społeczeństwa i wszystkich grup wiekowych.

X.2. Realizacja programów edukacyjnych o zasięgu krajowym

W 2018 roku realizowano pięć programów edukacyjnych o zasięgu krajowym, inicjowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny: Program edukacyjny „Trzymaj Formę!”, Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS, Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, Program edukacyjny „Ars, czyli jak dbać o miłość?”, Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”.

X.2.1. Program edukacyjny „Trzymaj Formę !”

Celem programu jest edukacja młodzieży szkolnej i ich rodzin w zakresie kształtowania nawyków zdrowotnych poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. W roku szkolnym 2017/2018 realizowano XII edycję programu. Program adresowano do młodzieży klas gimnazjalnych, uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz ich rodziców. W realizację programu włączyło się osiem szkół podstawowych z terenu miasta Piły (Szkoła Podstawowa nr 1, nr 2, nr 3, nr 4, nr 6, nr 7, nr 11, nr 12). W Programie uczestniczyło 562 uczniów klas gimnazjalnych i 32 rodziców gimnazjalistów oraz 1573 uczniów szkół podstawowych i 441 rodziców. Program prowadzony był przez 121 nauczycieli. Prowadzono dystrybucję materiałów do realizacji treści programowych (poradniki dla nauczycieli, ulotki dla rodziców, broszury dla uczniów, plakaty).

We współpracy ze Szkołą Podstawową nr 2 w Pile zorganizowano uczniowskie spotkanie o zdrowiu pod hasłem „O zdrowiu wiem wszystko”. W spotkaniu uczestniczyli uczniowie z siedmiu szkół podstawowych wraz z opiekunami, łącznie 56 osób. Uczniowie pracowali

podczas warsztatów w grupach nad problemami zdrowotnymi takimi jak: choroby cywilizacyjne, brak aktywności fizycznej, złe nawyki żywieniowe młodzieży, następnie wysłuchali tematycznych wykładów. Przeprowadzono dwa szkolenia dla uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Pile pt. „Rola jaja w diecie człowieka”. Omówiono właściwości odżywcze jaj, ich oznakowanie oraz zasady higieny przy przygotowywaniu posiłków z jajek. W spotkaniach uczestniczyły 84 osoby. Zorganizowano spotkanie edukacyjne z nauczycielami z Internatu Zespołu Szkół Ekonomicznych w Pile. Podczas spotkania omówiono problem nie zjadania śniadań przez uczniów. Omówiono zasady zdrowego żywienia młodzieży. W roku szkolnym 2018/2019 realizowana jest XIII edycja Programu.

Rysunek 10. Szkolenie w Szkole Podstawowej nr 3 w Pile „Rola jaj w diecie człowieka”

X.2.2. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS

Celem podejmowanych działań jest wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa, ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV oraz uświadomienie, że dzięki nowoczesnym, bezpiecznym terapiom można normalnie żyć z wirusem HIV, ale trzeba wiedzieć o zakażeniu i poddać się leczeniu.

Akcja informacyjno - edukacyjna „Bezpieczne Walentynki 2018”

Głównym celem akcji jest przekazanie młodzieży aktualnej wiedzy na temat HIV/AIDS, promowanie bezpiecznych zachowań w celu uniknięcia chorób przenoszonych na drodze kontaktów płciowych oraz nabywanie umiejętności podejmowania decyzji, dokonywania wyborów dotyczących własnego zdrowia i życia. W ramach akcji zorganizowano sześć szkoleń dla młodzieży z dwóch szkół ponadgimnazjalnych, jeden turniej edukacyjny pt. „Jeden z dziesięciu” na temat HIV/AIDS, współpracowano z mediami lokalnymi i prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych. W szkoleniach wzięło udział 474 uczniów z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Pile i 85 uczniów z Centrum Kształcenia „Nauka” w Pile. Turniej pod tytułem „Jeden z dziesięciu” przeprowadzono podczas organizowanych szkoleń, łącznie wzięło w nim udział 45 uczniów z dwóch szkół ponadgimnazjalnych. Informację o akcji „Bezpieczne Walentynki 2018” przesłano do 14 szkół ponadgimnazjalnych i 15 redakcji lokalnych mediów.

Światowy Dzień AIDS

Zorganizowano we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Pile Olimpiadę Wiedzy o HIV/AIDS pod hasłem „AIDS - wczoraj, dziś, jutro” dla uczniów klas I i II szkół ponadgimnazjalnych powiatu pilskiego. Olimpiada odbyła się w dniu 30 listopada 2018 r. i była okazją do zaakcentowania obchodów Światowego Dnia AIDS. W etapie szkolnym Olimpiady uczestniczyło 491 uczniów, a w etapie powiatowym wzięło udział 38 uczniów z 14 szkół ponadgimnazjalnych. Przesłano do 14 redakcji lokalnych mediów informacje dotyczące Punktu Konsultacyjno - Diagnostycznego w Poznaniu, Europejskiego Tygodnia Testowania w kierunku wirusa HIV na terenie Polski.

Inne działania z zakresu profilaktyki HIV/AIDS

Odbyło się jedno szkolenie w ramach Projektu „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia - Kontra HIV”, wzięło w nim udział 25 licealistów z Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Pile. Celem szkolenia był wzrost poziomu wiedzy młodzieży w zakresie HIV i AIDS, analiza ryzykownych zachowań sprzyjających zakażeniu wirusem HIV oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec ludzi żyjących z HIV i chorych na AIDS. Przeprowadzono etap powiatowy wojewódzkiego konkursu „Nie daj szansy AIDS” na film pod tytułem „Krótki film o HIV”. Konkurs adresowany był do uczniów klas III gimnazjum i uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Celem konkursu było wykonanie filmu, który propaguje wiedzę o drogach zakażenia HIV, zachęca do wykonania testu w kierunku wirusa HIV po każdej ryzykownej sytuacji i uświadamia, że zakażenie HIV może dotyczyć każdego człowieka. Na etap powiatowy wpłynęły prace z pięciu szkół. Pracę laureatki I miejsca przesłano do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Poznaniu. Na etapie wojewódzkim film uczennicy z Zespołu Szkół Budowlanych w Pile zajęli I miejsce. Kontynuowano kampanię edukacyjną Krajowego Centrum ds. AIDS pod hasłem „Mam czas rozmawiać”. Kampania ma na celu inspirowanie do dialogu międzypokoleniowego, do rozmów o zdrowiu w tym również o chorobach przenoszonych drogą płciową. Nowa odsłona kampanii kładzie nacisk na dialog dotyczący konieczności testowania w kierunku wirusa HIV, szczególnie w punktach promowanych w ramach Europejskiego Tygodnia Testowania. Informacja o kampanii zamieszczona została na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Pile i przesłana do 14 redakcji lokalnych mediów.

X.2.3. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

W roku szkolnym 2017/2018 program realizowano w sześciu szkołach podstawowych na terenie miasta Piły (Szkoła Podstawowa nr 1, nr 4, nr 6, nr 7, nr 12, Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego). Celem programu było zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów. Działaniami programowymi objęto 439 uczniów klas IV szkół podstawowych, 340 rodziców. Prowadzono dystrybucję materiałów do realizacji treści programowych. Przekazano do szkół:

poradniki dla nauczycieli, informacje o programie dla rodziców, zeszyty ćwiczeń dla uczniów, komplety plakatów, ankiety dla nauczycieli, krokomierze. Zorganizowano w Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Pile szkolenie dla szkolnych koordynatorów podczas, którego omówiono metodykę realizacji programu oraz sposób wykorzystania materiałów programowych i filmów edukacyjnych opracowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny. W spotkaniu wzięło udział 19 osób. W roku szkolnym 2018/2019 realizowana jest kolejna edycja Programu.

X.2.4. Program „Ars, czyli jak dbać o miłość?”

Głównym celem programu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez młodzież szkół ponadgimnazjalnych. Podczas V edycji, program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” realizowany był w 6 szkołach zawodowych, 4 liceach i 6 technikach. Działaniami edukacyjnymi objęto 783 uczniów i 103 rodziców. Zorganizowano jedno szkolenie dla trzech nowych koordynatorów. Podczas szkolenia omówiono cele, założenia i sposób realizacji treści programowych, zaprezentowano materiały edukacyjne. W roku szkolnym 2017/2018 program poszerzony został o lekcję multimedialną opartą o treści merytoryczne zawarte w podręczniku dla nauczyciela. Płyty CD z przygotowanymi 3 blokami tematycznymi przekazano do wszystkich szkół, które zadeklarowały chęć realizacji programu. Przesłano do szkół ponadgimnazjalnych realizujących program regulamin II edycji ogólnopolskiego konkursu „Szkoła wolna od używek”. W roku szkolnym 2018/2019 realizowana jest VI edycja Programu.

X.2.5. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

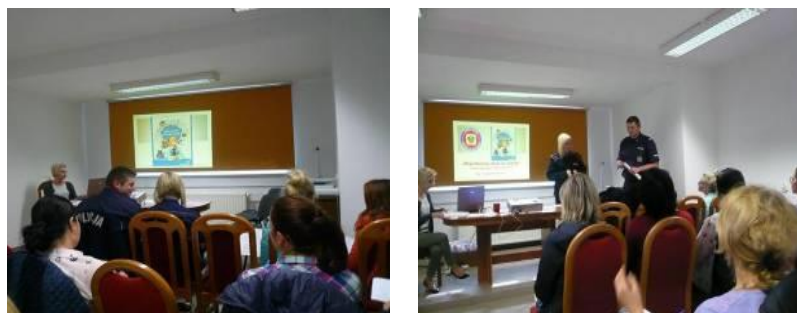
Głównym celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. W roku szkolnym 2017/2018 program realizowano w 12 publicznych przedszkolach i w 3 niepublicznych przedszkolach na terenie miasta Piły. Adresatami programu są dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodzice i opiekunowie. Działaniami edukacyjnym w ramach programu objęto 750 dzieci przedszkolnych i 579 rodziców. Odbędzie się jedna narada w Urzędzie Miasta Piły, podczas której przedstawiono dyrektorom piłskich przedszkoli cele i założenia programowe. W naradzie wzięło udział 17 osób. Zorganizowano jedno szkolenie dla koordynatorów z terenu miasta Piły, gminy Ujście i gminy Szydłowo. W szkoleniu wzięło udział 20 osób. Materiały edukacyjne do realizacji programu przekazano do 15 placówek. Łącznie rozdysponowano 15 Poradników dla edukatorów, 30 plakatów, 105 kserokopii kart pracy dla dzieci oraz 150 ulotek dla rodziców („Wiesz o tym?”, „Pamiętaj!”). W roku szkolnym 2018/2019 realizowana jest kolejna edycja Programu.

X.3. Realizacja programów edukacyjnych o zasięgu wojewódzkim

W 2018 roku realizowano trzy programy edukacyjne o zasięgu wojewódzkim: Program „Moje dziecko idzie do szkoły” i Program edukacyjny „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” oraz Projekt „Wiem, nie biorę - jestem bezpieczny!” .

X.3.1. Program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”

Adresatami programu są dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodzice. Program ma na celu poszerzenie wiedzy rodziców na temat potrzeb zdrowotnych dziecka w wieku przedszkolnym oraz uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci. W roku szkolnym 2017/2018 program realizowano w 15 publicznych przedszkolach i w 4 niepublicznych przedszkolach na terenie miasta Piły. Działaniami edukacyjnymi objęto 560 dzieci 5 – 6 letnich oraz 560 rodziców. Zorganizowano jedno szkolenie dla realizatorów programu w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile. Podczas szkolenia zaprezentowany został temat negatywnego wpływu hałasu na narząd słuchu oraz temat bezpieczeństwa dziecka w środowisku domowym, przedszkolnym, na drodze i na placu zabaw. Omówiono założenia programowe, metodykę realizacji, bloki tematyczne do realizacji podczas całego roku szkolnego oraz sposób wykorzystania materiałów edukacyjnych dla rodziców i dzieci. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Pile i przedstawicielka firmy „ACS Słuchmed” Sp. z o.o. w Pile. Odbyło się jedno szkolenie dla rodziców z Publicznego Przedszkola Nr 7 w Pile, podczas którego przedstawiono zasady żywienia dziecka w wieku wczesnoszkolnym, dobór plecaka szkolnego oraz przygotowanie prawidłowego miejsca pracy dla ucznia w domu. W szkoleniu wzięło udział 10 rodziców.

Rysunek 11. Szkolenie dla przedszkolnych koordynatorów programu w PSSE w Pile

Wspólnie z Publicznym Przedszkolem Nr 3 w Pile zrealizowano VII edycję dwuetapowego konkursu pod hasłem „Jestem zdrowy – wiem, co jem , więc idę do szkoły!”. Celem konkursu było zachęcenie nauczycieli i dzieci do czynnego zainteresowania się tematyką zdrowego stylu życia ze szczególnym zwróceniem uwagi na zdrowe odżywianie i aktywność fizyczną. W etapie plastycznym i muzycznym wzięło udział 42 przedszkolaków z ośmiu piłskich przedszkoli. Dzieci poprzez zabawę poszerzały swoją wiedzę na temat zasad zdrowego stylu życia. Miały też okazję do zaprezentowania swoich zdolności artystycznych. Opiekunowie grup otrzymali

pamiątkowe dyplomy a dzieciom wręczono gry edukacyjne zakupione ze środków Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile oraz upominki ufundowane przez Radę Rodziców z Publicznego Przedszkola Nr 3 w Pile.

Rysunek 12. Konkurs „Jestem zdrowy – wiem co jem, więc idę do szkoły” w Publicznym Przedszkolu Nr 3 w Pile

Materiały edukacyjne do realizacji treści programowych przekazano do 19 placówek. Łącznie rozdysponowano 458 broszur pt. „Moje dziecko idzie do szkoły” dla rodziców i 458 kolorowanek dla dzieci. Placówki przedszkolne korzystały również z materiałów otrzymanych w poprzednich edycjach.

X.3.2. Program edukacyjny „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program skierowany jest głównie do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Celem programu jest prowadzenie działań edukacyjnych z zakresu profilaktyki pierwotnej raka szyjki macicy i innych skutków zakażeń HPV. W roku szkolnym 2017/2018 do realizacji programu przystąpiło osiem szkół ponadgimnazjalnych z miasta Piła. Edukacją objęto 831 uczniów, 30 rodziców, 30 przedstawicieli kadry pedagogicznej. Przekazano do szkół materiały edukacyjne: 1450 ulotek, 1450 zakładek do książek, 16 plakatów. Szkolni koordynatorzy programu prowadzili tematyczne szkolenia, pogadanki, konkursy, quizy, pokazy prezentacji multimedialnych, realizowano scenariusze zajęć zawarte w poradniku dla nauczyciela, W roku szkolnym 2018/2019 realizowana jest kolejna edycja Programu.

X.3.3. Projekt edukacyjny „Wiem, nie biorę - jestem bezpieczny!”

Celem realizowanego Projektu jest przekazanie aktualnej wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych – „dopalaczy” oraz wykształcenie postaw asertywnych wobec zjawiska narkomanii, dilerów i produktu. Adresatami działań są uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz uczniowie starszych klas szkoły podstawowej. Przeprowadzono jedno szkolenie dla gimnazjalistów, jedno szkolenie dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i jedno dla uczniów klasy VII szkoły podstawowej. Łącznie działaniami projektowymi objęto 67 uczniów. Szkolenie dla gimnazjalistów odbyło się w Szkole Podstawowej nr 3 w Pile a dla uczniów klasy VII w Szkole Podstawowej nr 6 w Pile. Natomiast uczniowie technikum z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych

nr 1 w Pile uczestniczyli w szkoleniu w siedzibie Komendy Powiatowej Policji w Pile. We wszystkich szkoleniach wykorzystano scenariusz zajęć autorstwa dr Krzysztofa Wojcieszka, który zawarty jest w programie profilaktyki uniwersalnej pt. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”.

Rysunek 13. Szkolenia dla uczniów w Szkole Podstawowej nr 3 i w Komendzie Powiatowej Policji w Pile

X.4. Realizacja interwencji nieprogramowych

X.4.1. Światowy Dzień Zdrowia

Zorganizowano w sali sesyjnej Starostwa Pilskiego XX Powiatową Konferencję Promocji Zdrowia pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich”. Podsumowano dwudziestoletnią historię konferencji. Zaproszeni prelegenci wygłosili także sześć wykładów podczas których przedstawiono różnorodne problemy zdrowotne dotyczące: chorób naczyniowych mózgu, szczepień ochronnych, wpływu żywienia, aktywności fizycznej i stresu na zdrowie. W konferencji wzięli udział: nauczyciele z przedszkoli i szkół powiatu pilskiego, szkolni i przedszkolni koordynatorzy promocji zdrowia, pielęgniarki medycyny szkolnej, harcerze, studenci, przedstawiciele lokalnych samorządów, organizacji i instytucji, ogółem 110 osób. W przerwie konferencji uczestnicy spotkania mieli możliwość wykonania badań w Punkcie Porad Zdrowotnych. Ogółem z badań skorzystało 40 osób. Uczestnicy XX Powiatowej Konferencji Promocji Zdrowia mieli możliwość wzięcia udziału w konkursie „Zdrowie dla wszystkich”. Kupony konkursowe wypełniło 55 osób, wśród których rozlosowano 5 nagród ufundowanych przez Starostwo Pilskie.

Rysunek 14. XX Powiatowa Konferencja Promocji Zdrowia pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich”

Informację o Światowym Dniu Zdrowia przesłano do Urzędów Miast i Gmin powiatu pilskiego i szkół w Pile oraz na tablicy informacyjnej w holu PSSE.

X.4.2. Profilaktyka palenia tytoniu

Celem działań jest zwiększenie odsetka osób, które nigdy nie wypaliły żadnego papierosa oraz zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu w Polsce poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie). Każdego roku w dniu 31 maja przypada Światowy Dzień bez Tytoniu. Z tej okazji organizowane są działania edukacyjno - informacyjne zwracające szczególną uwagę na zagrożenia zdrowotne związane z używaniem tytoniu. Zorganizowano imprezę plenerową pod hasłem „Raz do roku wokół bloku – XVI Bieg pokoleń” na osiedlu Górnym w Pile. Organizatorami festynu były instytucje znajdujące się na Osiedlu Górnym w Pile (Pilska Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko - Własnościowa, Rada Osiedla Górne w Pile, Administracja Osiedla Nr 3, Parafia pw. NMP Panny Wspomożenia Wiernych w Pile, firmy prywatne, Państwowa Inspekcja Sanitarna w Pile) oraz szkoły i przedszkola. W festynie uczestniczyli uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 6 w Pile i Szkoły Podstawowej nr 7 w Pile oraz dzieci z trzech przedszkoli i mieszkańcy osiedla Górne, ogółem około 1500 osób. Podczas festynu zorganizowano Punkt Porad Zdrowotnych, w którym prowadzono poradnictwo antynikotynowe, rozdawnictwo tematycznych ulotek, pomiary ciśnienia tętniczego krwi i pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz ćwiczenia z użyciem alkogogli. Ogółem z badań i poradnictwa w punkcie skorzystało 59 osób. Zrealizowano także dwa konkursy plastyczne promujące zdrowy styl życia: konkurs dla 21 dzieci przedszkolnych pod hasłem „Zdrowo żyję i jem zdrowo, wokół mnie tak kolorowo”, konkurs dla 32 uczniów kl. I – VII szkoły podstawowej pod hasłem „Nie baw się papierosami, lepiej choć pobiegać z Nami!”. Ogółem w konkursach wzięły udział 53 osoby. Artykuły plastyczne oraz upominki dla uczestników konkursów ufundowane zostały przez Pilską Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko – Własnościową.

Rysunek 15. Festyn „Raz do roku wokół bloku - XVI Bieg pokoleń” na osiedlu Górnym w Pile

Z okazji Światowego Dnia bez Tytoniu zorganizowano także dwa Punkty Porad Zdrowotnych. Osoby odwiedzające punkty mogły uzyskać poradnictwo antynikotynowe oraz otrzymać tematyczne materiały, wykonywano badania ciśnienia tętniczego krwi, pomiary BMI, pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu, pomiary zawartości glukozy we krwi oraz można było skorzystać z alkogogli. W dniu 19.05.2018 r. podczas akcji znakowania rowerów pod Starostwem Powiatowym w Pile, zorganizowano Punkt Porad Zdrowotnych, ogółem z badań

i poradnictwa w punkcie skorzystało 70 osób. W dniu 24.05.2018 r. zorganizowano Punkt Porad Zdrowotnych w Urzędzie Pocztowym nr 1 w Pile. Ogółem z badań i poradnictwa w punkcie skorzystało 38 osób.

Rysunek 16. Punkt Porad Zdrowotnych w Urzędzie Poczty Nr 1 w Pile

Zorganizowano cztery szkolenia dla uczniów z Zespołu Szkół Gastronomicznych w Pile. Przygotowano prezentację multimedialną. Omówiono konsekwencje zdrowotne i ekonomiczne palenia tytoniu i e-papierosów oraz przepisy dotyczące zakazu palenia tytoniu w miejscach publicznych. Uczniowie otrzymali ulotki pt. „Wędzone nie zawsze trzyma dłużej”, „Palenie uzależnia”. Ogółem w spotkaniach wzięło udział 88 osób. Zorganizowano szkolenie według scenariusza „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – Kontra Tytoń” dla uczniów klas VII w Szkole Podstawowej nr 6 w Pile. Przeprowadzono ankietyzację młodzieży, wykład oraz warsztaty. Na zakończenie szkolenia uczniowie otrzymali ulotki pt. „Wędzone nie zawsze trzyma dłużej”, „Pamiętaj!”. W szkoleniu wzięło udział 21 osób.

Światowy Dzień Rzucania Palenia to święto, które przypada każdego roku w trzeci czwartek listopada (18 listopada 2018 r.) i obchodzone jest w Polsce od 1992 roku. Jego celem jest organizowanie kampanii zdrowotnych promujących zdrowie oraz styl życia wolny od dymu tytoniowego. Nawiązano współpracę ze Szpitalem Specjalistycznym w Pile oraz z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Pile /Instytut Ochrony Zdrowia – Kierunek Pielęgniarstwo/. Zorganizowano w holu Szpitala Specjalistycznego w Pile Punkt Porad Zdrowotnych, w którym prowadzono: pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu, pomiary ciśnienia tętniczego krwi, poradnictwo antynikotynowe, dystrybucję tematycznych materiałów oraz pomiary zawartości tkanki tłuszczowej w ciele. Ogółem z badań w Punkcie Porad Zdrowotnych skorzystały 62 osoby. Osoby odwiedzające punkt otrzymywały ulotki o tematyce antynikotynowej oraz torby Rzuć palenie! Szkoda zdrowia!, breloczki z lampką LED, fiszki edukacyjne. Nawiązano współpracę z Ochotniczym Hufcem Pracy w Pile, przeprowadzono dwa szkolenia na temat profilaktyki nikotynowej. Pierwsze spotkanie odbyło się z uczniami klasy III gimnazjum, uczestniczyło w nim 18 uczniów. Drugie szkolnie przeprowadzono dla 16 uczniów z klas VII szkoły podstawowej. Ogółem w szkoleniach uczestniczyło 34 uczniów. Podczas szkoleń omówiono konsekwencje

zdrowotne palenia tytoniu a także wpływ e – papierosów na organizm.

Rysunek 17. Punkt Porad Zdrowotnych w Szpitalu Specjalistycznym w Pile

Przeprowadzono etap powiatowy wojewódzkiego konkursu dla uczniów szkół podstawowych pt. „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”. Zadanie konkursowe polegało na samodzielnym przygotowaniu gry planszowej promującej zdrowy styl życia wolny od nałogu palenia papierosów i inhalowania e-papierosami. W konkursie brali udział uczniowie kl. V szkół podstawowych powiatu pilskiego. Na etap powiatowy konkursu nadesłano prace z 12 szkół podstawowych (w tym 3 szkoły podstawowe z Piły – Szkoła Podstawowa nr 1, nr 3, nr 7). Komisja konkursowa przyznała I, II, i III miejsce oraz trzy wyróżnienia. Laureatem I miejsca została uczennica ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Pile. Pracę laureatki przesłano na etap wojewódzki konkursu do Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Poznaniu, gdzie otrzymała wyróżnienie.

Nawiązano współpracę ze Szkołą Podstawową nr 2 w Pile w ramach współorganizacji festynu sportowo – rodzinnego pod hasłem „Nie pal przy mnie, proszę”. Podczas festynu odbyły się konkurencje sportowe, konkurencje wiedzy i konkurs na hasło o tematyce prozdrowotnej. W przedsięwzięciu uczestniczyli uczniowie klas II wraz z rodzicami i wychowawcami klas.

X.4.3. Profilaktyka chorób nowotworowych

Celem prowadzonych działań jest edukacja w zakresie czynników ryzyka i objawów chorobowych w przebiegu raka piersi oraz zaangażowanie szczególnie młodych ludzi w zadania promujące profilaktykę chorób nowotworowych. Grupę docelową stanowili uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, nauczyciele, studenci, mieszkańcy powiatu pilskiego. Zorganizowano konkurs dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych pod hasłem „Pamiętaj o profilaktyce – chroń Siebie i Najbliższych”. Zadanie konkursowe polegało na wykonaniu fotografii zachęcającej do wykonania badań profilaktycznych i promującej wiedzę na temat chorób nowotworowych gruczołu piersiowego. Na etap powiatowy konkursu wpłynęło 10 prac.

I miejsce

II miejsce

III miejsce

Rysunek 18. Prace konkursowe „Pamiętaj o profilaktyce-chroń Siebie i Najbliższych”

W październiku 2018 r. zorganizowano Powiatowe Obchody Dnia Zdrowia Piersi. Honorowy Patronat nad obchodami objął Starosta Pilski i Prezydent Miasta Piły. W Sali widowiskowej Młodzieżowego Domu Kultury „Iskra” w Pile odbyła się akademie okolicznościowa przygotowana przez uczniów z Zespołu Szkół przy Teatralnej w Pile. Następnie uczestnicy uroczystości wysłuchali wykładu pt. „Profilaktyka chorób nowotworowych gruczołu piersiowego” wygłoszonego przez specjalistę onkologa z Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu. Na zakończenie podsumowano powiatowy konkurs „Pamiętaj o profilaktyce – chroń Siebie i Najbliższych” i wręczono nagrody laureatom. Zaplanowany w drugiej części obchodów happening „Marsz Zdrowia” nie odbył się ze względu na złe warunki atmosferyczne. W obchodach uczestniczyli: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu pilskiego, studenci, członkinie Stowarzyszenia Pilski Klub Amazonek i Stowarzyszenia Europa Donna w Pile, ogółem 230 osób.

Rysunek 19. Powiatowe Obchody Dnia Zdrowia Piersi

X.4.4. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Głównym celem programu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia oraz zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych. W ramach programu organizowano Punkty Porad Zdrowotnych i realizowano kampanię „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”. Zorganizowano dwa Punkty Porad Zdrowotnych, w których wykorzystywano sprzęt zakupiony w ramach programu (alkogogle, smokerlyzer). Jeden Punkt zorganizowano w Starostwie Powiatowym w Pile podczas obchodów Światowego Dnia Zdrowia, drugi Punkt w Urzędzie Poczty Polskiej nr 2 w Pile. W Punktach wykonywano pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu, pomiary ciśnienia tętniczego krwi i zawartości cukru we krwi oraz pomiary tkanki tłuszczowej w ciele. Przeprowadzono ćwiczenia w alkogoglach w celu uwrażliwienia osób dorosłych na problem picia alkoholu przez kierowców, udzielano poradnictwa z zakresu szkodliwości zażywania środków psychoaktywnych i palenia tytoniu. Łącznie z pomiarów i poradnictwa skorzystało 71 osób. Prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno - edukacyjnych wydanych w ramach kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”. Przekazano materiały do 26 placówek biorących

udział w akcji „Lato 2018”, 4 placówek służby zdrowia, 4 szkół ponadgimnazjalnych, 2 szkół wyższych oraz uczestnikom XX Powiatowej Konferencji Promocji Zdrowia i osobom korzystającym z organizowanych Punktów Porad Zdrowotnych. Łącznie rozdysponowano 2455 ulotek, 32 broszury i 54 plakaty, 15 segregatorów tematycznych „Jestem szczęśliwa. Dbam o nas”, 5 bidonów, 60 zestawów fiszek edukacyjnych i 100 kart przebiegu ciąży.

X.4.5. Akcja „Stop dopalaczom!”

Celem akcji jest informowanie o konsekwencjach zdrowotnych, społecznych i moralnych zażywania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych tzw. „dopalaczy”. Akcja kierowana jest do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem uczniów starszych klas szkół podstawowych, szkół gimnazjalnych i ich rodziców oraz różnych grup zawodowych. Organizowane przedsięwzięcia miały charakter informacyjno – edukacyjny. Przeprowadzono dziewięć szkoleń. Trzy szkolenia pt. „Nowe narkotyki jako zagrożenie zdrowia publicznego” skierowane były do różnych grup zawodowych. Łącznie działaniami edukacyjnymi objęto 70 nauczycieli ze Szkoły Podstawowej nr 5 w Pile, 24 pracowników Miejskiego Zakładu Komunikacji Sp. z o.o. w Pile i 5 położnych środowiskowo - rodzinnych z Zespołu Położnych Środowiskowo - Rodzinnych „Nowe Życie” s.c. w Pile. Sześć szkoleń pt. „Profilaktyka zażywania substancji psychoaktywnych” przeprowadzono w placówkach oświatowych. Uczestniczyło w nich 200 gimnazjalistów oraz 70 uczniów klas VI i VII ze Szkoły Podstawowej nr 5 w Pile, 45 uczniów z klasy VII Szkoły Podstawowej nr 6 w Pile i 16 uczniów z klasy VII Szkoły Podstawowej nr 3 w Pile.

Rysunek 20. Punkt Porad Zdrowotnych w Zespole Szkół Gastronomicznych w Pile

Zorganizowano Punkt Porad Zdrowotnych podczas Młodzieżowego Turnieju Sprawności Fizycznej „Sport zamiast uzależnień” w Zespole Szkół Gastronomicznych w Pile. W Punkcie prowadzono ćwiczenia z wykorzystaniem alkogogli i narkogogli. Uczestnicy podczas ćwiczeń mogli przekonać się jak spożycie alkoholu lub narkotyków obniża koncentrację, zaburza pole widzenia oraz spowalnia czas reakcji. W spotkaniu wzięła udział młodzież z ośmiu szkół ponadgimnazjalnych powiatu pilskiego, łącznie zadaniem objęto około 134 osoby.

X.4.6. Akcja „Zimowisko 2018” i „Lato 2018”

Prowadzono działania edukacyjne podczas ferii zimowych w placówkach wypoczynku zimowego - akcja „Zimowisko 2018” oraz podczas wakacji w placówkach wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży - akcja „Lato 2018”. W trakcie ferii zimowych zorganizowano działania edukacyjne pt. „Bezpieczne i zdrowe ferie” dla uczestników zimowisk w pilskich szkołach podstawowych. Odbyły się trzy pogadanki dla 62 uczniów oraz pięć zajęć edukacyjnych dla 208 uczniów z klas I – VI szkół podstawowych. Spotkania dotyczyły higieny zimowych dni (profilaktyki grypy, dostosowania ubioru do warunków pogodowych, zachowania bezpieczeństwa podczas zimowych zabaw). Przekazano 20 organizatorom wypoczynku zimowego materiały edukacyjne (ulotki, broszury) dotyczące profilaktyki grypy i bezpiecznego stosowania antybiotyków oraz zasad bezpieczeństwa podczas wypoczynku zimowego.

Podczas Akcji „Lato 2018” prowadzono działania edukacyjno – informacyjne w obiektach, w których przebywały dzieci i młodzież, były to półkolonie letnie, obozy, przedszkola dyżurujące, wiejskie domy kultury. Zorganizowano 6 pogadanek i 14 szkoleń. Podczas spotkań omówiono: zasady postępowania w czasie upałów, zasady bezpiecznego wypoczynku nad wodą, w górach, w lesie oraz w mieście i na wsi, profilaktykę chorób odkleszczowych, profilaktykę palenia tytoniu i używania środków psychoaktywnych. W pogadankach uczestniczyły 82 osoby, a w szkoleniach 599 osób. Spotkania z dziećmi i młodzieżą urozmaicone były zajęciami plastycznymi, filmami edukacyjnymi, prezentacjami multimedialnymi oraz pokazami plansz dydaktycznych.

Rysunek 21. Zajęcia edukacyjne podczas akcji „Lato 2018”

Prowadzono poradnictwo zdrowotne dla 31 kierowników placówek wypoczynku letniego w zakresie: bezpiecznego wypoczynku dzieci i młodzieży, ochrony przed upałami, profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki uzależnień i HIV/AIDS oraz promowano zasady zdrowego stylu życia. Przekazywano tematyczne materiały edukacyjne, ogółem wydano: 461 ulotek o tematyce antynikotynowej, 64 ulotki dotyczące substancji psychoaktywnych, 1480 ulotek i 23 płyty CD na temat ekspozycji skóry na promienie słoneczne, 57 broszur z zakresu profilaktyki HIV/AIDS, 810 ulotek dotyczących bezpieczeństwa w czasie wakacji, 223 ulotki dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych, 18 kleszczołapek. Zorganizowano Punkt Porad Zdrowotnych podczas Pilskiej Biesiady Pokoleniowej na stadionie przy ul. Okrzei w Pile.

W punkcie prowadzono edukację z zakresu prawidłowego odżywiania, profilaktyki chorób krążenia i cukrzycy, chorób odkleszczowych, profilaktyki palenia tytoniu i spożywania alkoholu. Wykonano u 90 osób pomiary ciśnienia tętniczego krwi wraz z sondażem palenia tytoniu; u 70 osób wykonano pomiar poziomu glukozy we krwi, 21 osób skorzystało z pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu a 10 osób zmierzyło zawartość tkanki tłuszczowej w ciele. Wszystkim osobom odwiedzającym punkt proponowano wykonanie ćwiczeń w alkogoglach.

X.4.7. Profilaktyka chorób zakaźnych

Prowadzono edukację społeczeństwa poprzez informację i kształtowanie zachowań, ograniczających liczbę zachorowań na choroby zakaźne. Działania edukacyjne dotyczyły profilaktyki grypy, wirusowego zapalenie wątroby typu A i ograniczania występowania wszawicy. Przekazano do wszystkich placówek oświatowych (przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne) informacje dotyczące Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy i akcji społecznej „Zaszczep się wiedzą”. Przeprowadzono zajęcia edukacyjne w dwóch przedszkolach (Publiczne Przedszkole Nr 3 w Pile, Przedszkole Niepubliczne Montessori Ślimaczkowo w Pile). Podczas zajęć omówiono najczęstsze infekcje dróg oddechowych w okresie zimowym oraz działania zaradcze. W zajęciach uczestniczyło 55 dzieci. Zorganizowano dwa spotkania edukacyjne dla 46 uczniów Szkoły Podstawowej nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka w Pile. Omówiono zasady higieny osobistej w okresie grypy sezonowej. Podczas zajęć pt. „Bezpieczne i zdrowe ferie”, w których uczestniczyły dzieci w placówkach wypoczynku zimowego omawiano zasady dotyczące profilaktyki grypy ze szczególnym uwzględnieniem zasad higieny, w tym nauki prawidłowego mycia rąk. Prowadzono dystrybucję materiałów dotyczących profilaktyki grypy i leczenia antybiotykami, ogółem wydano: 615 ulotek i 220 plakatów. Prowadzono działania informacyjne związane z wirusowym zapaleniem wątroby typu A. Przekazywano do placówek oświatowych i placówek służby zdrowia plakaty opracowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Poznaniu. Ogółem wydano 195 plakatów do 80 placówek. Główny Inspektorat Sanitarny opracował materiały informacyjne na temat wszawicy pt. „Pedikuloza, czyli co Twoje dziecko może mieć na głowie” i pt. „Wszystko o wszawicy”. W materiałach zawarto praktyczne wskazówki jak rozpoznać wszawicę głowową, ogólne zasady leczenia oraz dezynfekcji środowiska domowego. Ogółem wydano: 775 ulotek, 60 broszur i 25 plakatów. Materiały te przekazano dyrektorom placówek oświatowych z terenu powiatu pilskiego.

X.4.7. Akcja „Mały kleszcz - duży problem”

Akcja miała na celu edukację społeczeństwa w zakresie zagrożeń zdrowotnych wywołanych przez kleszcze oraz profilaktyki chorób odkleszczowych. Przeprowadzono cztery szkolenia dla uczniów z Zespołu Szkół Gastronomicznych w Pile. Podczas spotkań przedstawiono

cykl rozwojowy kleszczy, najczęstsze choroby przenoszone przez kleszcze oraz zasady usuwania kleszczy z ciała przy użyciu pęsety lub kleszczołapki. Przeprowadzono sześć pogadanek dla 82 uczestników wypoczynku letniego pt. „Bezpieczne wakacje”. W czasie pogadanek poruszano tematy związane z bezpieczeństwem podczas wycieczek do lasu, profilaktyką chorób odkleszczowych i omawiano zasady usuwania kleszczy z ciała. Przekazywano kierownikom obiektów wypoczynku letniego (półkolonie, obozy) kleszczołapki oraz prowadzono instruktaż ich prawidłowego użycia. Ogółem rozdysponowano 18 kleszczołapek i przeprowadzono 14 instruktaży. W Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Pile przeprowadzono tematyczne szkolenie dla pracowników oraz przygotowano w holu gablotę z informacjami.

X.5. Inne przedsięwzięcia

Ogółem Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Pile przeprowadziła 60 szkoleń dla 2437 osób. Przeprowadzono 3 narady dotyczące organizacja działań i pozyskiwania partnerów. W naradach uczestniczyło 28 osób. Przeprowadzono 37 wizytacji wraz z oceną realizacji programów edukacyjnych w placówkach oświatowych na terenie Gminy Piła.

X.6. Współpraca PSSE w Pile z mediami :

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile współpracował z redakcjami lokalnych gazet, portali internetowych, telewizji i radia. Prowadzono monitoring informacji przekazanych i opublikowanych w lokalnych mediach. Opracowywano sprawozdania miesięczne z kontaktów z lokalnymi mediami. Ukazało się 6 artykułów prasowych. Udzielono 2 wywiady w TV oraz 2 wywiady dla radia. Przekazano do lokalnych mediów 8 pakietów informacyjnych. Zamieszczono 11 informacji na stronach internetowych regionalnych portali informacyjnych.

Tematyka informacji :

- Akcja informacyjno - edukacyjna „Bezpieczne Walentynki 2018”.
- Światowy Dzień AIDS 2018.
- Światowy Dzień Zdrowia 2018 pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich”.
- Światowy Dzień bez Tytoniu 2018.
- Światowy Dzień Rzucania Palenia 2018.
- Europejski Tydzień Szczepień 2018.
- Patent na bezpieczne ferie.
- Borelioza potrafi się odezwać po kilku latach. Nie dajmy się jej zaskoczyć.
- Rośnie liczba zachorowań na boreliozę.
- Bezpieczne wakacje. Informacje dotyczące bezpiecznego wypoczynku dzieci, zasad bezpieczeństwa podczas upału i na temat barszczu Sosnowskiego.
- Wakacje bez HIV.
- Legionelloza – informacje dla podróżujących.

- Serwis kąpieliskowy.
- Podziwiamy fontanny! /zakaz kąpeli w fontannach/.
- Ocena obszarowa jakości wody do spożycia przez ludzi dla powiatu pilskiego za okres od 01.01.2017 – 31.12.2017.
- Jakość wody w kąpieliskach za lata 2014 – 2017.
- Przedsięwzięcia edukacji zdrowotnej rekomendowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Pile na rok szkolny 2018/2019 dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.
- Certyfikat – opinia o programie „Ars – czyli, jak dbać o miłość”.
- Powiatowe Obchody Dnia Zdrowia Piersi w Pile.
- Regulamin konkursu pod hasłem „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”.
- Regulamin i podsumowanie etapu powiatowego konkursu „Palić, nie palić - oto jest pytanie?”.
- Regulamin konkursu „Szkoła wolna od używek”.
- Podsumowanie konkursu „Pamiętaj o profilaktyce – chroń Siebie i Najbliższych”.
- Regulamin i podsumowanie etapu powiatowego konkursu „Nie daj szansy AIDS”.
- Kampania edukacyjna Krajowego Centrum ds. AIDS pod hasłem „Mam czas rozmawiać”.
- Europejski Tydzień Testowania w kierunku HIV.
- Informacja na temat Punktów Konsultacyjno – Diagnostycznych wykonujących badania w kierunku HIV w województwie wielkopolskim.
- Informacja o Powiatowej Olimpiadzie Wiedzy o HIV/AIDS „AIDS – wczoraj, dziś i jutro”.
- Informacje na temat krztuśca.
- Informacja dotycząca profilaktyki grypy.
- Wkraczamy w sezon grypowy. Jak się chronić?
- Brak szczepień zaczyna przynosić efekty?
- X Ogólnopolski Dzień Szczepień – 7 grudzień 2018r.
- Komunikat Międzyresortowej Komisji do Spraw Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy.
- Poradnik dla przedsiębiorców prowadzących operacje w zakresie prekursorów narkotykowych kategorii 2.
- Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Kampania na lata 2018 – 2019 „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy: substancje niebezpieczne pod kontrolą”.

Na stronie PSSE w Pile zamieszczano także informacje dotyczące bieżących działań Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Pile

ZAKOŃCZENIE

W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile kontynuował realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej oraz oświatowo - zdrowotnej. Inicjowano, koordynowano i przeprowadzano w szerokiej współpracy środowiskowej działania służące umacnianiu zdrowia społeczeństwa. Dotyczyły one przede wszystkim zdrowego stylu życia, racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej, a także profilaktyki: HIV/AIDS, tytoniowej, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych i nowotworowych.

Realizację ustawowych obowiązków Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie Gminy Piła zapewniała Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pile (nadzorowo - laboratoryjna).

Laboratorium od 2005 roku posiada Certyfikat Akredytacji nr AB 616 wydany przez Polskie Centrum Akredytacji. Przeprowadzony dnia 26.02.2018 r. audyt przez pracowników Polskiego Centrum Akredytacji potwierdził utrzymanie systemu. W 2018 r. laboratoria potwierdziły wiarygodność i kompetencje techniczne uzyskując pozytywne wyniki w krajowych i międzynarodowych badaniach biegłości.

Laboratorium wzięło udział w badaniach biegłości zorganizowanych przez:

1. LGC – Wielka Brytania /UKAS 0001/ - dla oznaczeń mikrobiologicznych wody (liczby bakterii grupy coli i Escherichia coli, ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C po 48 h oraz w 22°C po 72h, liczby enterokoków i liczby Legionella sp.).
2. ERA WATERS COMPANY - USA/ - dla oznaczeń fizykochemicznych wody (oznaczanie mętności oraz stężenia żelaza i manganu metodami spektrofotometrycznymi i metodą płomieniowej spektrometrii absorpcji atomowej).
3. MAAG LAB KOMPETENCJE – Polska - dla oznaczeń skuteczności sterylizacji.
4. LABQUALITY – Finlandia /PT02/ - dla identyfikacji szczepów bakteryjnych (obecność pałeczek Salmonella i Shigella).

Wzmocniono nadzór epidemiologiczny oraz bieżący nadzór sanitarny w szczególności nad jakością zdrowotną żywności, wody do spożycia, warunkami żywienia zbiorowego, stanem sanitarnym obiektów użyteczności publicznej, podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

W przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowych, w tym zagrożeń epidemiologicznych w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej działa system powiadamiania alarmowego,

a w sytuacji stwierdzenia żywności stanowiącej ryzyko dla zdrowia lub życia ludzi – system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i paszach RASFF.

Czynnikami pozytywnie wpływającymi na stan sanitarny i sytuację epidemiologiczną Gminy Piła były m.in.:

- Brak epidemii chorób zakaźnych, stabilna sytuacja epidemiologiczna ,
- Nastąpił spadek ogólnej liczby zachorowań na choroby zakaźne, w tym zarejestrowano spadek zachorowań na biegunki i zakażenia żołądkowo-jelitowe, ospę wietrzną, krztusiec, różę, boreliozę, WZW typu B, kiłę.
- Na **takim samym** lub podobnym poziomie kształtowała się liczba zachorowań na salmonelozę, WZW typu C, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, gruźlicę, styczość i narażenie na wściekliznę z potrzebą szczepień.
- Zarejestrowano nieznaczny wzrost zachorowań na płonicę oraz przypadków pokąsań przez zwierzęta.
- Wystąpiły zachorowania, których **nie rejestrowano w roku poprzednim** takie jak: czerwonka bakteryjna, ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14, lamblioza.
- Wzrosła liczba dzieci niepoddanych obowiązkowym szczepieniom ochronnym w stosunku do roku ubiegłego: 2018 r. - 13 dzieci (2017 r. - 5 dzieci). Obecnie w rejestrze osób uchylających się od obowiązku wykonania szczepień ochronnych zarejestrowano 28 dzieci (2017 r. - 15 dzieci).
- Nieznaczne pogorszenie stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych w stosunku do roku 2018 (2018 r. – 13%; 2017 r. – 11%). Stwierdza się również, że podmioty działające na rynku spożywczym współpracują z organami podczas działań w celu wytworzenia, dostarczania konsumentowi bezpiecznej żywności.
- Liczba wymierzonych kar pieniężnych zwiększyła się z uwagi na niedopełnienie przez przedsiębiorców formalności wynikających z ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia w zakresie uruchamiania zakładów bez decyzji właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, rozszerzenia zakresu działalności bez wymaganej zgody, a także sprzedaży w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży określonymi w przepisach (2018 r. – 7; 2017 r. – 3)
- Zwiększyła się liczba próbek kwestionowanych żywności w stosunku do roku 2017 ze względu na niewłaściwe oznakowanie (2018 r. – 6 próbek, 2017 r. – 0 próbek).
- Mieszkańcy korzystający z wody wodociągowej na terenie Gminy Piła zaopatrywani są głównie przez podmioty do tego celu powołane. Dostarczana woda spełnia wymogi

obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia, co jest wynikiem dobrej współpracy z producentami wody.

- Placówki lecznictwa są obiektami dobrymi w zakresie utrzymania stanu sanitarno – porządkowego z pojedynczymi wyjątkami.
- Systematyczna poprawa stanu sanitarno – technicznego obiektów użyteczności publicznej.
- Występujące w zakładach pracy przekroczenia normatywów higienicznych dotyczą głównie przekroczeń poziomu hałasu;
- Rodzaj jak i wielkość narażenia na występujące w środowisku pracy czynniki rakotwórcze w przeciągu ostatnich lat nie uległa zmianie;
- Zakłady pracy stosujące w swojej działalności chemikalia, jak również w podmioty wprowadzające do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny posiadają coraz większą wiedzę o konieczności posiadania aktualnych kart charakterystyki oraz prawidłowego oznakowania opakowań stosowanych i wprowadzanych do obrotu chemikaliów;
- W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba rozpoznawanych i stwierdzanych przypadków chorób zawodowych zwiększyła się (2018 r. – 6 chorób; 2017 r. – 0 chorób).
- Wszystkie placówki zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów.
- W placówkach oświatowych systematycznie wymieniane są meble na nowe, posiadające wymagane certyfikaty.
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile współpracował z redakcjami lokalnych gazet, portali internetowych, telewizji i radia. Prowadzono monitoring informacji przekazanych i opublikowanych w lokalnych mediach.

Do najważniejszych zadań wymagających dalszych skutecznych działań ze strony Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy:

1. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej.
2. Wzmożenie nadzoru nad:
 - wykonawstwem szczepień ochronnych i oceny wpływu ich prowadzenia na sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych objętych Programem Szczepień Ochronnych, zwłaszcza wieku dziecięcego, jak również w zakresie osób uchylających się od obowiązkowych szczepień,
 - jakością wody produkowanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe i podmioty produkujące wodę dla mniejszych grup ludności, co pozwoli na szybkie wykrycie zanieczyszczeń wody i podjęcie natychmiastowych działań naprawczych,
 - obiektami sezonowymi zlokalizowanymi na trasach turystycznych,

- warunkami pracy w zakładach produkcyjnych, w których stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych (najwyższych dopuszczalnych stężeń oraz najwyższych dopuszczalnych natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia),
 - znakowaniem środków spożywczych. Nadal główną przyczyną kwestionowania badanych próbek pozostaje znakowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami,
 - nadzór nad sprzedażą mięsa oraz odpadami gastronomicznymi m.in. na targowiskach, bazarach w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF),
 - obiektami żywnościowo-żywniowymi, w których może dochodzić do powstania sytuacji kryzysowych w związku z niezachowaniem bezpieczeństwa żywności.
3. Kontynuowanie realizowanych zadań w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego poprzez:
- kontrolę przestrzegania wymagań sanitarno-higienicznych i zdrowotnych na etapie opiniowania dokumentacji,
 - udział w ocenie oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, w celu wyeliminowania uciążliwości i zagrożeń dla życia ludzi związanych z nowopowstającymi obiektami oraz w dopuszczeniu do eksploatacji nowouruchomionych, modernizowanych, przebudowanych obiektów,
 - uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.
4. Kontynuowanie działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia poprzez inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób.